İŞKUR

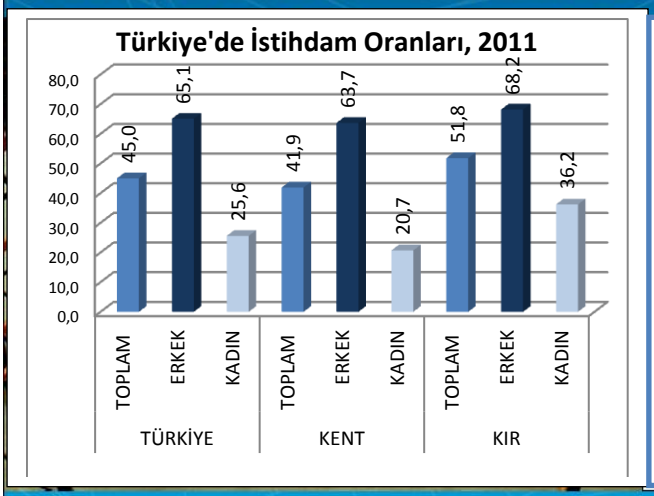

2012

MERSİN

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

MERSİN ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

(2012)

Hazırlayanlar

Emrah ÇAKAR
Ferize ESKİOCAK

MERSİN, 2012

SUNUŞ

Günümüzde işsizlik sorunu, ülkelerin gelişmişlik düzeylerine bağlı olarak farklılık göstermekle birlikte önemini sürdürmekte olan bir sorundur. İşsizlik sadece az gelişmiş ülkelerin değil, gelişmiş ve sanayileşmiş ülkelerin de ortak sorunlarının en önemlilerinden biridir. İşsizliğin öncelikli nedeni ülkelerin ekonomik yapısı olmakla birlikte, işsizlik sorunu sadece ekonomik değil, sosyolojik ve psikolojik yönleri de içinde barındıran bir olgudur.

Dünyada gelişen teknolojiler ve ekonomik yapının küreselleşmesiyle birlikte, yapılan işlerin niteliği, işverenlerin beklentileri ve çalışan işgücünün özellikleri de değişmektedir. Küreselleşme sürecinin oluşturduğu ekonomik değişim bir yandan işgücünün bir kısmının işgücü piyasasından uzaklaşmasına sebep olurken, diğer yandan işgücünün farklı alanlarda yetiştirilmesi, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi imkânını sunmaktadır.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinde gerçekleşen hızlı değişimler ile son yıllarda birçok sektörde ve meslek dalında yaşanan gelişmeler, ortaya çıkan yeni beklentiler ve iş koşulları, mevcut insan kaynaklarının değerlendirilmesi ve bu koşullara uyum sağlaması konusunda yeni yaklaşımları ortaya çıkarmıştır. İşgücü piyasasında etkinliğin sağlanabilmesi için, öncelikle sorunların ve ihtiyaçların doğru şekilde tespit edilmesi ile sağlıklı ve güncel bir veri tabanına ihtiyaç vardır. Bu sayede gerçekleştirilecek analizler neticesinde gerek işgücü arzı gerekse talebi açısından mevcut durumun tespiti ve geleceğe yönelik çözüm önerilerini de içeren projeksiyonlar yapılabilecektir. Bu çerçevede oluşturulacak istihdam politikalarının eğitim politikaları ile uyumlulaştırılması, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasının yanında insan kaynaklarının daha kalifiye olması sonucunu beraberinde getirecektir.

Asli görevlerinden biri işgücü piyasasına ilişkin verileri yerel ve ulusal bazda derlemek ve analiz etmek olan İŞKUR'un işverenlerle yapılan yüz yüze görüşmelerden yola çıkarak hazırlamış olduğu İşgücü Piyasası Analizi Raporu, mevcut durumun ve ihtiyaçların tespiti anlamında olumlu bir adımdır. Bu vesileyle rapor kitabının hazırlanmasında emeği geçen Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeline ve tüm taraflara teşekkür eder, analiz çalışmasının tüm kullanıcılar için yararlı olmasını dilerim.

Hasan Basri GÜZELOĞLU

Mersin Valisi

ÖNSÖZ

Sosyo-Ekonomik anlamda gelişimin ve sürdürülebilir kalkınmanın ilk adımı, işsizliği azaltarak istihdamın artırılmasını sağlayacak güçlü bir işgücü piyasasına sahip olmaktır. Bu amaçla öncelikli olarak işgücü arz ve talebinin yapısı ile işgücü arz ve talebini etkileyen unsurların doğru olarak tespit edilmesi gerekmektedir.

Ulusal ve yerel düzeyde oluşturulacak istihdam politikalarının başarısı, işgücü piyasası ile ilgili olarak yapılan tespit, değerlendirme ve analizlerle doğrudan ilişkilidir. İşgücü Piyasası Analizleri ile özellikle talebe ilişkin elde edilen bulgular ve arz yapısına ilişkin veriler ışığında, işgücü piyasasındaki dengesizliklerin giderilmesine yönelik öneri ve değerlendirmelere ulaşılmakta aynı zamanda il düzeyinde kısa ve orta vadede oluşturulacak aktif işgücü politikaları için en temel veriler de sağlanmış olmaktadır.

İŞKUR programlı bir şekilde yeniden yapılanmakta ve süreç içerisinde daha çok ''Bilgi ve Analiz Odaklı'' bir kurum haline gelmekte olup, bu amaca yönelik olarak Genel Müdürlük düzeyinde Daire Başkanlığı, İl düzeyinde ise İşgücü Piyasası İzleme ve Değerlendirme Servislerini oluşturmuş ve analiz raporunu oluşturacak personelini Kamu İstihdam Hizmetleri Projesi kapsamında eğitimlere tabi tutarak sertifikalandırmıştır.

İşgücü Piyasası Analizleri neticesinde oluşturulan bülten ve raporlar, güvenilir ve gerçekçi bilgilerin anlaşılır biçimde derlenerek, İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurullarının (İİMEK) kullanımına sunulması yoluyla, Kurulların yapacağı çalışmaların ve alınacak kararların temelini teşkil edecek, iller ve bölgeler arası farklılıkların sağlıklı bir şekilde tespit edilmesini sağlayacak, kamuoyu ve kullanıcıların faydalanmasına açık, son derece önemli çalışmalardır. Aktif İşgücü Piyasası Programları kapsamında düzenlenecek eğitim ve programların bilimsel bir şekilde tespitinde de bu raporlardan faydalanılacak olup, bu amaçla aktarılan kaynakların amacına uygun ve verimli biçimde kullanılması sağlanacaktır. İşgücü Piyasası Bilgi Sisteminin oluşturulması sonucunda elde edilecek bilgiler, veriler ve göstergeler ışığında istihdama ilişkin eşleştirmeler de daha sağlıklı bir tabana sahip olacaktır.

Raporun özellikle talep boyutuna ilişkin verilerinin sağlanmasında desteğini esirgemeyen işverenlerimize, raporun hazırlanmasında emeği geçen Kurum personelimize ve çalışmaya katkısı olan tüm taraflara teşekkürlerimi sunar, bu yayının tüm kullanıcıların yapacağı çalışmalarda faydalı olmasını temenni ederim.

Mustafa KUTLU

Mersin Çalışma ve İş Kurumu

İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ ii
TABLOLAR LİSTESİ iv
ŞEKİLLER LİSTESİ vi
KISALTMALAR vii
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 7
BİRİNCİ BÖLÜM 8
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 8
İŞGÜCÜ PiYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN 8
EKONOMİK VERİLER 8
NÜFUS GÖSTERGELERİ 11
EĞiTiM GÖSTERGELERİ 17
GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 19
İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 37
İKİNCİ BÖLÜM 56
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 56
AMAÇ VE YÖNTEM 56
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 59
AÇIK İŞLER 65
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 72
2012 YILINDA İŞE GİRİŞ-ÇIKIŞLAR 80
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 82
2012 YILI SONU İTİBARİYLE İŞGÜCÜ PİYASASINDA BEKLENEN DEĞİŞİM 82
2013 YILI SONU İTİBARİYLE İŞGÜCÜ PİYASASINDA BEKLENEN DEĞİŞİM 84
SONUÇ 87
KAYNAKÇA 92
EKLER 93
Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 93
Ek 2- Ek 2a: Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi 97
Ek 2b: Tahmin ve Notasyonlar 97
Ek 2c: Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları 99
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 100
Ek 4- Ek Tablolar 106

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Ana Sektörlere göre Gayri Safi Katma Değer (GSKD 2007-2008) –TÜRKİYE.....9
Tablo 2: Kamu Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (2012), 1.000 TL.....10
Tablo 3: Kurulan Kapanan İşyeri İstatistikleri.....11
Tablo 4: Yerleşim Yerlerine Göre Nüfus (2011).....12
Tablo 5: Yıllara Göre Nüfus ve Göç Verileri, Mersin.....16
Tablo 6: İlk ve Ortaöğretimde Yeni Kayıt ve Mezun Öğrenci Sayısı, Türkiye ve Mersin, 2010-2012.....17
Tablo 7: Ortaöğretimde Okuyan Toplam Öğrenci Sayısı, Mersin, 2010-2012.....18
Tablo 8: Geniş Yaş Grubuna ve Eğitim Durumuna Göre Sivil Nüfus (Bin), TR62, 2011.....20
Tablo 9: Geniş Yaş Grubuna ve Eğitim Durumuna Göre İşgücü (Bin), TR62 (Adana, Mersin), 2011.....20
Tablo 10: Geniş Yaş Grubuna ve Eğitim Durumuna Göre İstihdam (Bin), TR62, 2011.....21
Tablo 11: Eğitim Durumu ve Meslek Grubuna Göre İstihdam (Bin),TR62(Adana,Mersin), 2011.....27
Tablo 12: Yaş Grubu ve Meslek Grubuna Göre İstihdam (Bin),TR62(Adana,Mersin), 2011.....27
Tablo 13: İşteki Durum ve Meslek Grubuna Göre İstihdam (Bin),TR62(Adana,Mersin), 2011.....28
Tablo 14: İşyeri Büyüklüğü ve Meslek Grubuna Göre İstihdam (Bin),TR62(Adana,Mersin), 2011.....28
Tablo 15: Kayıtlılık ve Meslek Grubuna Göre İstihdam (Bin),TR62(Adana,Mersin), 2011.....29
Tablo 16: Eğitim Durumu ve Yaş Grubuna Göre İşsizler (Bin), TR62 (Adana-Mersin),2011.....33
Tablo 17: Nedenine ve Yaşa Göre İşgücüne Dahil Olmayanlar (Bin), TR62 (Adana-Mersin),2011.....34
Tablo 18: Nedenine ve Eğitime Göre İşgücüne Dahil Olmayanlar (Bin), TR62 (Adana-Mersin),2011... 35
Tablo 19: Yıllar İtibariyle Yaş ve Cinsiyete Göre İşsizlik Oranları (%), TR62 (Adana-Mersin).....36
Tablo 20: Genç Nüfusun İşgücü Durumu, TR62 (Adana-Mersin), Türkiye, 2011.....36
Tablo 21: Yaş Grupları ve Cinsiyete Göre Başvurular, Mersin, 2012.....37
Tablo 22: En Fazla Başvuru Yapılan Meslekler, Mersin, 2012.....39
Tablo 23: Yaş Grupları ve Cinsiyete Göre İşe Yerleştirmeler, Mersin, 2012.....40
Tablo 24: Eğitim Durumuna Göre İşe Yerleştirmeler, Mersin, 2012.....41
Tablo 25: Meslek Gruplarına Göre İşe Yerleştirmeler, Mersin, 2012.....43
Tablo 26: Mesleklere Göre İşe Yerleştirmeler, Mersin, 2012.....44
Tablo 27: Meslek Gruplarına Göre Kayıtlı İşsizler, Mersin, 2012.....45
Tablo 28: Eğitim Durumuna Göre Kayıtlı İşsizler, Mersin, 2012.....46
Tablo 29: Yaş Gruplarına Göre Kayıtlı İşsizler, Mersin, 2012.....46
Tablo 30: Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Ödeneğine Hak Kazananlar, Mersin, 2012.....47
Tablo 31: Yaş Grubuna Göre İşsizlik Ödeneğine Hak Kazananlar, Mersin, 2012.....48
Tablo 32: İşgücü Yetiştirme Kurs ve Programlarının Dağılımı, Mersin, 2012.....49
Tablo 33: Genel Kapsamda Açılan İşgücü Yetiştirme Kursları, Mersin, 2012.....52
Tablo 34: 5580 sk.Özel Eğitim Kurumları İşbirliğinde Açılan İstihdam Garantili Kurslar,Mersin, 2012. 53
Tablo 35: UMEM (Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri) Kursları, Mersin, 2012.....54
Tablo 36: Engellilere Yönelik Kurslar, Mersin, 2012.....55
Tablo 37: Ceza İnfaz Kurumları İşbirliğinde Düzenlenen Hükümlülere Yönelik Kurslar, Mersin, 2012..55
Tablo 38: İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2012).....57
Tablo 39: Sektörlere Göre Talep Araştırması Uygulanan İşyeri Sayıları,Mersin, 2012.....60
Tablo 40: Sektörlere Göre Çalışan Oranları, Türkiye, Mersin, 2012.....62
Tablo 41: Çalışanların Meslek Gruplarına Göre Oranları, Türkiye, Mersin, 2012.....63
Tablo 42: En Fazla Çalışanı Olan İlk On Mesleğin Toplam Çalışanlar İçindeki Oranı , Mersin, 2012.....64
Tablo 43: Meslek Bazında Açık İş Sıralaması, Türkiye , Mersin, 2012.....67
Tablo 44: Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı, Türkiye , Mersin, 2012.....73
Tablo 45: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Meslekler, Türkiye, Mersin, 2012.....75
Tablo 46: Temininde Güçlük Çekilme Nedenlerine Göre İlk Beş Meslek (%), Mersin, 2012.....79

Tablo 47: Sektörlere ve İşyeri Büyüklüğüne Göre İşe Alınanlar, Mersin, 2012……80
Tablo 48: Sektörlere ve İşyeri Büyüklüğüne Göre İşten Çıkarılanlar, Mersin, 2012……81
Tablo 49: Mesleklere göre 31 Aralık 2012 İtibariyle Beklenen İstihdam Artışı, Türkiye, Mersin……82
Tablo 50: Mesleklere göre 31 Aralık 2012 İtibariyle Beklenen İstihdam Azalışı, Türkiye, Mersin……83
Tablo 51: Mesleklere göre 30 Haziran 2013 İtibariyle Beklenen İstihdam Artışı, Türkiye, Mersin……84
Tablo 52: Mesleklere göre 30 Haziran 2013 İtibariyle Beklenen İstihdam Azalışı, Türkiye, Mersin…….85
Tablo 53: 2012 yılı Aralık ayı ve 2013 yılı Haziran ayı itibariyle Net İstihdam Değişim Oranı (%)……..86

ŞEKİLLER LİSTESİ

Grafik 1: Ana Sektörlere göre Gayri Safi Katma Değer (GSKD 2007-2008)……9
Grafik2: Mersin İli Nüfus Piramidi (2011)……13
Grafik3: Mersin İli Çalışma Yaşı (15+) Nüfusunun Bitirilen Eğitime Göre Dağılımı (2011)……14
Grafik4: İlçeler Şehir-Köy Nüfus Oranı, Mersin (2011)……15
Grafik5: İlçeler Toplam Nüfus İçindeki Oranı, Mersin (2011)……15
Grafik6: İşgücüne Katılma, İstihdam ve İşsizlik Oranları, 2010……19
Grafik7: Yaş Gruplarına Göre İşgücüne Katılma Oranları TR62 (Adana-Mersin), 2010-2011……22
Grafik8: Eğitim Durumuna Göre İşgücüne Katılma Oranları, TR62 (Adana-Mersin), 2010-2011……23
Grafik9: Eğitim Durumuna Göre İstihdam Oranları, TR62 (Adana-Mersin), 2011……24
Grafik10: İktisadi Faaliyet Koluna Göre İstihdam Oranları, TR62 (Adana-Mersin), 2009-2010-2011….25
Grafik11: İktisadi Faaliyet Kolu ve Cinsiyete Göre İstihdam, TR62 (Adana-Mersin),2011……..26
Grafik12: İktisadi Faaliyet Kolu ve Kayıtlılık Durumuna Göre İstihdam, TR62 (Adana-Mersin),2011…..30
Grafik13: Eğitim ve Kayıtlılık Durumuna Göre İstihdam, TR62 (Adana-Mersin),2011……31
Grafik14: Yaş ve Kayıtlılık Durumuna Göre İstihdam, TR62 (Adana-Mersin),2011……..32
Grafik15: Eğitim Durumu ve İş Arama Süresine Göre İşsizler (Bin), TR62 (Adana-Mersin),2011……33
Grafik16:Eğitim Durumuna Göre Başvurular, Mersin, 2012……38
Grafik17: Tarım ve Tarım Dışı İşe Yerleştirme, Mersin,2012……41
Grafik 18: Türüne Göre İşe Yerleştirmeler, Mersin, 2012……42
Grafik 19: Kayıtlı İşsizlerin Bekleme Sürelerine Göre Oranı, Mersin, Türkiye, 2012……47
Grafik20: Yıllar İtibariyle Kurs ve Programlara Katılımcı Sayısı, Mersin……50
Grafik21:Kurs ve Program Katılımcılarının Cinsiyete Göre Dağılımı, Mersin, 2012……51
Grafik22:Çalışan Sayısına Göre Talep Araştırması Uygulanan İşyerleri Mersin,2012……59
Grafik23:Sektöre Göre Talep Araştırması Uygulanan İşyerleri Türkiye, Mersin,2012……61
Grafik 24: Sektörler İtibarıyla Açık İş Oranları (%), Mersin, 2012……65
Grafik 25: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranları (%), Türkiye, Mersin, 2012……66
Grafik 26: Açık İşlerin Toplam İçindeki Payı (%), Mersin, 2012……68
Grafik 27: Açık İşler için Talep Edilen Eğitim Düzeyleri (%), Mersin, 2012……69
Grafik 28: Açık İşler için Talep Edilen Beceri Düzeyleri (%), Mersin, 2012……70
Grafik 29: Açık İşlerin Karşılanma Yolları (%), Türkiye, Mersin, 2012……71
Grafik 30: Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı (%), Mersin, 2012……74
Grafik 31:Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin İşyeri Büyüklüğüne Göre Dağılımı (%)……..75
Grafik 32:Temininde Güçlük Çekilen Meslekler (%), Mersin,2012……76
Grafik 33:Mesleklerin Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri (%), Mersin,2012……77
Grafik 34:Mesleklerin Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri (%), Türkiye,2012……78

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

***Bk.* :** Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İO: işsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

Mersin İli TR62 (Adana-Mersin İllerini içeren bölge) bölgesinde yer almaktadır. TR62 bölgesi içinde, Adana ve Mersin İlleri sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyesi, demografik yapısı ve coğrafi konumu bakımından benzer özellikler taşımaktadır. Kalkınma Bakanlığı, en son 2003 yılında yayımlanan ''İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması'nı (SEGE) 2011 yılında güncel verilere göre yeniden düzenlemiştir. SEGE-2003'e göre 17. sırada bulunan Mersin İli SEGE-2011'e göre 7 sıra gerileyerek 24. sıraya inmiştir.

Mersin İlinin içinde yer aldığı TR62 bölgesinde 2007 ve 2008 yılı Gayri Safi Katma Değer (GSKD) verilerine göre her iki dönem için de sıralama; hizmetler, sanayi ve tarım sektörü şeklinde gerçekleşmiştir. Bölgenin 2008 yılı Gayri Safi Katma Değerinin ana sektörler bazındaki dağılımı; Hizmetler Sektörü %61,0 , Sanayi Sektörü %23,6 ve Tarım Sektörü %15,4 şeklindedir.

2012 yılı Kamu Yatırımlarından alınan paylara göre yapılan sıralamada Mersin İli 9. sırada yer almaktadır.

İlin genel ekonomik faaliyetlerinin yönü hakkında yapılacak değerlendirmelerde, ilde kurulan ve kapanan işyerlerine ait istatistikler önemli bir veri olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)'nden elde edilen verilere göre, Mersin İli için 2011 yılının Ocak-Ekim dönemi ile 2012 yılının aynı dönemi karşılaştırıldığında; Kurulan şirket sayısı % 58,6 artmıştır. Kurulan gerçek kişi ticaret işletmesinde %22,5 azalmıştır. Tasfiye edilen şirket sayısı %6,6'lık bir artış görülmektedir. Kapanan şirket sayısı %26 azalmıştır.

2010 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi kapsamındaki sayım sonuçlarına göre; 1.647.899 kişi olan Mersin İli nüfusu, 2011 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi kapsamındaki sayım sonuçlarına göre 1.677.939 kişiye yükselmiştir. Bu nüfusun 831.244'ü erkek, 836.695'i ise kadındır. Mersin İli için 2010 yılı nüfus artış hızı %o 4,27 iken, 2011 yılında %o 12,1 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye için nüfus artış hızı 2010 yılında %o 15,88 iken, 2011 yılında bu oran %o 13,5 olarak gerçekleşmiştir.İlimiz, nüfus büyüklüğü açısından değerlendirildiğinde toplam nüfusu ile Türkiye'nin 10. büyük ilidir. Bu nüfusuyla Mersin İli Türkiye toplam nüfusun %2,2 sini oluşturmaktadır.İlin demografik yapısına göre erkek ve kadın nüfusu birbirine çok yakındır. İl nüfusunun %50,2'sini oluştururken erkeklerin oranı %49,8'dir.Türkiye genelinde ise kadın erkek oranı birbirine yakın olmakla beraber kadın nüfus oranı %49,8 iken erkek oranı %50,2'dir.

2011 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçlarına göre Mersin İlinde çalışma yaşı (15-64) nüfus 1.131.124 kişidir. Bu grubun toplam nüfus içindeki oranı %67,8'dir.Bu oran, %67,3 olan Türkiye ortalamasının çok küçük bir farkla üzerindedir. Çalışma çağındaki (15-64 yaş) nüfusun Mersin nüfusu içindeki cinsiyet dağılımı %49,8 erkek ve %50,2 kadın nüfus şeklinde olup ilin genel nüfus yapısı ile tamamen örtüşmektedir. Mersin İlinde 0-14 yaş aralığında yer alan çocukların, ilin toplam nüfusuna oranı %25,2 olup, bu oran Türkiye ortalaması olan %25,3'e oldukça yakın bir değerdir. Mersin İlinde 65 yaş üstü nüfusun ilin toplam nüfusuna oranı ise %7,0 ile %7,3'lük Türkiye ortalamasının altında seyretmektedir.

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2011 yılı verilerine göre Mersin İli nüfusunun %78,1'i şehir nüfusundan %21,9'u ise köy nüfusundan oluşmaktadır. TÜİK verilerine göre 2010-2011 döneminde Merin ilinin aldığı göç 51.3287, verdiği göç ise 54.630 kişidir. %-1,98 net göç hızı ile Mersin ilinin göç veren bir il olduğunu söyleyebiliriz.

İşgücüne Katılma Oranı, İşsizlik Oranı ve İstihdam Oranı, işgücü piyasası açısından oldukça önem arz eden verilerdir. Genel olarak; İşsizlik Oranının yüksek, İşgücüne Katılma ve İstihdam Oranlarının ise düşük seyretmesi işgücü piyasasının sıkıntılarının başında gelmektedir. TÜİK'in açıklamış olduğu "hane halkı işgücü anketi" sonuçlarına göre Mersin İli için işgücüne katılma oranı 2010 yılında %55,3 olarak hesaplanmıştır. Yine 2010 yılı verilerine göre Mersin İli için işsizlik oranı %14,1 olarak hesaplanırken, istihdam oranı aynı dönem için %47,5 olarak gerçekleşmiştir. Mersin ili, işsizlik oranında, 2010 yılı verilerine göre Türkiye ortalamasının (%11,9) üzerinde olmakla beraber, İşgücüne Katılma Oranı (Türkiye;%48,8) ve İstihdam Oranlarında (Türkiye;%43,0) da Türkiye ortalamasının üstünde olduğu görülmektedir.

TR62 Adana-Mersin Bölgesinde sivil nüfusun %11,6'sı okuma yazma bilmeyen (311 bin), %61,0'i lise altı eğitim düzeyinde (1.632 bin), %18,2'si lise ve dengi okul eğitim düzeyinde (485 bin) ve %9,2'lik kısmı ise yükseköğretim düzeyinde (247 bin)'dir.

2011 yılında TR62 Adana-Mersin Bölgesinde işgücüne katılımın %66,9 ile 25-34 yaş grubunda yoğun olarak gerçekleşmiştir. Bu yaş grubunu %62,5'lik işgücüne katılım oranı ile 35-54 yaş grubu izlemektedir. Türkiye için yaş gruplarına göre işgücüne katılım oranları ise; 35-39 yaş grubunda %67,3 , 30-34 yaş grubunda %66,7 , 40-44 yaş grubunda %65,8 ve 25-29 yaş grubunda ise %65,3 olarak gerçekleşmiştir.

2011 yılında TR62 Adana-Mersin Bölgesinde işgücüne katılanların %80,6'sı yükseköğretim eğitim düzeyinde, %60,8'i lise ve lise dengi meslek okullarında ve %50,9'u lise altı eğitim düzeyindedir.

Ana sektörlere göre toplam çalışanların %50,3'ü hizmet sektöründe, %19,6'sı sanayi sektöründe ve %30,6'sı ise tarım sektöründe istihdam edilmektedir. Sanayi sektöründe toplam çalışanların %15,62'sını, hizmet sektöründe toplam çalışanların %26,3'ünü ve tarım sektöründe toplam çalışanların ise %44,7'sini kadın çalışanlar oluşturmaktadır.

Bölgemizde istihdam edilenlerin 663 bin kişi ile %53,4'ü kayıt dışı çalışmakta olup, toplam istihdam içerisinde 578 bin kişi ile sadece %46,6'lık kısım kayıt altında çalışmaktadır. 2011 yılı verilerine göre Türkiye için kayıtlılık durumuna bakıldığında; toplam istihdamın %42,1'i kayıt dışı %57,9'u ise kayıtlı çalışmaktadır. Bu rakamlara göre TR62 Adana Mersin Bölgesinde kayıt dışı çalışma oranının, Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında oldukça yüksek olduğu dikkat çekmektedir. İktisadi faaliyet kolları açısından kayıtlılık durumu incelendiğinde TR62 bölgesi için; hizmet sektöründe kayıtlılık oranı %63,8 , sanayi sektöründe %50,4 ve tarım sektöründe ise %15,5 seviyesindedir. Bu oranlar Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında tarım sektörü için kayıt dışılık oranının çok yüksek seviyelerde paralellik gösterdiği, buna karşılık sanayi sektöründe oldukça büyük bir sapma olduğu gözlenmektedir. Türkiye geneli

için sanayi sektöründe kayıt dışılık oranı %31,5 iken TR62 Bölgesinde bu oran 18,1 puan farkla %49,6'dır. Hizmet sektöründe de Bölgemizdeki kayıt dışılık oranı Türkiye geneline göre 10,5 puan farkla %36,2'dir.

TÜİK'in açıklamış olduğu "hanehalkı işgücü anketi" sonuçlarına göre, 2010 yılında Mersin'de işsizlik oranı %14,1'dir. 2011 yılında TR62 Adana Mersin Bölgesi için işsizlik oranı %10,7 iken Türkiye geneli için işsizlik oranı %9,8'dir. TR62 Bölgesinde işsizlerin %52,4'lük kısmı lise altı, %30,9'u ise lise ve dengi meslek okulu mezunudur. 2011 yılı verilerine göre işsizlik oranlarının en yüksek olduğu yaş grubu hem erkekler hem de kadınlar için 20-24 yaş grubudur. Bu yaş grubunda erkeklerin işsizlik oranı %18,8, kadınların işsizlik oranı ise %28,9'dur.

Bölgemizdeki genç nüfus istihdam oranı, Türkiye genelindeki genç nüfus istihdam oranına göre 2,8 puanlık bir farkla %34,9'dur. Buna karşılık işsizlik oranı da %18,9 olarak Türkiye geneline göre 0,5 puanlık bir farkla yüksektir. Bölgemizdeki genç nüfusun işgücüne katılma oranı %43,1 iken bu oran için Türkiye ortalaması %39,3'tür.

İŞKUR 2012 yılı verilerine göre Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'ne başvuran sayısı 59.982 kişi olup, başvuranların 34.328'i erkek, 25.654'ü ise kadındır. Oransal açıdan değerlendirildiğinde başvuranların %57,2'si erkek, %42,8'inin kadın olduğu görülmektedir. Yaş grupları açısından en çok başvuru 13.488 kişi ile 20-24 yaş grubunda olup, bunu 12.519 kişi ile 25-29 yaş grubu ve 10.405 kişi ile 30-34 yaş grubu izlemektedir.

Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nce 2012 yılında 15.054'ü özel sektörde, 2.434'ü kamu sektöründe olmak üzere toplam 17.488 açık iş alınmıştır. Buna karşılık olarak 5.968'i erkek 3.511'i kadın olmak üzere toplam 9.479 ise yerleştirme gerçekleştirilmiştir. Oransal açıdan bakıldığında toplam işe yerleştirmelerin %63,0'ünü erkeklerden %37,0'si ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu veriler, Kuruma başvuru yapanların cinsiyete göre dağılımı ile birlikte değerlendirildiğinde, kadınların yaptıkları başvurular oranında işe yerleştirmelerden pay alamadıkları görülmektedir.

Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nce 2012 yılında gerçekleştirilen işe yerleştirmelerde en çok ilköğretim eğitim seviyesinde işe yerleştirme olup bunu ortaöğretim (lise ve dengi) eğitim seviyesinde işe yerleştirmeler izlemektedir.

2012 yılı içinde 4.417 kişi ''nitelik gerektirmeyen meslekler'' grubunda işe yerleştirilmiştir. Bu rakamın %50,7'sini Kurumumuzca düzenlenen Toplum Yararına Çalışma Programı kapsamında geçici süreyle istihdam edilen kişiler oluşturmaktadır. Oransal açıdan değerlendirildiğinde bu meslek grubunda gerçekleştirilen işe yerleştirmeler, toplam işe yerleştirmelerin %46,6'sını oluşturmaktadır. En fazla işe yerleştirme 3.193 kişi ile toplam işe yerleştirmelerin %33,7'lik kısmına denk gelen beden işçisi (genel) mesleğindedir. İkinci sırada ise 732 kişi ile toplam işe yerleştirmelerin %7,7'lik kısmına denk gelen beden işçisi (temizlik) mesleği gelmektedir.

2012 yılı sonu itibariyle Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'ne kayıtlı aktif işsiz sayısı toplam 60.745'tir. Kayıtlı işsizlerin 28.125 kişi ile %46,3'ü kadın, 32.620 kişi ile %53,7'si erkektir.

Mersin İlinde gerçekleştirilen Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması çerçevesinde toplam 1.741 işyeri ile görüşülmüştür. Bu işyerlerinden 457 tanesi 1-9 arası kişi çalıştıran işyerleri, 1.047 tanesi 10-49 arası kişi çalıştıran işyerleri ve 237 tanesi ise 50+ kişi çalıştıran işyerlerinden oluşmaktadır. Mersin İlinde araştırmaya katılan işyerlerinin %23,6'sı ''toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı'', %14,2'si ''imalat'' sektöründe, %13,6'sı ''inşaat'' sektöründe ve %11,5'i''ulaştırma ve depolama'' sektöründedir.

2012 yılı için Mersin İlinde çalışanlar arasında erkeklerin oranı %78,0 iken kadınların oranı ise %22,0'dir. Mersin İlinde erkek çalışanların yoğunluğunun çok yüksek olduğu sektörler sırasıyla; %95,9 ile '' madencilik ve taş ocakçılığı'', %92,1 ile '' gayrimenkul faaliyetleri'', %91,1 ile ''inşaat'' ve %89,0 ile ''ulaştırma ve depolama'' sektörleridir. Mersin İlinde kadın çalışanların erkeklere oranla daha fazla olduğu tek sektör %63,9 oranı ile '' İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri'' sektörüdür. Kadınların en fazla çalıştığı diğer sektörler; %44,0 ile ''finans ve sigorta faaliyetleri'', %43,4 ile ''eğitim'' ve %42,9 ile '' kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor'' sektörüdür.

Mersin'de toplam çalışanların %6,8'i beden işçisi (genel), %3,4'ü şoför-yük taşıma, %3,2'si el ve makine dikişçisi (genel), %2,8'i tır şoförü, %2,7'si büro memuru (genel), %2,4'ü beden işçisi (inşaat), %2,3'ü beden işçisi (temizlik), %2,1'i muhasebeci, %2,0'si güvenlik görevlisi ve %1,6'sı satış elemanı (tanıtım) mesleklerinde istihdam edilmektedir. Mersin'de en fazla çalışılan ilk on meslek çoğunlukla vasıf gerektirmeyen mesleklerdir.

Mersin ilinde işyerlerine yapılan ziyaretler neticesinde, referans dönemi (10 Eylül-31 Ekim 2012) esas alınmak üzere, var olduğu öğrenilen açık iş sayısı 1.415'tir. Alınan açık işlerin %27'si imalat sektöründe, %20,9'u toptan ve perakende ticaret sektöründe ve %15,7'si ise idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründedir. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor ve su temini- kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerinde ise hiç açık iş bulunmamaktadır.

Mersin İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırmasının saha çalışmasından elde edilen veriler doğrultusunda; Mersin genelinde açık iş oranı %2,66 olarak hesaplanmış olup, Türkiye genelinde %3,34 olan açık iş oranının 0,68 puan altındadır. Sektörler itibariyle bakıldığında en yüksek açık iş oranının %7,65 ile Bilgi ve İletişim sektöründe olduğu görülmektedir. Bilgi ve iletişim sektörünü %6,76'lık açık iş oranı ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, %3,57'lik açık iş oranı ile Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri Faaliyetleri, %3,45'lik açık iş oranı ile toptan ve perakende ticaret, %2,82'lik açık iş oranı ile inşaat, %2,61'lik açık iş oranı ile imalat ve %2,06'lık açık iş oranı ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri izlemektedir.

Meslek grupları açısından açık iş oranlarına göre Mersin'de açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grupları; %4,87 ile hizmet ve satış elemanları , %4,54 ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar, %3,97 ile teknisyenler, teknikerler ve yardımcı.. meslek gruplarıdır.

Mersin İli için meslek bazında açık iş sıralamasının ilk sırasında el ve makine dikişçisi (genel) mesleği gelmektedir. Bu mesleği sırasıyla; beden işçisi (genel), temizlik görevlisi, güvenlik görevlisi (silahlı), satış elemanı (tanıtım), pazarlamacı (satış temsilcisi), güvenlik görevlisi, bilgisayar teknolojisi ve programlama teknikeri, masör ve şoför-yük taşıma meslekleri takip etmektedir.

Mersin İlindeki açık işlere oransal açıdan bakıldığında; el ve makine dikişçisi (genel) mesleğindeki açık işlerin toplam açık işlere oranının %9,2, beden işçisi (genel) mesleğinde %5,7, temizlik görevlisi mesleğinde %5,5, güvenlik görevlisi mesleğinde %3,7 ve satış elemanı (tanıtım) mesleğinde %3,0, pazarlamacı (satış temsilcisi) mesleğinde %2,6, güvenlik görevlisi mesleğinde %2,3, bilgisayar teknolojisi ve programlama teknikeri mesleğinde %2,0, masör mesleğinde %1,9 ve şoför-yük taşıma mesleğinde ise %1,8 olduğu görülmektedir. Açık işler sıralamasında ilk on meslek, toplam açık işlerin %37,7'sini oluşturmaktadır.

Mersin ilinde toplam 2.029, Türkiye toplamında ise 270.583 kişinin temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Oransal olarak bakıldığında %23,9 ile en fazla "imalat" sektöründe eleman temininde güçlük çekilmekte olup, bunu %22,5 ile "toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı", %15,4 ile "inşaat" sektörü ve %8,1 ile" insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri" takip etmektedir.

Mersin'de sayısal olarak temininde en fazla güçlük çekilen meslek grubu "sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar" meslek grubu olup, bunu sırasıyla "profesyonel meslek mensupları", "hizmet ve satış elemanları", "Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar" ve "Nitelik Gerektirmeyen Meslekler" grupları izlemektedir.

Mersin İlinde temininde güçlük çekilen mesleklerin başında el ve makine dikişçisi (genel) mesleği gelmektedir. Bu mesleğin dışında; şoför-yük taşıma, hemşire, beden işçisi (inşaat), pazarlamacı (satış temsilcisi), satış elemanı (tanıtım), aşçı, tır şoförü, fayans-seramik ve karo döşemecisi ve depo sorumlusu da temininde güçlük çekilen meslekler arasındadır. Oransal açıdan bakıldığında; temininde güçlük çekilen ilk on mesleğin toplam içindeki payı %30,1'dir.

Mersin İlinde işverenlerin %65,4'ü eleman temininde güçlük çekme nedeni olarak gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip eleman bulunamaması şeklinde belirtmişlerdir. Temininde güçlük çekilme nedenleri arasında yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması %64,0, bu meslekte eleman bulunamaması %54,6, çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi %19,6 ve önerilen ücretin az bulunması ise %11,8'lik bir orana tekabül etmektedir.

2012 Yılı Aralık ayı sonu itibariyle net istihdam artış beklentisi en fazla olan ilk beş meslek şu şekilde sıralanmaktadır: Güvenlik Görevlisi, Bilgisayar Operatörü, Beden İşçisi (Temizlik), El ve Makine Dikişçisi (Genel) ve Pazarlamacı (Satış Temsilcisi). Aynı dönem

itibariyle net istihdam azalışı beklenen meslekler ise Beton ve Betonarme Kalıpçısı, Şoför (Yük Taşıma), Paketleme İşçisi (Cam), Çapakçı, ve Seri Üretim Tezgah Operatörü şeklinde sıralanmaktadır.

Mersin İli İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçlarına göre 2012 yılının Aralık ayı sonu itibarıyla beklenen Net İstihdam Artışı %2,81 iken bu oran 2013 yılı Haziran ayı sonunda 2,02 puan artış göstererek %4,83'e yükselmiştir. Net İstihdam Artış beklentisinin en fazla olduğu üç sektörün sırasıyla; %25,64 ile Bilgi ve İletişim Sektörü, %18,35 ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ve %14,29 ile Kültür Sanat Eğlence Dinlence ve Spor Sektörü olduğu görülmektedir. Aynı dönem itibariyle Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründe %2,63 oranında Net İstihdam Azalışı Beklentisi vardır.

2013 Yılı Haziran ayı sonu itibariyle net istihdam artış beklentisi en fazla olan ilk beş meslek şu şekilde sıralanmaktadır: Güvenlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel), Bilgisayar Operatörü, Beden İşçisi (İnşaat) ve Pazarlamacı (Satış Temsilcisi). Aynı dönem itibariyle net istihdam azalışı beklenen meslekler ise Orman İşçisi, Ambalajcı (Elle), İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle), Diğer Elektrik Teknisyenleri ve Elektrik-Elektronik Teknisyeni şeklinde sıralanmaktadır.

Haziran 2013 itibari ile Net İstihdam Artış beklentisinin en fazla olduğu üç sektör ise sırasıyla ; %25,16 ile Bilgi ve İletişim Sektörü, %14,29 ile Kültür Sanat Eğlence Dinlence ve Spor Sektörü ve %12,21 ile İnşaat Sektörü olduğu görülmektedir. Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri Faaliyetleri sektöründe ise Aralık 2012 sonu itibari ile %0,76 Net İstihdam Azalışı görülürken, Haziran 2013 sonu itibari ile %6,74 oranında Net İstihdam Artışı beklenmektedir.

GİRİŞ

Mersin İli İşgücü Piyasası Araştırması Raporunun temel amacı; arz göstergeleri ve veri setleri ile talep göstergeleri ve veri setleri arasındaki ilişki ve bağlantıları tespit edip analize tabi tutarak il düzeyinde aktif istihdam politikalarının oluşturulmasına katkı sağlamaktır.

Aktif istihdam politikaları yoluyla işsizliğin azaltılıp istihdamın arttırılması, işgücü piyasasında arz ve talep arasında mevcut dengesizliklerin ortadan kaldırılması ile yakından ilişkilidir. İşgücü Piyasası Araştırması Raporu ile özellikle işgücü talebine ilişkin elde edilen bulgular ve işgücü arzının yapısına ilişkin veriler ışığında işgücü piyasasındaki dengesizliklerin giderilmesine yönelik öneri ve değerlendirmelere ulaşılırken, il düzeyinde aktif işgücü politikaları için en temel veriler de sağlanmış olmaktadır.

Mersin İşgücü Piyasası Analizi Raporu üç temel bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan ekonomik veriler, nüfus ve eğitim göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Mersin işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Üçüncü bölüm, Mersin işgücü piyasası arz ve talep yapılarını birlikte ele almakta ve özellikle talep araştırması sonuçlarından yola çıkarak, İŞKUR istatistikleriyle birlikte ilin işgücü piyasasını değerlendirmektedir. Elde edilen bulgular ışığında işgücü piyasasının geliştirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik öneriler sunmaktadır.

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına **www.iskur.gov.tr** adresi üzerinden erişebilirsiniz.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü piyasası, ekonomik ve demografik faktörlerden çok yakından etkilenir. Örneğin ekonomik gelişmeler, yatırımlar, nüfus ve nüfus artış hızı, göç ve eğitim istihdamı ve dolayısıyla işsizliği doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle, birinci bölümde işgücü piyasasının arka planını oluşturması açısından, Mersin ilinin genel ekonomik durumu, demografik yapısı ve nüfusunun eğitim durumu ele alınacaktır.

Mersin İli TR62 (Adana-Mersin İllerini içeren bölge) bölgesinde yer almaktadır. TR62 bölgesi içinde, Adana ve Mersin İlleri sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyesi, demografik yapısı ve coğrafi konumu bakımından benzer özellikler taşımaktadır. Kalkınma Bakanlığı, en son 2003 yılında yayımlanan ''İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması'nı (SEGE) 2011 yılında güncel verilere göre yeniden düzenlemiştir. SEGE-2003'e göre 17. sırada bulunan Mersin İli SEGE-2011'e göre 7 sıra gerileyerek 24. sıraya inmiştir.

İşgücü arz analizlerinde kullanılan veri setlerinden nüfus ve eğitim göstergelerini iller itibariyle ve yıllık bazda bulmak mümkün iken ekonomik yapı ve işgücü piyasası veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Arka plan veri setlerinin diğer bir problemi de verilerin güncel olmaması ve daha önce üretilen bazı veri setlerinin de artık üretilmemesidir. Örneğin illerin işgücüne katılım, istihdam ve işsizlik oranları en son 2010 yılında yayınlanmış ve raporda bu veriler kullanılmıştır. TÜİK sayfasında Haziran 2012 tarihinde yayınlanacağı belirtilen İl İşgücü Göstergeleri, raporun yazıldığı tarihe kadar henüz yayınlanmamıştır.

EKONOMİK VERİLER

İlin yarattığı katma değer, kişi başına düşen gelir, büyüme hızı, özel ve kamu sektörü yatırımları gibi ekonomik değişkenler ilin sosyo ekonomik yapısını ve dolayısıyla ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurların başında gelmektedir. Ekonomik veri setinin önemli bir bölümünü il ve hatta bölgesel bazda bulmak mümkün değildir.

İlin ekonomik gücünü gösteren temel gösterge illerin milli geliridir. TÜİK illerin milli gelir hesaplamasını 2001 yılından itibaren yayınlamamaktadır. Bu serinin yerine üretilmeye başlanan katma değer ve yıllara göre gelişimini gösteren istatistikler 2008 yılından bu yana üretilmemektedir. İl ekonomisinin en önemli göstergesi olan İllerin Gayri Safi Yurt İçi Hasıla değerleri 2001 yılından itibaren hesaplanmamaktadır. Bu serinin yerine üretilen Gayri Safi Katma Değer İstatistiklerinin en son yayınlanma yılı 2011 yılı olup, 2008 yılı değerlerini içermektedir. 2009 yılı değerlerine ilişkin veri seti henüz yayınlanmamıştır.

Grafik 1: Ana Sektörlere göre Gayri Safi Katma Değer (GSKD 2007-2008)

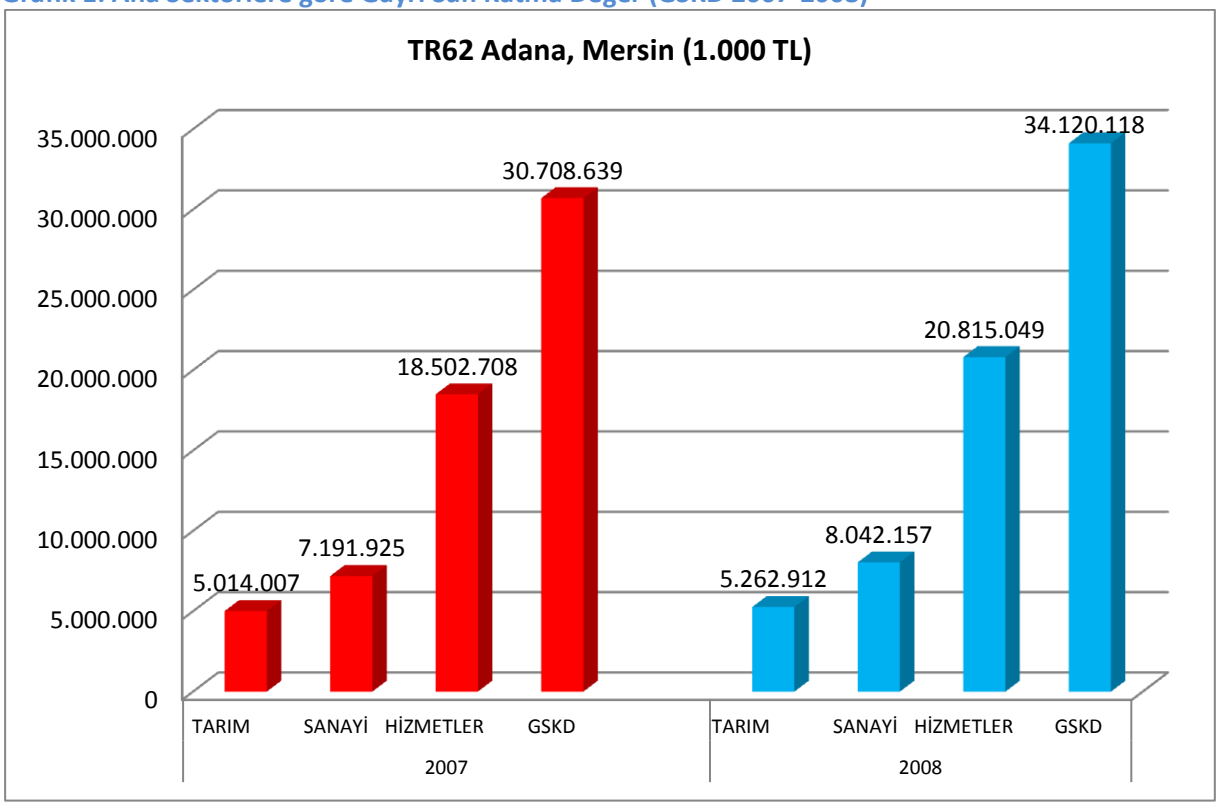

Kaynak: TÜİK

Mersin İlinin içinde yer aldığı TR62 bölgesinde 2007 ve 2008 yılı Gayri Safi Katma Değer (GSKD) verileri ana sektörler bazında incelendiğinde, her iki dönem için de sıralamanın; hizmetler, sanayi ve tarım şeklinde gerçekleştiği görülmektedir. Bölgenin 2008 yılı Gayri Safi Katma Değerinin ana sektörler bazında dağılımına bakıldığında; Hizmetler Sektörü %61,0 pay ile ilk sırada yer alırken, bu sektörü sırasıyla %23,6 payla Sanayi Sektörünün ve %15,4 payla Tarım Sektörünün takip ettiği görülmektedir.

Tablo 1: Ana Sektörlere göre Gayri Safi Katma Değer (GSKD 2007-2008) -TÜRKİYE

Ana Sektörler	2007	2008
Tarım	64.331.717	72.274.585
Sanayi	209.515.201	232.475.082
Hizmetler	480.537.624	549.835.548
Gayrisafi Katma Değer	754.384.542	854.585.214

Kaynak: TÜİK

Türkiye için 2008 yılı Gayri Safi Katma Değerinin ana sektörler bazında dağılımı tablosuna göre; Hizmetler Sektörünün payı %64,3 , Sanayi Sektörünün payı %27,2 ve Tarım Sektörünün payı ise %8,5'tir. Türkiye genelinde oluşturulan Gayri Safi Katma Değer içinde TR62 Bölgesinin payına bakıldığında; Hizmetler Sektörünün payı %3,8 , Sanayi Sektörünün payı %3,5 ve Tarım Sektörünün payı ise %7,3'tür.

Mersin ili, arazi yapısı tarımsal çeşitlilik sunan, özellikle meyve üretiminde ülke ekonomisine önemli katkısı olan illerden biridir. Elverişli toprak yapısı, bitkisel üretimde sulu tarımın yaygınlığı, ılıman iklimi ve gelişmiş alt yapısı ile yüksek katma değerli ürünler yetiştirilmektedir. Türkiye narenciye üretiminin %27 sini sebze üretiminin %7'sini, meyve üretiminin %12'sini, tarla ürünlerinin %2'sini toplamda ise Türkiye tarım ürünlerinin %4,4'ünü Mersin sağlamaktadır.

İlimiz, Türkiye limon üretiminin %62'sini, portakal üretiminin %17'sini, muz üretiminin %69'unu, çilek üretiminin %47'sini, zeytin üretiminin %9'unu domates üretiminin %8'ini karşılamaktadır. Bununla birlikte ülkemiz greyfurt ihracatının %35'i, portakal ihracatının %39'u, limon ihracatının %33'ü, mandarin ihracatının %26'sı toplamda narenciye ihracatının %33'si, armut ihracatının %20'si, patates ihracatının %19'u, kayısı ihracatının %16'sı, biber ihracatının %14'ü ve çilek ihracatının %13'ü Mersin firmaları tarafından gerçekleştirilmektedir. (MTSO Ekonomik Rapor; 2010)

Tablo 2: Kamu Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (2012) **1.000 TL**

Sektör	Mersin	Türkiye
Tarım	41 551	5 852 392
Enerji	30 256	3 732 935
Ulaştırma-haberleşme	11 790	13 877 595
Turizm	18 750	294 439
Eğitim	187 438	6 491 136
Sağlık	38 100	2 161 600
Madencilik	84	1 208 400
İmalat	10	538 050
Konut	0	479 845
Diğer kamu yatırımları	132 121	9 797 895
Toplam	460100	4443487

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı

Yatırım teşvikleri altyapı, işgücü ve coğrafi avantaj gibi pek çok faktöre bağlıdır. Teşvikler, tüm illerde aynı etkiyi yaratmasa da; illerin ekonomik gelişimlerini değerlendirmek için yatırım teşviklerinden ve kamu yatırımlarından aldıkları paylar ile kendi kaynaklarını birlikte değerlendirmek gerekmektedir.

2012 yılı Kamu Yatırımlarından alınan paylara göre yapılan sıralamada Mersin İli 9. sırada yer almaktadır. Mersin İlinin almış olduğu yatırımlar sektörel bazda değerlendirildiğinde, en yüksek yatırım alan sektörlerin; Eğitim, Tarım ve Sağlık sektörü şeklinde sıralandığı göze çarpmaktadır.

İlin genel ekonomik faaliyetlerinin yönü hakkında yapılacak değerlendirmelerde, ilde kurulan ve kapanan işyerlerine ait istatistikler önemli bir veri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 3: Kurulan Kapanan İşyeri İstatistikleri

YIL	MERSİN İLİ KURULAN KAPANAN ŞİRKET İSTATİSTİKLERİ (ON AYLIK)							
	KURULAN			TASFİYE		KAPANAN		
	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.
2011 OCAK-EKİM	527	14	794	302	20	196	28	233
2012 OCAK-EKİM	836	14	615	322	33	145	32	394

Kaynak: TOBB

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)'nden elde edilen verilere göre, Mersin İli için 2011 yılının Ocak-Ekim dönemi ile 2012 yılının aynı dönemi karşılaştırıldığında;

- Kurulan şirket sayısı % 58,6 artmıştır.
- Kurulan Kooperatif sayısı ise 2011 döneminde sayısını koruyarak 14 olarak gerçekleşmiştir.
- Kurulan gerçek kişi ticaret işletmesinde %22,5 azalmıştır.
- Tasfiye edilen şirket sayısı %6,6'lık bir artış görülmektedir.
- Kapanan şirket sayısı %26 azalmıştır.
- Kapanan kooperatif sayısı %14,3 artmıştır.

İncelenen verilerde değişim oranının en fazla kurulan şirket sayısında yaşandığı göze çarpmaktadır.

NÜFUS GÖSTERGELERİ

İşgücü piyasası ile demografik yapı arasında ciddi bir ilişki vardır. İlin demografik yapısı, yani çalışma yaşı nüfusun yaş ve eğitim dağılımı, aldığı ve verdiği göç gibi veriler işgücü piyasasını şekillendiren en önemli unsurlardandır. Çalışma çağı, nüfusun artması veya azalması istihdam ve işsizlik oranlarını doğrudan etkilemektedir.

İlin ekonomik potansiyeli ve coğrafi konumu sebebiyle nüfus yoğunluğu yüksektir. Özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan olmak üzere, yurdun her yöresinden yoğun göç almıştır. Bu durum ilin nüfus yoğunluğunu arttırdığı gibi; kentsel gelişmeyi olumsuz etkilemiş, mahalli hizmet ve ihtiyaçları da arttırmıştır. (MTSO Ekonomik Rapor; 2010)

Tablo 4: Yerleşim Yerlerine Göre Nüfus (2011)

	İl/İlçe merkezi			Belde/Köy			Toplam		
İl	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
Mersin	1.303.018	647.012	656.006	364.921	184.232	180.689	1.667.939	831.244	836.695
Türkiye	57.385.706	28.853.575	28.532.131	17.338.563	8.679.379	8.659.184	74.724.269	37.532.954	37.191.315

Kaynak: TÜİK

2010 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi kapsamındaki sayım sonuçlarına göre; 1.647.899 kişi olan Mersin İli nüfusu, 2011 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi kapsamındaki sayım sonuçlarına göre 1.677.939 kişiye yükselmiştir. Bu nüfusun 831.244'ü erkek, 836.695'i ise kadındır. Mersin İli için 2010 yılı nüfus artış hızı %o 4,27 iken, 2011 yılında %o 12,1 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye için nüfus artış hızı 2010 yılında %o 15,88 iken, 2011 yılında bu oran %o 13,5 olarak gerçekleşmiştir.

İlimiz, nüfus büyüklüğü açısından değerlendirildiğinde toplam nüfusu ile Türkiye'nin 10. büyük ilidir. Bu nüfusuyla Mersin İli Türkiye toplam nüfusun %2,2 sini oluşturmaktadır.

İlin demografik yapısına göre erkek ve kadın nüfusu birbirine çok yakındır. İl nüfusunun %50,2'sini oluştururken erkeklerin oranı %49,8'dir.Türkiye genelinde ise kadın erkek oranı birbirine yakın olmakla beraber kadın nüfus oranı %49,8 iken erkek oranı %50,2'dir.

Grafik2: Mersin İli Nüfus Piramidi (2011)

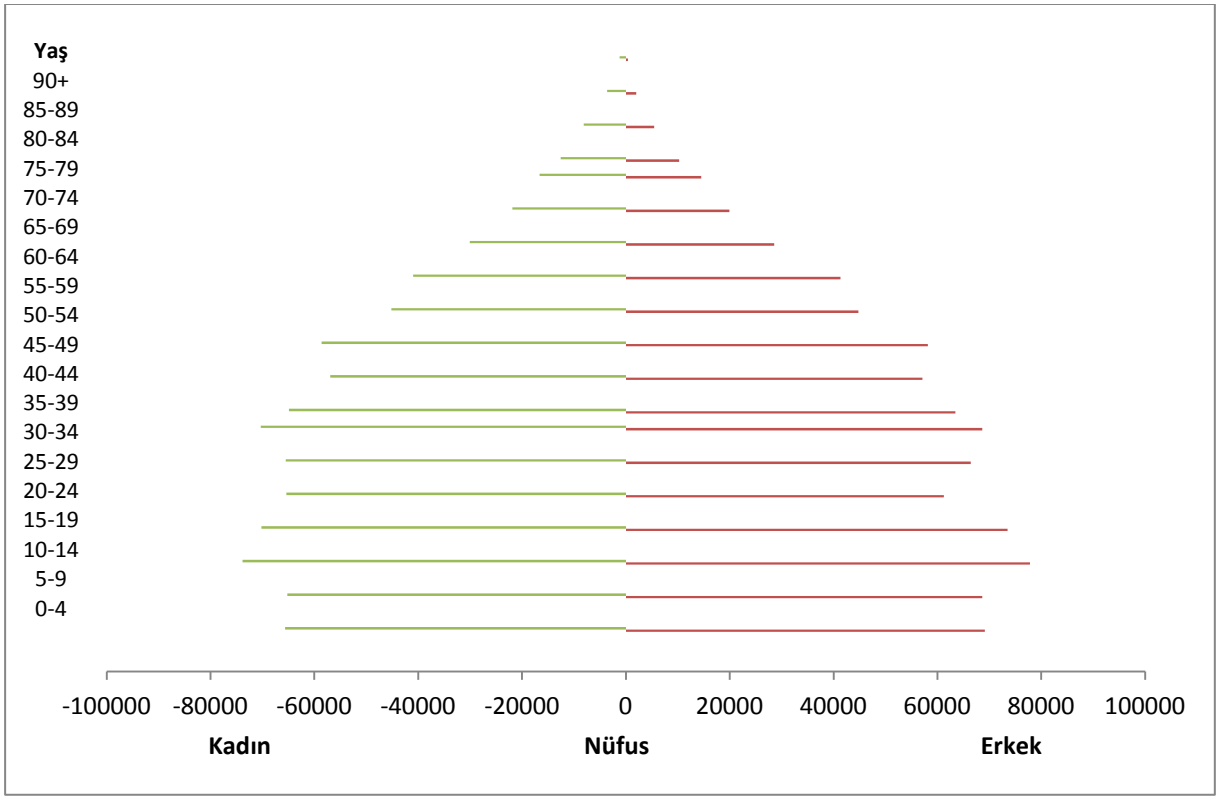

Kaynak: TÜİK

2011 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçlarına göre Mersin İlinde çalışma yaşı (15-64) nüfus 1.131.124 kişidir. Bu grubun toplam nüfus içindeki oranı %67,8'dir.Bu oran, %67,3 olan Türkiye ortalamasının çok küçük bir farkla üzerindedir. Çalışma çağındaki (15-64 yaş) nüfusun Mersin nüfusu içindeki cinsiyet dağılımı %49,8 erkek ve %50,2 kadın nüfus şeklinde olup ilin genel nüfus yapısı ile tamamen örtüşmektedir. Mersin İlinde 0-14 yaş aralığında yer alan çocukların, ilin toplam nüfusuna oranı %25,2 olup, bu oran Türkiye ortalaması olan %25,3'e oldukça yakın bir değerdir. Mersin İlinde 65 yaş üstü nüfusun ilin toplam nüfusuna oranı ise %7,0 ile %7,3'lük Türkiye ortalamasının altında seyretmektedir.

Grafik3: Mersin İli Çalışma Yaşı (15+) Nüfusunun Bitirilen Eğitime Göre Dağılımı (2011)

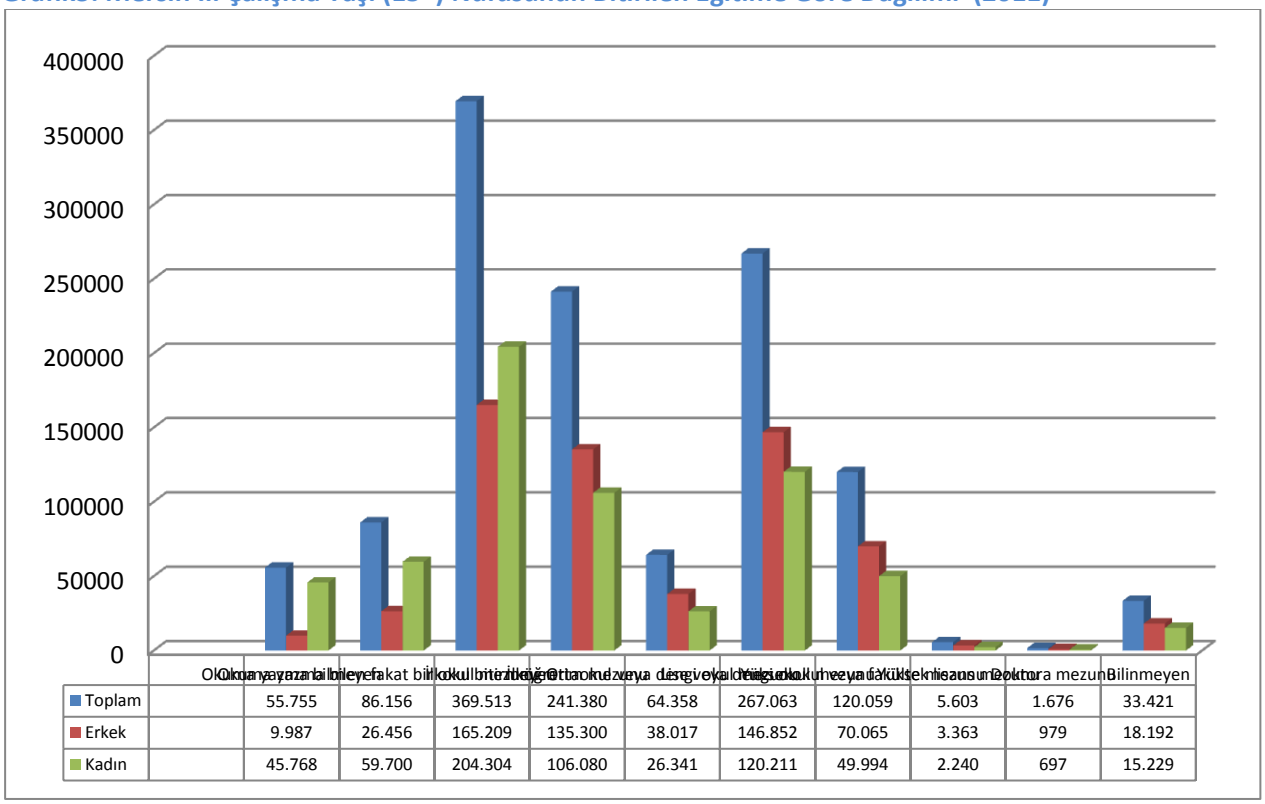

	Okuma yazma bilmeyen	Okuma yazma bilmeyen fakat bir okul bitirmeyen	İlkokul mezunu	İlköğretim mezunu	Ortaokul veya dengi okul mezunu	Lise veya dengi okul mezunu	Meslek lise veya dengi okul mezunu	Yüksekokul veya fakülte mezunu	Yüksek lisans mezunu	Doktora mezunu	Bilinmeyen
Toplam	55.755	86.156	369.513	241.380	64.358	267.063	120.059	5.603	1.676	33.421	
Erkek	9.987	26.456	165.209	135.300	38.017	146.852	70.065	3.363	979	18.192	
Kadın	45.768	59.700	204.304	106.080	26.341	120.211	49.994	2.240	697	15.229	

Kaynak: TÜİK

İstihdam ile istihdam edilen nüfusun eğitim düzeyi arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır. Mersin İli (15+) nüfusun eğitim düzeyi grafiğine bakıldığında; İşgücü Piyasasına dahil olma açısından avantajlı sayılabilen, lise ve dengi okul mezunu ile yüksek okul veya fakülte mezunlarının niceliksel olarak, ilkokul, ilköğretim ve ortaöğretim mezunlarının sayısına göre bir hayli düşük olduğu görülmektedir.

Grafik4: İlçeler Şehir-Köy Nüfus Oranı, Mersin (2011)

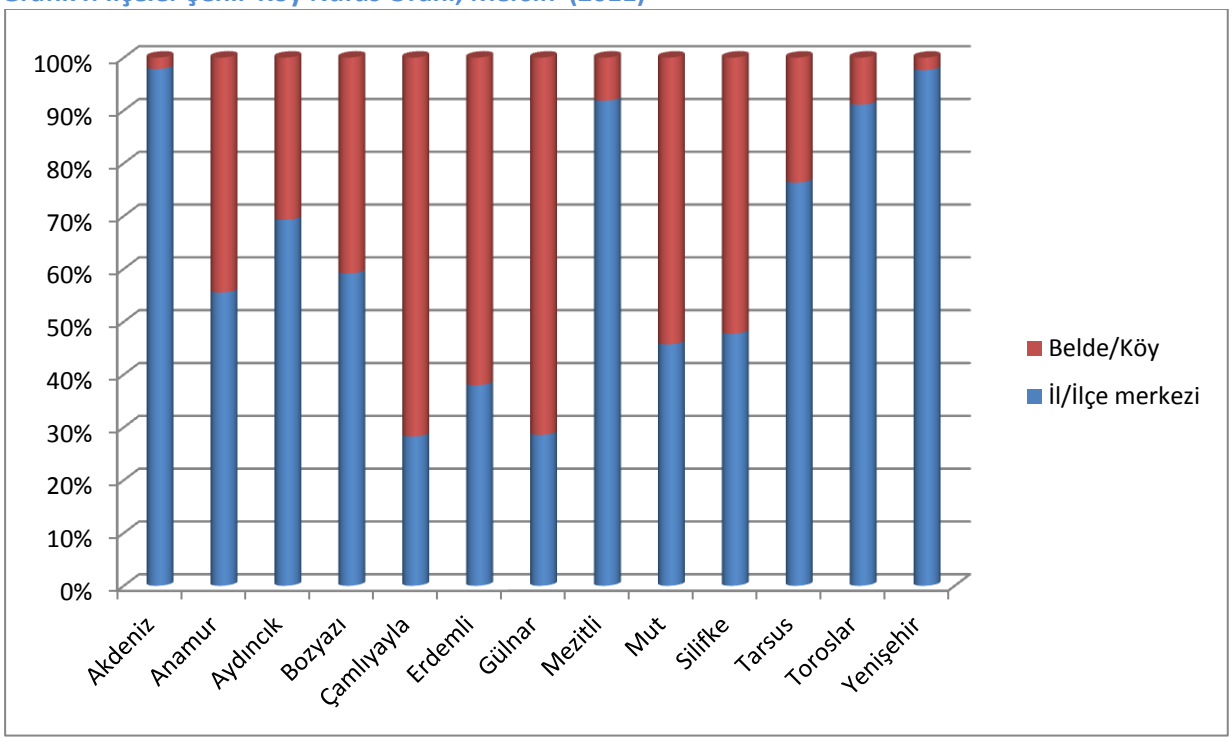

Kaynak: TÜİK

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2011 yılı verilerine göre Mersin İli nüfusunun %78,1'i şehir nüfusundan %21,9'u ise köy nüfusundan oluşmaktadır. Şehir nüfusunun en yoğun olduğu ilçeler sırasıyla; Akdeniz (%97,9), Yenişehir (%97,6), Mezitli (%91,8) ve Toroslar (%91,1)'dır. Köy nüfusunun en yoğun olduğu ilçeler ise; Çamlıyayla (%71,8), Gülnar (%71,4), Mut (%54,3) ve Silifke (%52,3)'dir.

Grafik5: İlçeler Toplam Nüfus İçindeki Oranı, Mersin (2011)

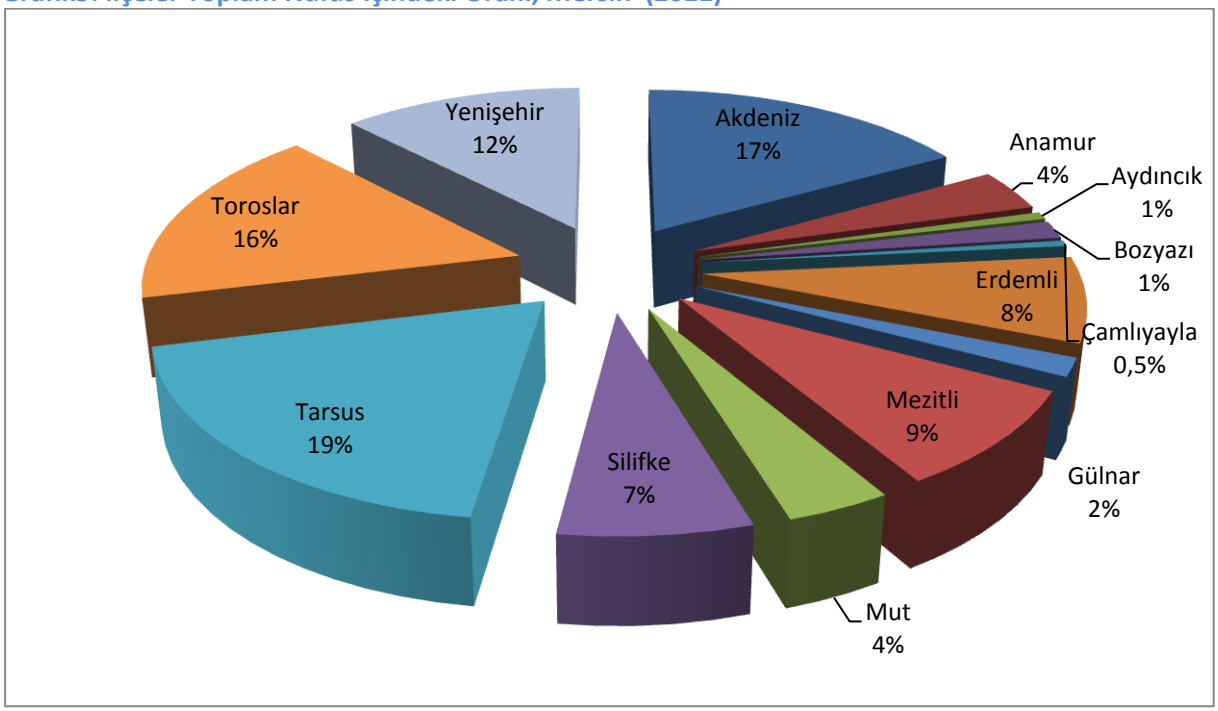

Kaynak: TÜİK

İlçe nüfusları, Mersin İli toplam nüfusu içindeki payları açısından değerlendirildiğinde, ilk sırada %19'luk payla Tarsus İlçesinin geldiği görülmektedir. Bu ilçeyi sırasıyla %17'lik payla Akdeniz, %16'lık payla Toroslar ve %12'lik payla Yenişehir İlçesi takip etmektedir. En düşük paya sahip ilçeler ise; %0,5 ile Çamlıyayla, %1 ile Aydıncık ve Bozyazı İlçeleridir.

Tablo 5: Yıllara Göre Nüfus ve Göç Verileri, Mersin

MERSİN					
Dönem	ADNKS Nüfus	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Net Göç	Net Göç Hızı (%)
2007-2008	1.602.908	46.776	50.110	-3.334	-2,08
2008-2009	1.640.888	48.377	49.209	-832	-0,51
2009-2010	1.647.899	50.430	51.739	-1.309	-0,79
2010-2011	1.667.939	51.328	54.630	-3.302	-1,98

Kaynak: TÜİK

Mersin İlinin TÜİK'ten alınan rakamlara göre son 4 dönem göç verileri incelendiğinde, ilin verdiği göçün aldığı göçten daha fazla olduğu görülmektedir. İncelenen dönemler içerisinde bu verinin Net Göç Hızına yansımasının en yüksek olduğu dönem 2007-2008 dönemi olup, 2008-2009 ve 2009-2010 dönemlerinde oldukça düşük seviyede kaldığı göze çarpmaktadır. 2010-2011 döneminde ise %-1,98 oranı ile tekrar yükselme eğilimine geçmiştir.

EĞİTİM GÖSTERGELERİ

Tablo 6: İlk ve Ortaöğretimde Yeni Kayıt ve Mezun Öğrenci Sayısı, Türkiye ve Mersin, 2010-2012

İlk ve Ortaöğretimde Yeni Kayıt ve Mezun Öğrenci Sayısı			
Dönem	**Türkiye**		
	İlköğretim	**Genel Ortaöğretim**	**Mesleki ve Teknik Ortaöğretim**
2010/2011 dönemi yeni kayıt	1.257.457	527.275	470.782
2011/2012 dönemi yeni kayıt	1.285.550	513.896	525.069
2009/2010 dönem sonu mezun sayısı	1.185.938	399.478	263.416
2010/2011 dönem sonu mezun sayısı	1.226.473	392.064	314.448

Dönem	**Mersin**		
	İlköğretim	**Genel Ortaöğretim**	**Mesleki ve Teknik Ortaöğretim**
2010/2011 dönemi yeni kayıt	27.920	13.609	9.800
2011/2012 dönemi yeni kayıt	29.380	13.060	11.838
2009/2010 dönem sonu mezun sayısı	28.052	11.365	5.361
2010/2011 dönem sonu mezun sayısı	29.331	10.191	6.862

Kaynak: MEB İstatistikleri Örgün Eğitim 2010-2011/2011-2012

2010-2011 ve 2011-2012 eğitim-öğretim dönemleri okullara yeni kayıtlar açısından karşılaştırıldığında, Türkiye genelinde ilköğretim okullarına ve Mesleki ve Teknik Ortaöğretim kurumlarına yapılan yeni kayıtlardaki artışa paralel olarak, Mersin İlinde de bir artış olduğu görülmektedir. Genel Ortaöğretime bakıldığında ise, hem Türkiye genelinde hem de Mersin İlinde, genel ortaöğretime kayıtların azaldığı gözlenmektedir.

2010-2011 ve 2011-2012 eğitim-öğretim dönemleri ilk ve ortaöğretimden mezun öğrenci sayısı açısından bakıldığındaysa hem Türkiye genelinde, hem de Mersin ili özelinde yine meslek ve teknik ortaöğretim okullarından mezun olan öğrencilerin sayısında bir artış dikkati çekmektedir. Aynı dönemlerde Mersin ili için ilköğretim mezun sayıları artış gösterirken, genel ortaöğretim mezun sayılarında düşüş olduğu görülmektedir.

Tablo 7: Ortaöğretimde Okuyan Toplam Öğrenci Sayısı, Mersin, 2010-2012

Ortaöğretimde Okuyan Toplam Öğrenci Sayısı			
	Mersin		
	Genel Ortaöğretim	Mesleki ve Teknik Ortaöğretim	Toplam
2010/2011	66.323	43.436	109.759
2011/2012	63.191	46.414	109.605

Kaynak: MEB İstatistikleri Örgün Eğitim 2010-2011/2011-2012

Mersin İlinde 2010-2011 ve 2011-2012 eğitim-öğretim dönemlerinde Ortaöğretimde okuyan öğrenci sayılarına bakıldığında; Genel Ortaöğretimde okuyan öğrenci sayısında 3.132 kişilik bir düşüşe karşılık, Mesleki ve Teknik Ortaöğretimde okuyan öğrenci sayısında 2.978 kişilik bir artış dikkati çekmektedir. İncelenmekte olan 2 dönem itibariyle Ortaöğretimde okuyan toplam öğrenci sayısında dikkate değer bir farklılık yokken, Genel Ortaöğretimden Mesleki ve Teknik Ortaöğretime doğru bir yönelim olduğu görülmektedir.

GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

İşgücüne Katılma Oranı, İşsizlik Oranı ve İstihdam Oranı, işgücü piyasası açısından oldukça önem arz eden verilerdir. Genel olarak; İşsizlik Oranının yüksek, İşgücüne Katılma ve İstihdam Oranlarının ise düşük seyretmesi işgücü piyasasının sıkıntılarının başında gelmektedir.

Grafik6: İşgücüne Katılma, İstihdam ve İşsizlik Oranları, 2010

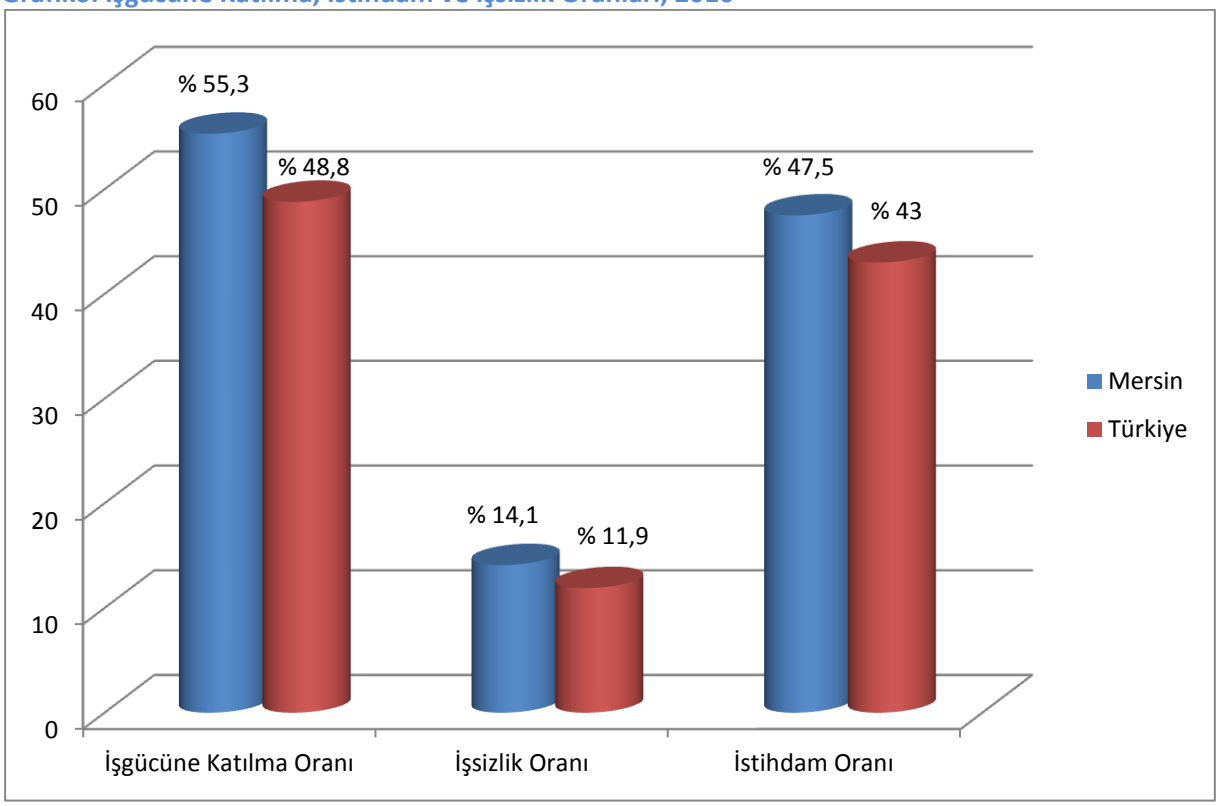

Kaynak: TÜİK

TÜİK'in açıklamış olduğu "hane halkı işgücü anketi" sonuçlarına göre Mersin İli için işgücüne katılma oranı 2010 yılında %55,3 olarak hesaplanmıştır. Yine 2010 yılı verilerine göre Mersin İli için işsizlik oranı %14,1 olarak hesaplanırken, istihdam oranı aynı dönem için %47,5 olarak gerçekleşmiştir.

Mersin ili, işsizlik oranında, 2010 yılı verilerine göre Türkiye ortalamasının (%11,9) üzerinde olmakla beraber, İşgücüne Katılma Oranı (Türkiye;%48,8) ve İstihdam Oranlarında (Türkiye;%43,0) da Türkiye ortalamasının üstünde olduğu görülmektedir.

Tablo 8: Geniş Yaş Grubuna ve Eğitim Durumuna Göre Sivil Nüfus (Bin), TR62 (Adana, Mersin), 2011

Eğitim Durumu	Yaş					
	15-19	20-24	25-34	35-54	55+	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	8	16	36	92	159	311
Lise altı	294	112	309	636	282	1.632
Lise ve dengi meslek okulu	48	100	160	148	28	485
Yükseköğretim	0	33	92	102	21	247
Toplam	350	261	597	978	490	2.675

Kaynak: TÜİK

TR62 Adana-Mersin Bölgesinde sivil nüfusun toplamı 2.675 bin olup, nüfusun en fazla yoğunlaştığı yaş grubunun 35-54 yaş grubu (978 bin) olduğu görülmektedir.

TR62 Adana-Mersin Bölgesinde sivil nüfusun eğitim durumuna göre dağılımına bakıldığında ise; nüfusun %11,6'sının okuma yazma bilmeyen (311 bin), %61,0'inin lise altı eğitim düzeyinde (1.632 bin), %18,2'sinin lise ve dengi okul eğitim düzeyinde (485 bin) ve %9,2'lik kısmının ise yükseköğretim düzeyinde (247 bin) olduğu gözlemlenmiştir.

İşgücü piyasası ile eğitim düzeyi arasındaki ilişki göz önünde bulundurulduğunda; işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu nitelikli elemanlara ulaşma konusunda sıkıntı yaşamasının sebeplerinden birinin de eğitim düzeyinin lise altında belirgin bir yoğunlaşma göstermesi olduğu söylenebilir.

Tablo 9: Geniş Yaş Grubuna ve Eğitim Durumuna Göre İşgücü (Bin), TR62 (Adana, Mersin), 2011

Eğitim Durumu	Yaş					
	15-19	20-24	25-34	35-54	55+	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	2	5	9	28	21	65
Lise altı	96	67	191	397	80	831
Lise ve dengi meslek okulu	15	53	120	98	8	294
Yükseköğretim	0	24	79	87	9	200
Toplam	114	148	399	610	117	1.390

Kaynak: TÜİK

TR62 Adana-Mersin Bölgesinde 2.675 bin olan sivil nüfusun, 1.390 binlik kısmını işgücü oluşturmaktadır. Oransal olarak bakıldığında sivil nüfusun %52,0'lık kısmının işgücüne katıldığı görülmektedir. Bu oran 2011 yılı için %49,9 olarak gerçekleşen Türkiye ortalamasının 2 puan üzerindedir.

İşgücünün eğitim durumuna göre dağılımına bakıldığında; %4,7'lik kısmın okuma yazma bilmeyen, %59,8'lik kısmın lise altı eğitim düzeyinde , %21,1'lik kısmın lise ve dengi meslek okulu düzeyinde ve %14,4'lük kısmının ise yükseköğretim düzeyinde olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 10: Geniş Yaş Grubuna ve Eğitim Durumuna Göre İstihdam (Bin), TR62 (Adana, Mersin), 2011

Eğitim Durumu	Yaş					
	15-19	20-24	25-34	35-54	55+	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	2	4	8	26	21	61
Lise altı	84	57	171	367	75	753
Lise ve dengi meslek okulu	12	39	102	89	7	248
Yükseköğretim	0	16	69	85	8	179
Toplam	98	116	351	566	111	1.241

Kaynak: TÜİK

TR62 Adana-Mersin Bölgesinde 2.675 bin olan sivil nüfusun, 1.241 binlik kısmını istihdam edilenler oluşturmaktadır. Oransal olarak bakıldığında sivil nüfusun %46,4'lük kısmının istihdam edildiği görülmektedir.

İstihdam edilenlerin eğitim durumuna göre dağılımına bakıldığında; %4,9'lık kısmın okuma yazma bilmeyen, %60,7'lik kısmın lise altı eğitim düzeyinde , %20,0'lik kısmın lise ve dengi meslek okulu düzeyinde ve %14,4'lük kısmının ise yükseköğretim düzeyinde olduğu gözlemlenmiştir.

Grafik7: Yaş Gruplarına Göre İşgücüne Katılma Oranları TR62 (Adana-Mersin), 2010-2011

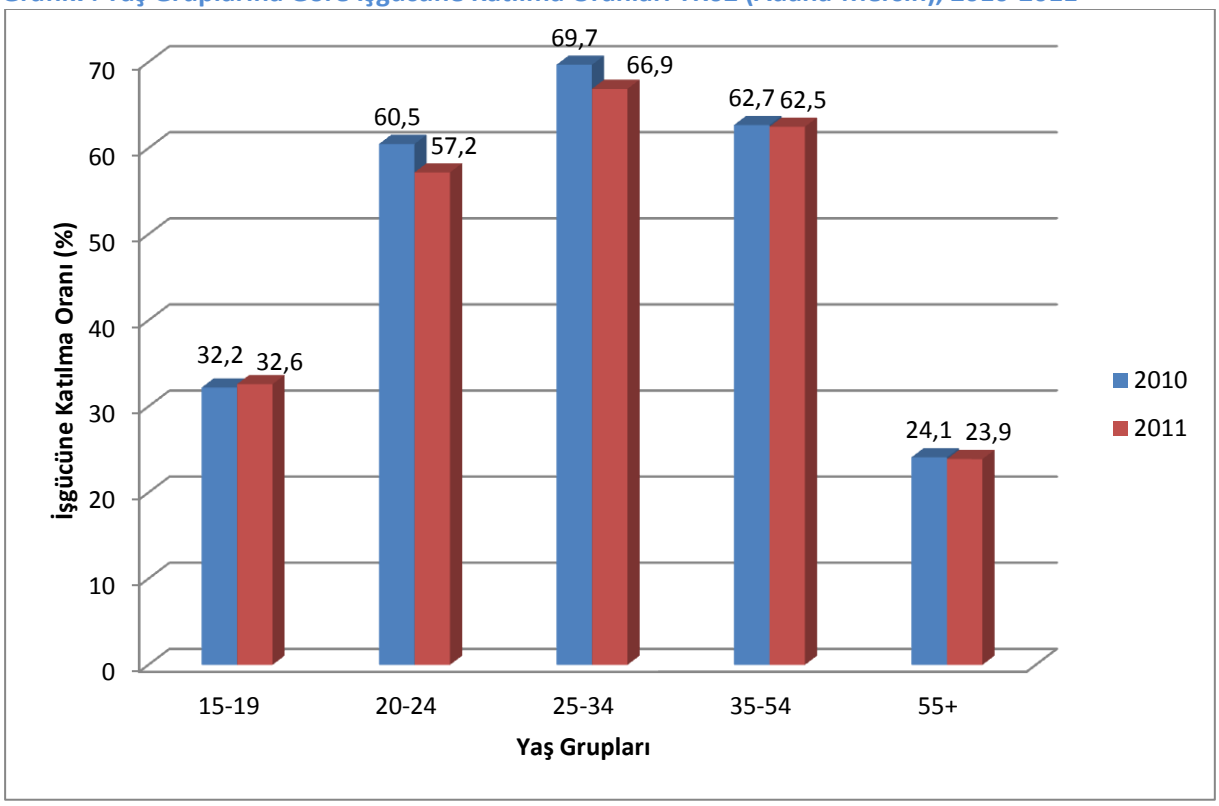

Kaynak: TÜİK

2011 yılı için TR62 Adana-Mersin Bölgesinde işgücüne katılma oranlarına yaş gruplarına göre bakıldığında ise; işgücüne katılımın %66,9 ile 25-34 yaş grubunda yoğun olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bu yaş grubunu %62,5'lik işgücüne katılım oranı ile 35-54 yaş grubu izlemektedir.

Türkiye için yaş gruplarına göre işgücüne katılım oranları ise; 35-39 yaş grubunda %67,3 , 30-34 yaş grubunda %66,7 , 40-44 yaş grubunda %65,8 ve 25-29 yaş grubunda ise %65,3 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik8: Eğitim Durumuna Göre İşgücüne Katılma Oranları, TR62 (Adana-Mersin), 2010-2011

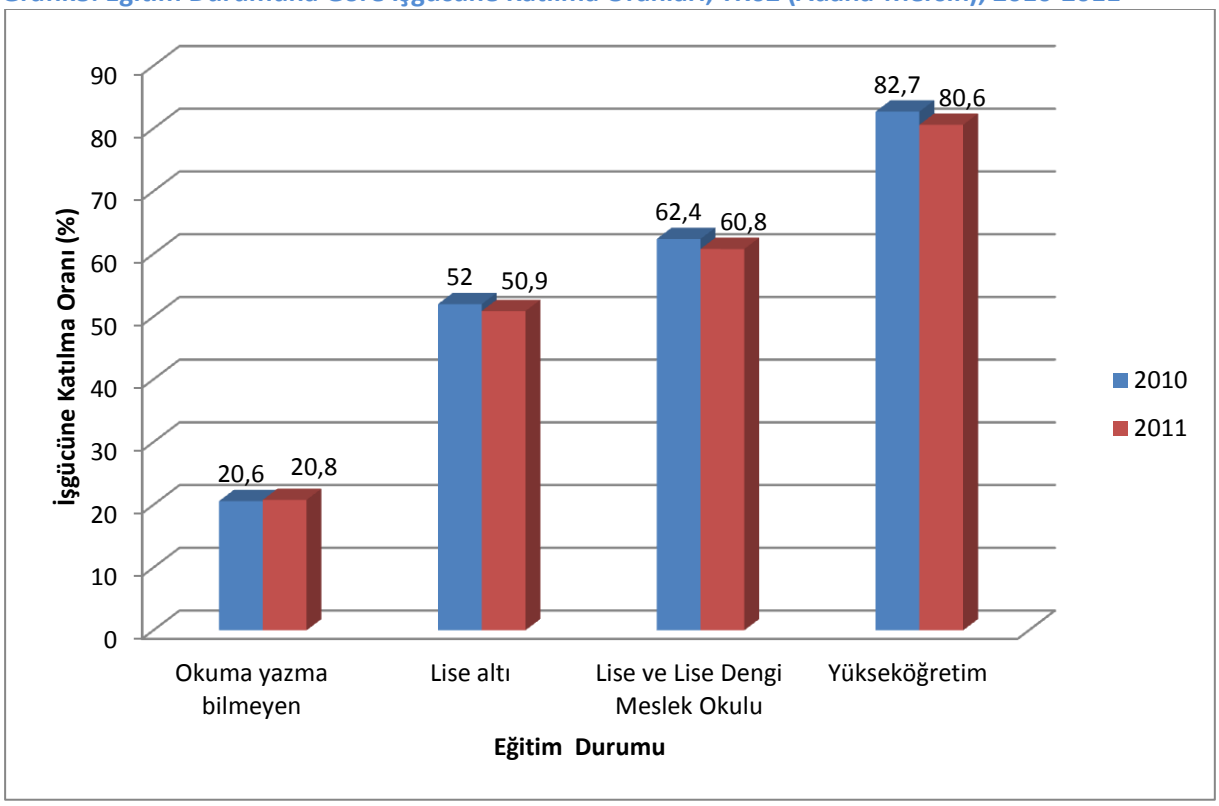

Kaynak: TÜİK

2011 yılı için TR62 Adana-Mersin Bölgesinde eğitim durumlarına göre işgücüne katılma oranlarına bakıldığında; yükseköğretim eğitim düzeyinde %80,6 gibi oldukça yüksek bir oran göze çarpmaktadır. Bu oran lise ve lise dengi meslek okullarında %60,8 olarak gerçekleşirken, lise altı eğitim düzeyinde %50,9'a kadar düşmektedir.

Türkiye geneli için eğitim durumlarına göre işgücüne katılma oranlarına bakıldığında ise; yükseköğretim eğitim düzeyinde %79,3 ile en yüksek orana sahip olduğu görülmektedir. Bu oran TR62 Bölgesindeki oranla paralellik göstermektedir. İşgücüne katılma oranı lise ve lise dengi meslek okullarında %65,5 olarak gerçekleşirken, Genel Lise eğitim düzeyinde ise %52,1'e düşmektedir.

Grafik9: Eğitim Durumuna Göre İstihdam Oranları, TR62 (Adana-Mersin), 2011

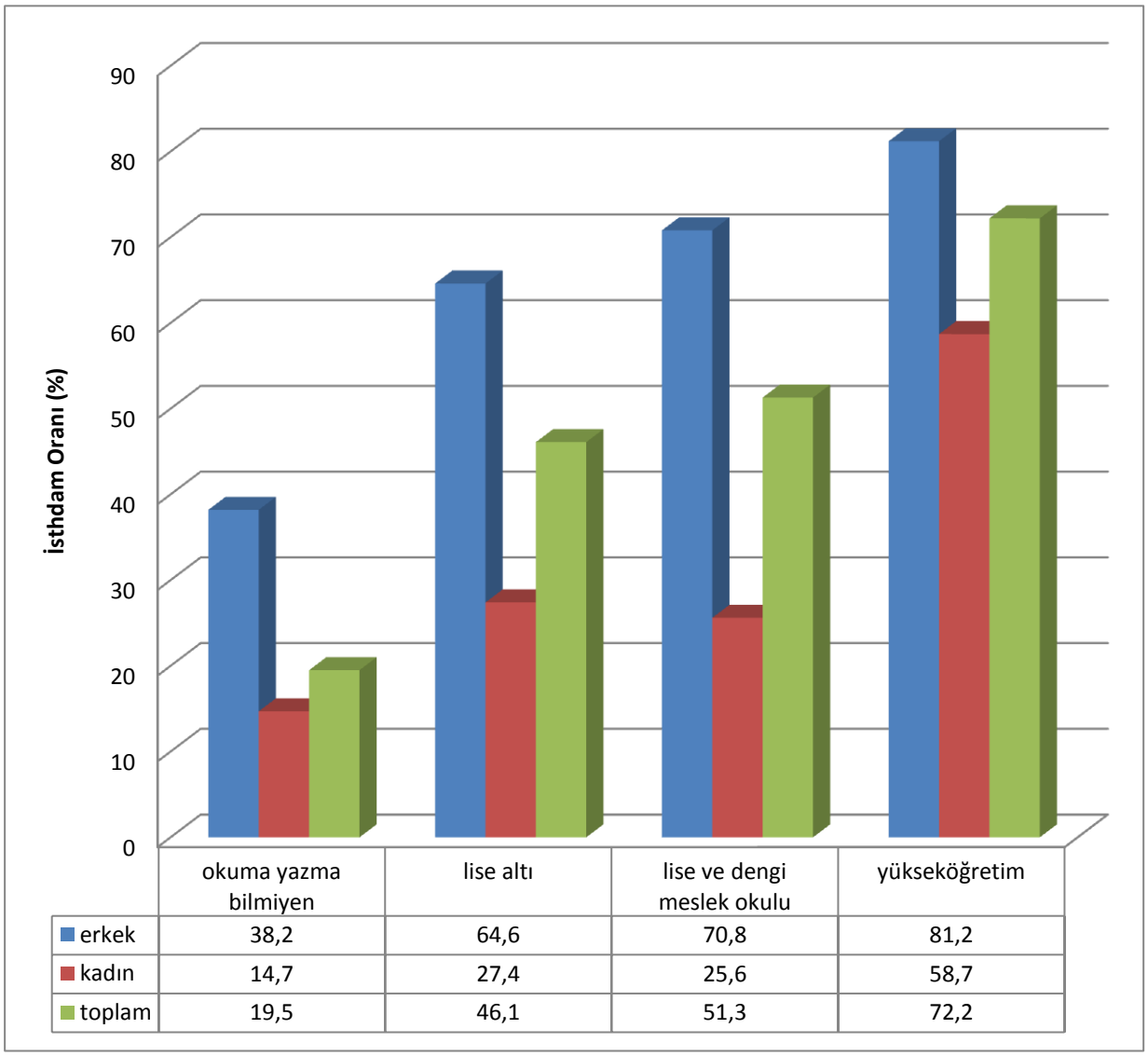

	okuma yazma bilmiyen	lise altı	lise ve dengi meslek okulu	yükseköğretim
erkek	38,2	64,6	70,8	81,2
kadın	14,7	27,4	25,6	58,7
toplam	19,5	46,1	51,3	72,2

Kaynak: TÜİK

TR62 Adana-Mersin Bölgesinin eğitim durumlarına göre istihdam oranları grafiği incelendiğinde; gerek erkek gerekse kadınlarda istihdam oranının en yüksek olduğu eğitim düzeyinin yükseköğretim düzeyinde gerçekleştiği görülmektedir. Lise altı ile Lise ve dengi meslek okulu eğitim düzeylerinde erkeklerin istihdam oranlarının, kadınlara oranla iki kat yüksek olduğunu söylemek mümkündür. Yükseköğretim eğitim düzeyinde ise, kadınların erkeklere oransal olarak biraz daha yaklaştığı göze çarpmaktadır. Bu durumda, eğitim seviyesi yükseldikçe, kadınların işgücü piyasasına dahil olmalarının daha kolay gerçekleşebildiğini söyleyebiliriz.

Grafik10: İktisadi Faaliyet Koluna Göre İstihdam Oranları, TR62 (Adana-Mersin), 2009-2010-2011

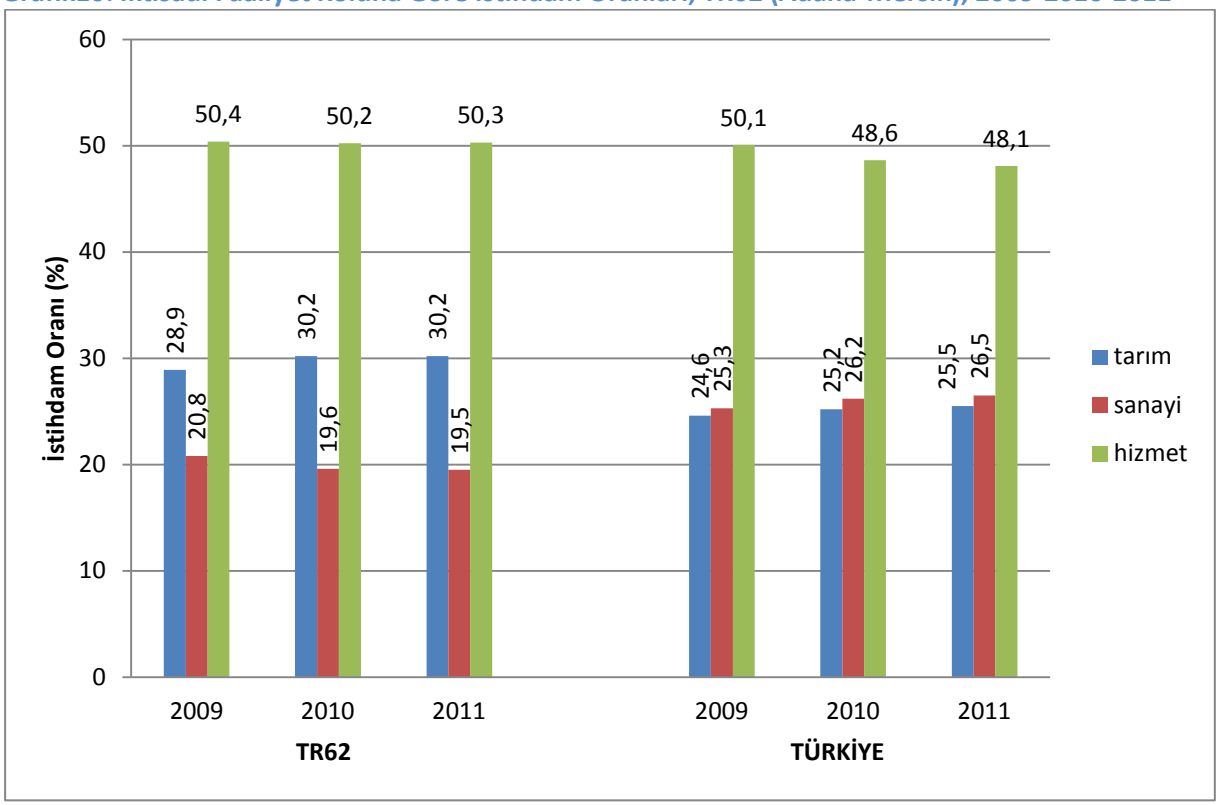

Kaynak: TÜİK

İktisadi Faaliyet Koluna göre İstihdam oranları incelendiğinde; hizmet sektöründeki istihdam oranlarının, incelenen yıllar itibariyle TR62 Adana-Mersin Bölgesinin Türkiye geneli ile paralellik gösterdiği gözlenmektedir. Türkiye genelinde yıllar itibariyle sanayi sektörünün, tarım sektörüne göre 1 puan farkla %25-26'lar seviyesinde gerçekleştiği görülürken TR62 Bölgesinde tarım sektörünün sanayi sektörüne göre yaklaşık olarak 10-11 puanlık farklar oluşturduğu görülmektedir.

TR62 Bölgesinde tarım sektöründeki istihdamın sanayiye göre oldukça yüksek olması ve Türkiye ortalamaları ile karşılaştırıldığında büyük bir sapma göstermesinin nedenleri arasında; bölgenin ılıman bir iklime sahip olması sebebi ile her mevsim ürün alınabilecek verimlilikte tarım arazilerine sahip olması, Çukurova gibi sulama açısından sorunu bulunmayan çok geniş tarım arazilerini yıllar itibariyle koruyabilmiş olması, Mersin ilinin özellikle merkez ilçeleri dışında narenciye başta olmak üzere birçok tarım ürününün alınabildiği bir il olması sayılabilir.

Mersin İlinin de içinde bulunduğu TR62 Bölgesinde sanayi sektöründe istihdam oranları 2009 yılı için %20,8 , 2010 yılı için %19,6 ve 2011 yılı için %19,5 şeklinde gerçekleşmiştir. Tarım sektöründeki istihdam oranları ise 2009 yılı için %28,9 , 2010 yılı için %30,2 ve 2011 yılı için %30,2 şeklinde gerçekleşmiştir. Küçük oranlarla da olsa TR62 Bölgesi için tarım sektöründeki istihdamın oransal olarak artış, sanayi sektöründeki istihdamın ise oransal olarak azalış eğiliminde olduğunu söyleyebiliriz.

Grafik11: İktisadi Faaliyet Kolu ve Cinsiyete Göre İstihdam, TR62 (Adana-Mersin),2011

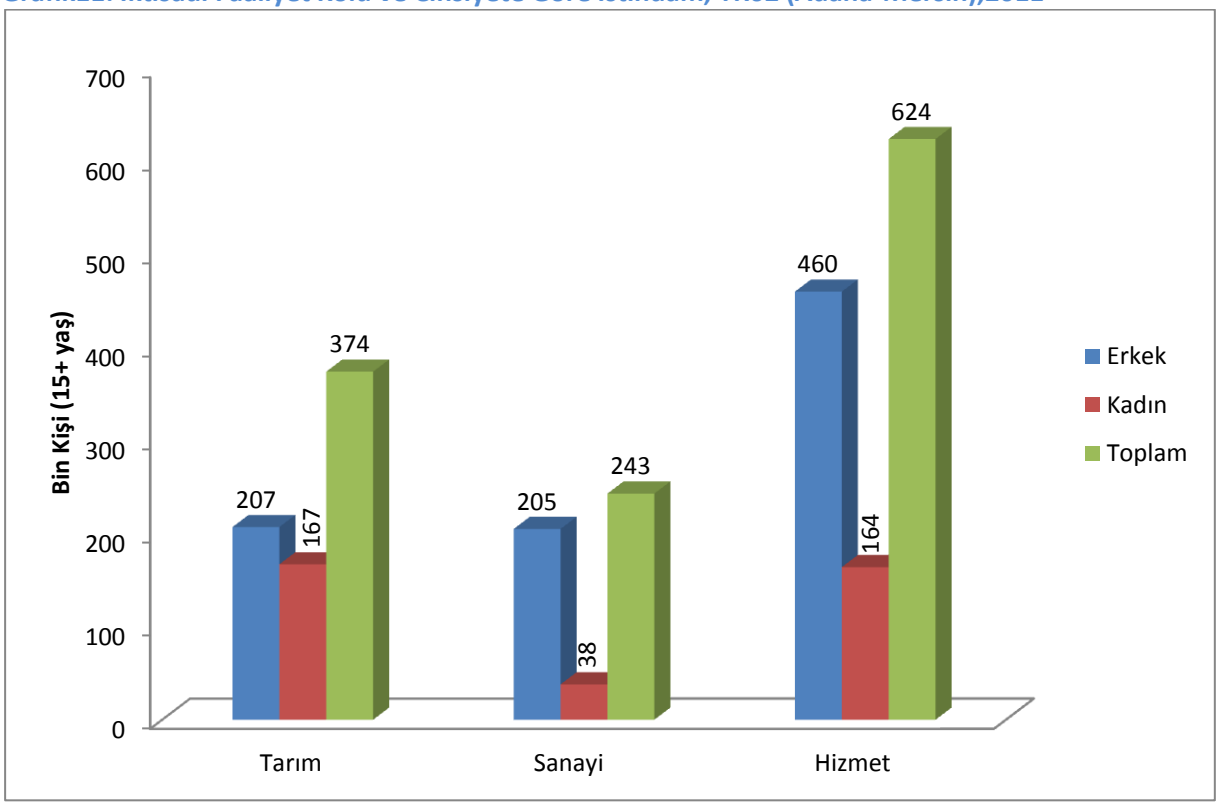

Kaynak: TÜİK

İktisadi faaliyet kolu ve cinsiyete göre istihdam grafiği verilerine göre; TR62 Bölgesinde kadın istihdamın sayısal olarak en yüksek olduğu sektörün 167 bin kişi ile tarım sektörü olduğu, bunu 164 bin kişi ile hizmet sektörünün takip ettiği görülmektedir. Sanayi sektöründe ise kadın istihdamının 38 bin kişi ile oldukça düşük seviyede kaldığı gözlenmektedir.

Oransal olarak bakıldığında ise; sanayi sektöründe toplam çalışanların %15,62'sını, hizmet sektöründe toplam çalışanların %26,3'ünü ve tarım sektöründe toplam çalışanların ise %44,7'sini kadın çalışanların oluşturduğu görülmektedir.

Genel olarak bakıldığında ise toplam çalışanların %50,3'ünün hizmet sektöründe, %19,6'sının sanayi sektöründe ve %30,6'sının ise tarım sektöründe istihdam edildiği görülmektedir.

Tablo 11: Eğitim Durumu ve Meslek Grubuna Göre İstihdam (Bin),TR62(Adana,Mersin), 2011					
	Okuma yazma bilmeyen	Lise altı	Lise ve dengi meslek okulu	Yükseköğretim	Toplam
Kanun yapıcılar üst düzey yöneticiler ve müdürler	1	30	19	18	67
Profesyonel meslek mensupları	0	0	4	73	78
Yardımcı profesyonel meslek mensupları	0	10	22	22	55
Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	0	13	38	25	76
Hizmet ve satış elemanları	5	102	49	23	179
Nitelikli tarım,hayvancılık,avcılık,ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar	12	128	17	3	160
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	4	123	32	4	162
Tesis ve makina operatörleri ve montajcılar	1	64	24	3	92
Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	38	282	43	7	371
Toplam	61	753	248	179	1.241

Kaynak: TÜİK

TR62 Adana Mersin Bölgesi için, Eğitim Durumu ve Meslek Grubuna Göre İstihdam tablosuna bakıldığında; en fazla istihdam edilen meslek grubunun 371 bin kişi ile '' Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar'' grubunda olduğu, bu grubu 179 bin kişi ile ''hizmet ve satış elemanları'' ve 162 bin kişi ile ''sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar'' meslek gruplarının takip ettiği görülmektedir.

Eğitim durumu açısından bakıldığında ise; en çok istihdamın 753 bin kişi ile ''lise altı'' eğitim düzeyinde gerçekleştiği görülmektedir.

Tablo 12: Yaş Grubu ve Meslek Grubuna Göre İstihdam (Bin),TR62(Adana,Mersin), 2011						
	15-19	20-24	25-34	35-54	55+	Toplam
Kanun yapıcılar üst düzey yöneticiler ve müdürler	0	3	14	42	7	67
Profesyonel meslek mensupları	0	4	29	41	4	78
Yardımcı profesyonel meslek mensupları	1	6	21	26	1	55
Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	2	10	32	30	2	76
Hizmet ve satış elemanları	22	24	59	67	7	179
Nitelikli tarım,hayvancılık,avcılık,ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar	4	3	22	86	46	160
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	17	17	50	72	7	162
Tesis ve makina operatörleri ve montajcılar	4	8	31	45	4	92
Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	48	41	93	158	32	371
Toplam	98	116	351	566	111	1.241

Kaynak: TÜİK

TR62 Adana Mersin Bölgesi için, Eğitim Durumu ve Meslek Grubuna Göre İstihdam tablosuna göre; en fazla istihdam edilen yaş grubu 566 bin kişi ile 35-54 yaş grubu olup, bu grubu 351 bin kişi ile 25-34 yaş grubu izlemektedir.

Tablo 13: İşteki Durum ve Meslek Grubuna Göre İstihdam (Bin),TR62(Adana,Mersin), 2011

	Ücretli veya Yevmiyeli	İşveren veya Kendi Hesabına	Ücretsiz Aile İşçisi	Toplam
Kanun yapıcılar üst düzey yöneticiler ve müdürler	21	46	0	67
Profesyonel meslek mensupları	71	7	0	78
Yardımcı profesyonel meslek mensupları	49	7	0	55
Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	72	2	2	76
Hizmet ve satış elemanları	138	23	18	179
Nitelikli tarım,hayvancılık,avcılık,ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar	8	123	29	160
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	119	40	4	162
Tesis ve makina operatörleri ve montajcılar	75	15	2	92
Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	207	43	120	371
Toplam	760	304	176	1.241

Kaynak: TÜİK

TR62 Adana Mersin Bölgesi için istihdam edilenlerin 760 bin kişi ile %61,3'lük kısmı ücretli veya yevmiyeli, 304 bin kişi ile %24,5'i işveren veya kendi hesabına çalışan, 176 bin kişi ile %14,2'lik kısmı ise ücretsiz aile işçisidir.

Tablo 14: İşyeri Büyüklüğü ve Meslek Grubuna Göre İstihdam (Bin),TR62(Adana,Mersin), 2011

	1-9	10-24	25-49	50+	Toplam
Kanun yapıcılar üst düzey yöneticiler ve müdürler	50	5	6	6	67
Profesyonel meslek mensupları	14	7	25	31	78
Yardımcı profesyonel meslek mensupları	19	5	13	19	55
Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	27	7	19	24	79
Hizmet ve satış elemanları	117	10	23	30	179
Nitelikli tarım,hayvancılık,avcılık,ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar	157	2	1	1	660
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	110	11	20	22	162
Tesis ve makina operatörleri ve montajcılar	42	8	18	24	92
Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	283	31	29	28	371
Toplam	818	85	154	184	1.241

Kaynak: TÜİK

TR62 Adana Mersin Bölgesi için istihdam edilenlerin 818 bin kişi ile %65,9'u 1-9 arası işçi çalıştıran işyerlerinde, 85 bin kişi ile %6,9'u 10-24 arası işçi çalıştıran işyerlerinde, 154 bin kişi ile %12,4'ü 25-49 arası işçi çalıştıran işyerlerinde, 184 bin kişi ile %14,8'i ise 50'den fazla işçi çalıştıran işyerlerinde görev yapmaktadır.

Tablo 15: Kayıtlılık ve Meslek Grubuna Göre İstihdam (Bin),TR62(Adana,Mersin), 2011

	Kayıtlı Değil	Kayıtlı	Toplam
Kanun yapıcılar üst düzey yöneticiler ve müdürler	17	49	67
Profesyonel meslek mensupları	5	73	78
Yardımcı profesyonel meslek mensupları	9	47	55
Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	14	63	76
Hizmet ve satış elemanları	91	88	179
Nitelikli tarım,hayvancılık,avcılık,ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar	121	39	160
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	85	77	162
Tesis ve makina operatörleri ve montajcılar	31	61	92
Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	289	81	371
Toplam	663	578	1.241

Kaynak: TÜİK

Bölgemizde istihdam edilenlerin 663 bin kişi ile %53,4'ü kayıt dışı çalışmakta olup, toplam istihdam içerisinde 578 bin kişi ile sadece %46,6'lık kısım kayıt altında çalışmaktadır. 2011 yılı verilerine göre Türkiye için kayıtlılık durumuna bakıldığında; toplam istihdamın %42,1'i kayıt dışı %57,9'u ise kayıtlı çalışmaktadır. Bu rakamlara göre TR62 Adana Mersin Bölgesinde kayıt dışı çalışma oranının, Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında oldukça yüksek olduğu dikkat çekmektedir.

Grafik12: İktisadi Faaliyet Kolu ve Kayıtlılık Durumuna Göre İstihdam, TR62 (Adana-Mersin),2011

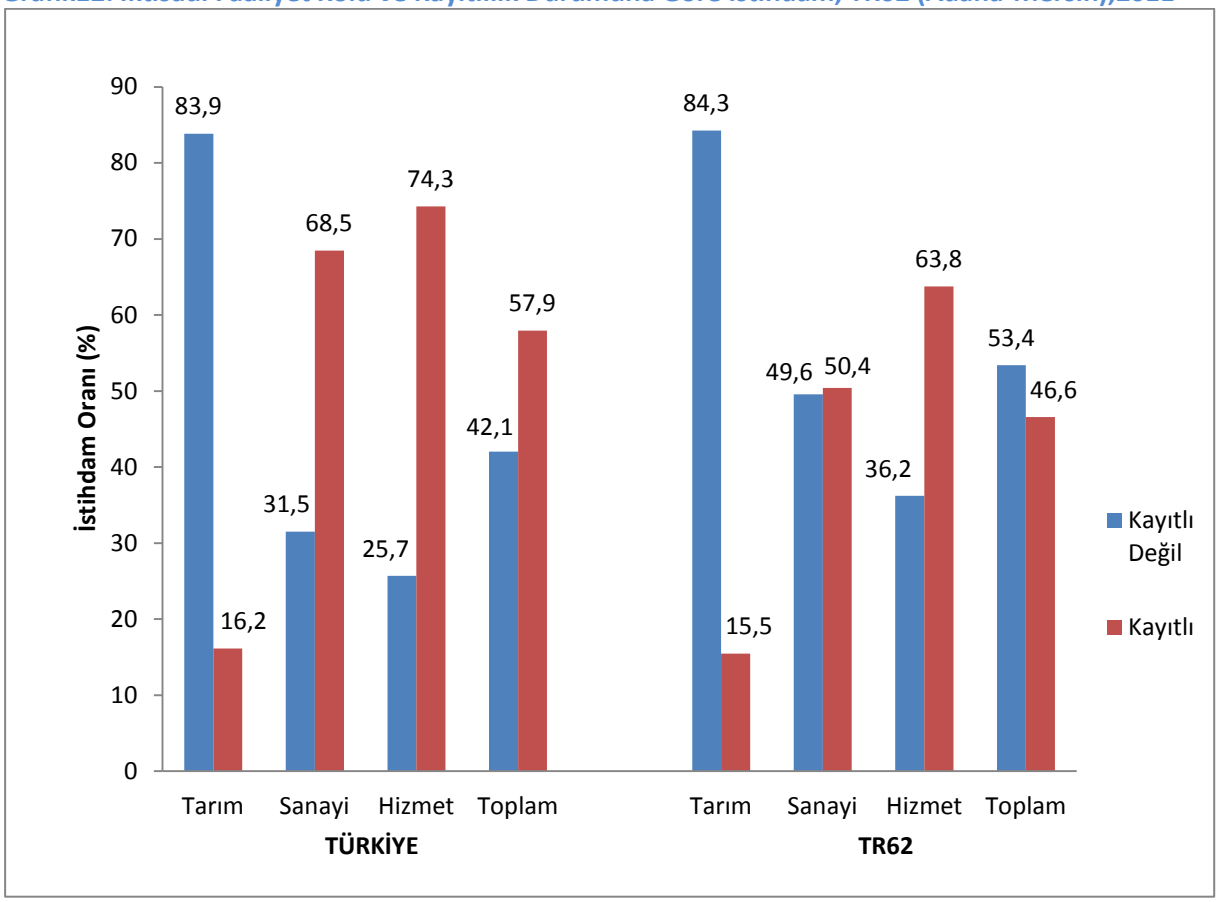

Kaynak: TÜİK

İktisadi faaliyet kolları açısından kayıtlılık durumu incelendiğinde TR62 bölgesi için; hizmet sektöründe kayıtlılık oranı %63,8 , sanayi sektöründe %50,4 ve tarım sektöründe ise %15,5 seviyesindedir.

Bu oranlar Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında tarım sektörü için kayıt dışılık oranının çok yüksek seviyelerde paralellik gösterdiği, buna karşılık sanayi sektöründe oldukça büyük bir sapma olduğu gözlenmektedir. Türkiye geneli için sanayi sektöründe kayıt dışılık oranı %31,5 iken TR62 Bölgesinde bu oran 18,1 puan farkla %49,6'dır. Hizmet sektöründe de Bölgemizdeki kayıt dışılık oranı Türkiye geneline göre 10,5 puan farkla %36,2'dir.

Grafik13: Eğitim ve Kayıtlılık Durumuna Göre İstihdam, TR62 (Adana-Mersin),2011

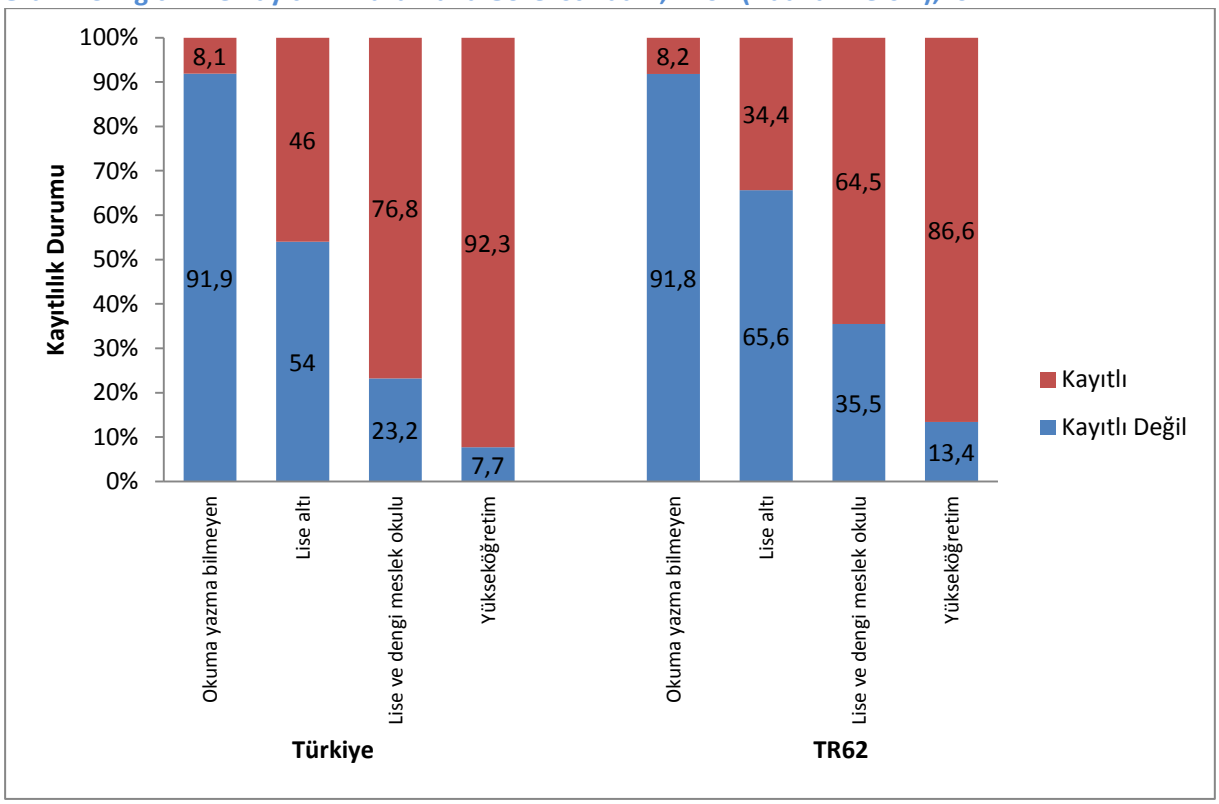

Kaynak: TÜİK

Bölgemizde okuma yazma bilmeyenlerin kayıt dışı çalışma oranı %91,8 gibi çok ciddi seviyelerde olup, bu oran yükseköğretim düzeyine gelindiğinde %13,4'e kadar düşmektedir. Türkiye geneli ile Bölgemiz açısından aynı oranlar üzerinden karşılaştırma yapıldığında, okuma yazma bilmeyenlerin kayıt dışılık oranları birbirine çok yakınken, yükseköğretim eğitim düzeyinde yaklaşık olarak iki kat fazla bir kayıt dışılık göze çarpmaktadır.

Bu oranlar eğitim düzeyinin kayıtlılık durumuna etkisi açısından değerlendirildiğinde, eğitim seviyesi arttıkça kayıt dışı çalışmanın azaldığını göstermektedir.

Grafik14: Yaş ve Kayıtlılık Durumuna Göre İstihdam, TR62 (Adana-Mersin),2011

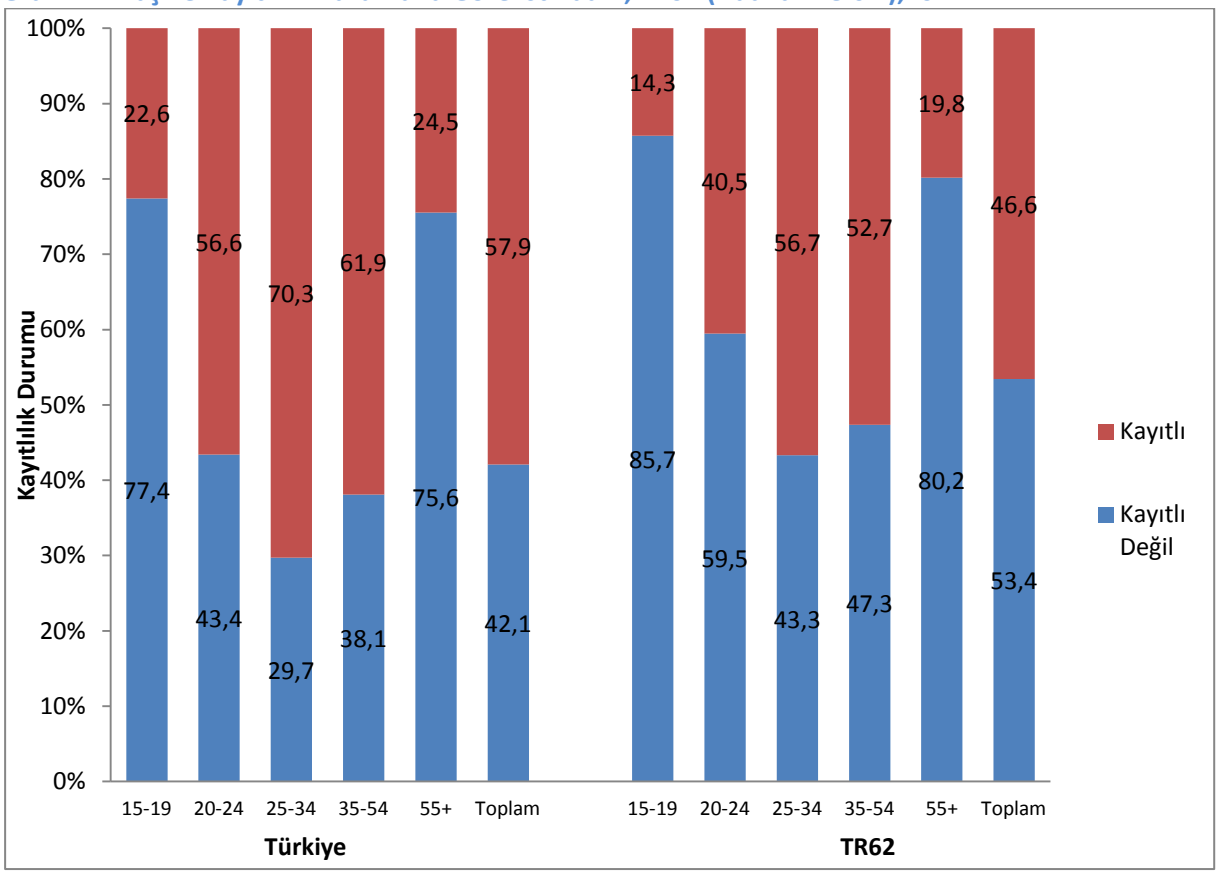

Kaynak: TÜİK

Gerek Türkiye genelinde gerekse TR62 Adana Mersin Bölgesinde yaş grupları açısından istihdamın kayıtlılık durumuna bakıldığında; 15-19 yaş grubu ile 55 ve üzeri yaş grubunda kayıt dışı çalışma oranlarının diğer yaş gruplarına göre nispeten yüksek olduğu görülmektedir. Kayıt dışılığın en az olduğu yaş grupları ise 25-34 yaş grubu ile 35-54 yaş grubu olup, Bölgemizde bu yaş grupları için kayıt dışılık oranları Türkiye geneline göre daha yüksek seyretmektedir.

Grafik15: Eğitim Durumu ve İş Arama Süresine Göre İşsizler (Bin), TR62 (Adana-Mersin),2011

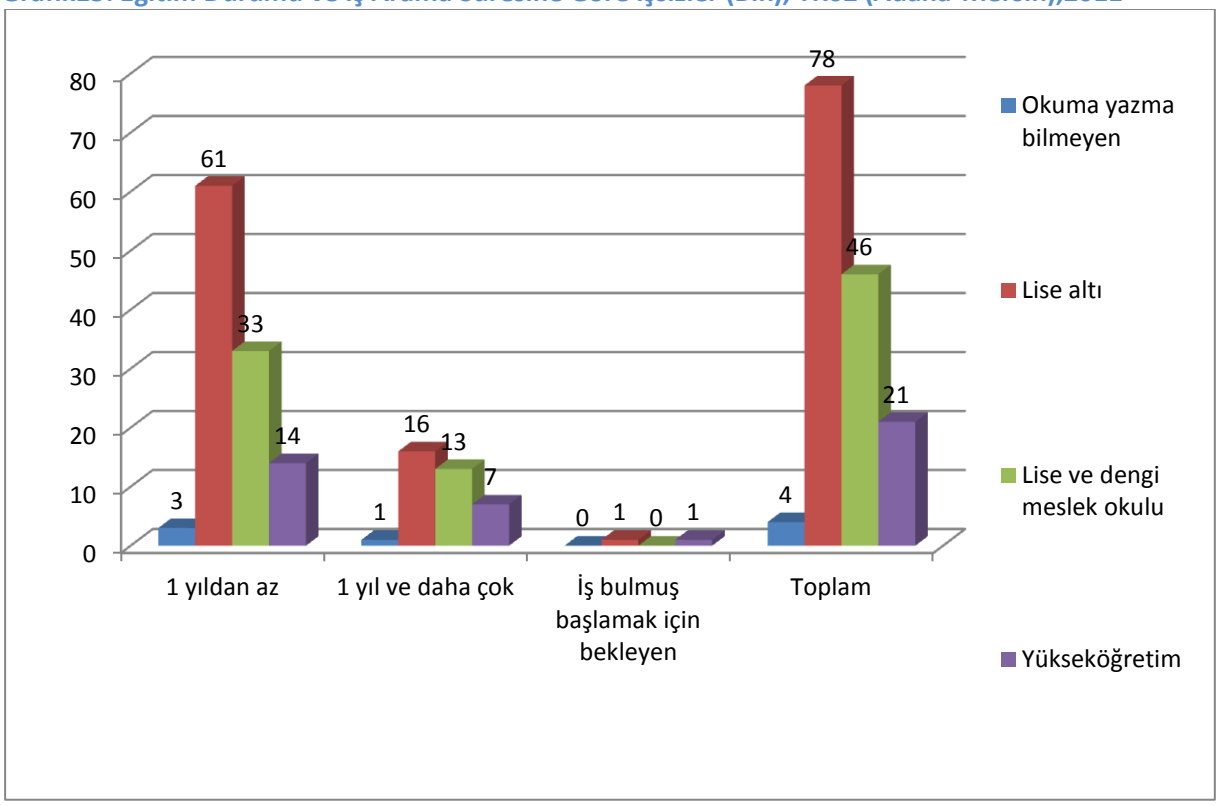

Kaynak: TÜİK

TR62 Bölgesinde 2011 yılı verilerine göre 1 yıl ve daha fazla süreli işsizlerin sayısı 36 bin olup, Bölgedeki toplam işsizlerin %24,2'sini oluşturmaktadır. Bu işsizlerin %44,4'ü lise altı, %36,1'i ise lise ve dengi okul mezunudur. 1 yıldan az süreli işsizlerin sayısı ise 111 bin olup, Bölgedeki toplam işsizlerin %74,5'ini oluşturmaktadır. 1 yıldan az süreli işsizler arasında lise altı eğitim düzeyinde olanların oranı %55, lise ve dengi okul mezunu eğitim düzeyinde olanların oranı ise %29,7'dir.

Tablo 16: Eğitim Durumu ve Yaş Grubuna Göre İşsizler (Bin), TR62 (Adana-Mersin),2011

Yaş	Okuma yazma bilmeyen	Lise altı	Lise ve dengi meslek okulu	Yükseköğretim	Toplam
15-19	0	12	4	0	16
20-24	0	10	14	8	33
25-34	1	20	18	10	48
35-54	2	30	9	3	45
55+	0	5	1	0	6
Toplam	4	78	46	21	149

Kaynak: TÜİK

Bölgemizdeki işsizler eğitim durumu ve yaş grubuna göre değerlendirildiğinde, işsizlerin 48 bin kişi ile 25-34 ve 45 bin kişi ile 35-54 yaş gruplarında yoğunlaştığı ve 20-24 yaş grubunun 33 bin işsiz ile bu grupları takip ettiği görülmektedir. Toplam işsizlerin 78 bin gibi oldukça büyük bir kısmını lise altı eğitim düzeyindeki işsizler oluşturmaktadır. Lise ve dengi meslek okulu eğitim düzeyindeki işsizlerin sayısı ise 46 bindir.

Oransal açıdan değerlendirildiğinde; TR62 Bölgesindeki işsizlerin %52,4'lük kısmının lise altı, %30,9'unun ise lise ve dengi meslek okulu mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 17: Nedenine ve Yaşa Göre İşgücüne Dahil Olmayanlar (Bin), TR62 (Adana-Mersin),2011

Yaş	İş bulma ümidi yok	İş aramayıp çalışmaya hazır olan	Mevsimlik çalışan	Ev işleri ile meşgul	Öğrenci (eğitim-öğretim)	Emekli	Özürlü yaşlı veya hasta	Ailevi ve kişisel nedenler	Diğer	Toplam
15-19	4	19	-	22	170	-	7	14	1	236
20-24	7	21	-	33	22	-	5	24	1	112
25-34	11	32	0	75	4	0	16	59	1	198
35-54	27	45	0	165	-	26	51	50	4	367
55+	9	14	0	93	-	91	151	12	2	372
Toplam	57	130	1	388	195	118	230	158	9	1.285

Kaynak: TÜİK

2011 yılı verilerine göre Bölgemizde işgücüne dahil olmama nedenleri arasında ilk sırada %30,2 ile ''ev işleri ile meşgul olmak'' gelmektedir. Ev işleri ile meşgul olmak sebebi ile işgücüne dahil olmayanların da %66,5'i 35 yaş ve üzerindedir. Bu nedeni sırasıyla %17,9 ile ''özürlü yaşlı veya hasta olmak'', %15,2 ile ''öğrenci olmak'' ve %12,3 ile ''ailevi ve kişisel nedenler'' izlemektedir. Bu nedenler dışında ''iş aramayıp çalışmaya hazır olmak'' ve ''emekli olmak'' da işgücüne dahil olmama nedenleri arasında dikkat çekmektedir.

Yaş grupları açısından bakıldığında, işgücüne dahil olmayanların 35 yaş ve üzerinde yoğunlaştığı göze çarpmaktadır. TR62 Adana Mersin Bölgesi için işgücüne dahil olmayanların %29,0'u 55 yaş üzerinde olup, %28,6'sı da 35-54 yaş grubundadır. 20-24 yaş grubu gençlerde ise işgücüne dahil olmama oranı %8,7 gibi oldukça düşük seviyelerdedir.

Tablo 18: Nedenine ve Eğitime Göre İşgücüne Dahil Olmayanlar (Bin), TR62 (Adana-Mersin),2011

Eğitim	İş bulma ümidi yok	İş aramayıp çalışmaya hazır olan	Mevsimlik çalışan	Ev işleri ile meşgul	Öğrenci eğitim-öğretim	Emekli	Özürlü yaşlı veya hasta	Ailevi ve kişisel nedenler	Diğer	Toplam
Okuma Yazma Bilmeyen	4	6	0	95	-	6	115	18	1	246
Lise Altı	36	76	0	248	151	77	107	98	6	801
Lise ve Dengi Meslek Okulu	12	35	0	40	40	20	6	35	1	190
Yüksek öğretim	5	12	0	4	4	14	2	7	0	48
Toplam	57	130	1	388	195	118	230	158	9	1.285

Kaynak: TÜİK

Bölgemizde işgücüne dahil olmayan nüfusun %62,3 gibi oldukça büyük bir kısmının lise altı eğitim düzeyine sahip olduğu, %19,1'inin ise okuma yazma bilmeyen kişilerden oluştuğu görülmektedir. Lise ve dengi meslek okulu eğitim düzeyindekilerin işgücüne dahil olmayan nüfus içindeki payı %14,8 iken, yükseköğretim eğitim düzeyine sahip kişiler için bu oran %3,7 gibi çok düşük bir seviyededir.

İşgücüne dahil olmayan lise altı eğitim düzeyindeki vatandaşların %18,9'luk kısmı eğitim ve öğretime devam ederken, %31,0'lik kısmı ise ev işleri ile meşgul olma nedeni ile işgücü dışında kalmaktadır. İşgücüne dahil olmayan nüfus içerisindeki okuma yazma bilmeyenlerin %46,7'si özürlü yaşlı ve hastalardan oluşurken, %38,6'sı ise ev işleri ile meşgul olmaları sebebi ile işgücü dışında kalmaktadır.

Tablo 19: Yıllar İtibariyle Yaş ve Cinsiyete Göre İşsizlik Oranları (%), TR62 (Adana-Mersin)

Yıllar	15-19		20-24		25-34		35-54		55+	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
2011	13,3	16,7	18,8	28,9	10	16,5	6,6	8,9	7	1
2010	22,3	25,9	26,3	34,5	16	22,5	11,9	15	11,3	2,1
2009	30,7	31,1	33,9	40,8	21	30,6	15,3	17,3	17	7,5
2008	27,8	29,6	26,4	34,9	16,3	24,8	11,3	11,5	7,4	7,3
2007	20,6	34,9	29,9	33,8	13,9	24,2	9,2	13	10,6	2,8
2006	22,5	32,4	27,1	36,8	15,9	22,8	11,1	13	12,6	9,1
2005	23,2	33,7	27,1	48,1	16,8	23,5	12,4	17,1	7,8	0

Kaynak: TÜİK

TR62 Adana Mersin Bölgesindeki işsizlik oranları, yaş ve cinsiyete göre değerlendirildiğinde; yıllar itibariyle genel olarak bir düşüş olduğu, sadece 2009 yılında hem erkekler hem de kadınlar için tüm yaş gruplarında bir yükseliş olduğu görülmektedir.

2011 yılı verilerine göre işsizlik oranlarının en yüksek olduğu yaş grubunun hem erkekler hem de kadınlar için 20-24 yaş grubu olduğu görülmektedir. Bu yaş grubunda erkeklerin işsizlik oranı %18,8, kadınların işsizlik oranı ise %28,9'dur.

Tablo 20: Genç Nüfusun İşgücü Durumu, TR62 (Adana-Mersin), Türkiye, 2011

	Nüfus	İstihdam	İşsiz	İşgücü	İşgücü Dışı Nüfus	İstihdam Oranı %	İşsizlik Oranı %	İşgücüne Katılma Oranı %	İşgücü Dışı Nüfus %
TR62	611	213	50	263	348	34,9	18,9	43,1	56,9
Türkiye	11.534	3.697	832	4.529	7.005	32,1	18,4	39,3	60,7

Kaynak: TÜİK

Bölgemizdeki genç nüfusun işgücü durumu, Türkiye geneli genç nüfusun işgücü durumu ile karşılaştırıldığında; Bölgemizdeki genç nüfus istihdam oranının, Türkiye genelindeki genç nüfus istihdam oranına göre 2,8 puanlık bir farkla %34,9 oranında gerçekleştiği, buna karşılık işsizlik oranının da %18,9 olarak Türkiye geneline göre 0,5 puanlık bir farkla yüksek olduğu görülmektedir. Bölgemizdeki genç nüfusun işgücüne katılma oranı %43,1 iken bu oran için Türkiye ortalaması %39,3'tür.

Aynı oranlar gerek Türkiye geneli için gerekse TR62 Bölgesi için 15+ nüfusun oranları ile karşılaştırıldığında ise ciddi farklar göze çarpmaktadır. TR62 Bölgesi için işsizlik oranı %10,7 iken bu oran genç nüfusta %18,9 olarak hesaplanmıştır. Türkiye geneli için işsizlik oranına bakıldığında %9,8 olan oranın, genç nüfusta %18,4 olduğu görülmektedir.

İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

Tablo 21: Yaş Grupları ve Cinsiyete Göre Başvurular, Mersin, 2012

MERSİN			
Yaş grupları	Erkek	Kadın	Toplam
15-19	2717	1994	4.711
20-24	7.586	5.902	13.488
25-29	7.537	4982	12.519
30-34	5.988	4417	10.405
35-39	4234	3689	7.923
40-44	3058	2666	5724
45-49	1916	1391	3307
50-54	797	408	1205
55-59	345	126	471
60-64	104	59	163
65+	46	20	66
Toplam	34.328	25.654	59.982

Kaynak: İŞKUR

2012 yılı verilerine göre Çalışma ve İş Kurumu Mersin İl Müdürlüğü'ne başvuran sayısı 59.982 kişi olup, başvuranların 34.328'i erkek, 25.654'ü ise kadındır. Oransal açıdan değerlendirildiğinde başvuranların %57,2'si erkek, %42,8'inin kadın olduğu görülmektedir.

Yaş grupları açısından başvurulara bakıldığında, en çok başvurunun 13.488 kişi ile 20-24 yaş grubunda olduğu, bunu 12.519 kişi ile 25-29 yaş grubu ve 10.405 kişi ile 30-34 yaş grubu izlemektedir.

Grafik16:Eğitim Durumuna Göre Başvurular, Mersin, 2012

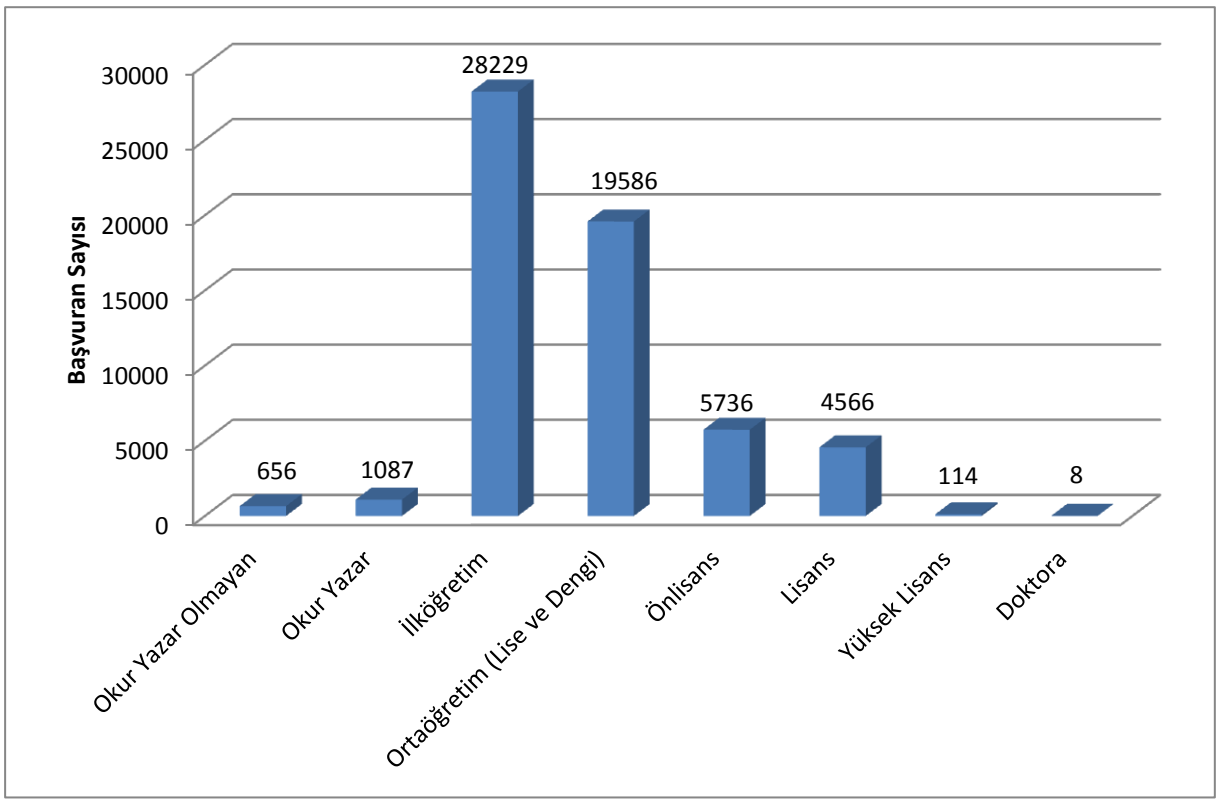

Kaynak: İŞKUR

Başvuranların eğitim durumuna bakıldığında ise; 28.229 kişi ile toplam başvuruların %47,1'inin ilköğretim eğitim düzeyinde olduğu görülmektedir. 19.586 kişilik başvuru ile toplam başvuruların %32,7'lik kısmını ise ortaöğretim (lise ve dengi) eğitim düzeyindeki başvuru sahipleri oluşturmaktadır.

Çalışma ve İş Kurumu Mersin İl Müdürlüğü'ne başvuranların profiline oransal açıdan bakıldığında; toplam başvuranların yaklaşık olarak %82,7'lik kısmının ortaöğretim (lise ve dengi) eğitim düzeyi ve daha alt eğitim düzeylerinde olduğu görülmektedir. Başvuranların sadece %9,6'sı önlisans, %7,6'sı ise lisans düzeyindedir. Bu veriler ışığında, Kuruma başvuranların büyük bir kısmının eğitim düzeyi düşük ve nispeten vasıfsız kişiler olduğu, eğitim düzeyi yüksek kişilerin ise büyük bir çoğunluğunun Kuruma başvurmama yönünde bir davranış sergilediği söylenebilir.

Tablo 22: En Fazla Başvuru Yapılan Meslekler, Mersin, 2012

Meslek	Başvuru sayısı
Beden işçisi (genel)	12.581
Beden işçisi (temizlik)	4.636
Büro memuru (genel)	3.818
Satış elemanı (tanıtım)	1.611
Orman işçisi	1.605
Sekreter	1.259
Şoför-yük taşıma	1.039
Aşçı	990
Ön muhasebeci	967
Bilgisayar işletmeni	779
Temizlik görevlisi	739
Garson (servis elemanı)	734
Güvenlik görevlisi	684
Kamyonet şoförü	679
Şoför-itfaiye aracı	671
El ve makine dikişçisi (genel)	615
Muhasebeci	601
Kasiyer	510
Hizmetli (kamu kuruluşları)	499
Aşçı yardımcısı	487

Kaynak: İŞKUR

2012 yılı istatistiklerine göre Çalışma ve İş Kurumu Mersin İl Müdürlüğü'ne en fazla başvuru yapılan meslekler sıralamasında, 12.581 kişi ile beden işçisi (genel) ve 4.636 kişi ile beden işçisi (temizlik) ilk iki sırada yer almaktadır. Üçüncü sırada 3.818 kişi ile büro memuru (genel), dördüncü sırada 1.611 kişi ile satış elemanı (tanıtım) ve beşinci sırada ise 1.605 kişi ile orman işçisi mesleği gelmektedir.

En fazla başvuru yapılan meslekler sıralamasının ilk iki sırasında beden işçiliği mesleklerinin yer alması, Kuruma başvuranların eğitim düzeyleri ile de örtüşmektedir. Kuruma yapılan başvuruların büyük bir çoğunluğunu gerçekleştiren, eğitim düzeyi düşük ve vasıfsız kişilerin yönelebilecekleri meslekler genellikle bedenen çalışılabilecek meslekler olabilmektedir. Benzer şekilde büro memuru (genel) mesleği de genellikle ortaöğretim (lise ve dengi) eğitim düzeyine sahip kişiler tarafından başvurulan bir meslek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 23: Yaş Grupları ve Cinsiyete Göre İşe Yerleştirmeler, Mersin, 2012

MERSİN			
Yaş grupları	Erkek	Kadın	Toplam
15-19	323	164	487
20-24	1.292	766	2.058
25-29	1.465	756	2.221
30-34	1.168	709	1.877
35-39	742	565	1.307
40-44	531	361	892
45-49	290	145	435
50-54	116	31	147
55-59	34	11	45
60-64	6	2	8
65+	1	1	2
Toplam	5.968	3.511	9.479

Kaynak: İŞKUR

Çalışma ve İş Kurumu Mersin İl Müdürlüğü'nce 2012 yılında 5.968'i erkek 3.511'i kadın olmak üzere toplam 9.479 ise yerleştirme gerçekleştirilmiştir. Oransal açıdan bakıldığında toplam işe yerleştirmelerin %63,0'ünü erkeklerden %37,0'si ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu veriler, Kuruma başvuru yapanların cinsiyete göre dağılımı ile birlikte değerlendirildiğinde, kadınların yaptıkları başvurular oranında işe yerleştirmelerden pay alamadıkları görülmektedir.

Yaş grupları açısından işe yerleştirmelere bakıldığında, işe yerleştirmenin en çok gerçekleştiği yaş grubunun 2.221 kişi ile 25-29 yaş grubunda olduğu, bunu 2.058 işe yerleştirme ile 20-24 yaş grubunun ve 1.877 işe yerleştirme ile 30-34 yaş grubunun izlediği görülmektedir.

Grafik17: Tarım ve Tarım Dışı İşe Yerleştirme, Mersin,2012

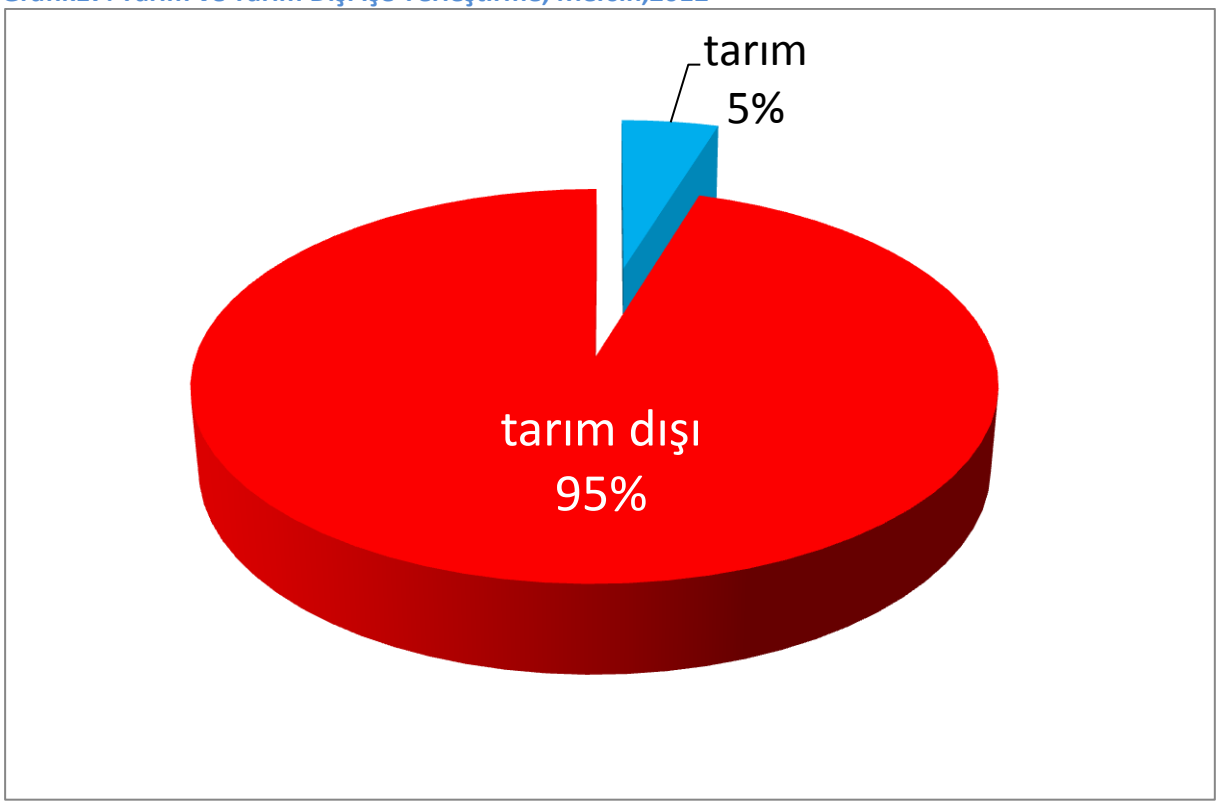

Kaynak: İŞKUR

Mersin İlinde Kurumumuz istatistiklerine göre, 2012 yılı işe yerleştirmeleri içerisinde tarım dışı işe yerleştirmeler 9.032 kişi ile toplam istihdamın %95'inden fazlasını oluşturmaktadır. Tarım istihdamı ise 447 kişi ile toplam işe yerleştirmelerin %5'inden bile az bir orana tekabül etmektedir.

Tablo 24: Eğitim Durumuna Göre İşe Yerleştirmeler, Mersin, 2012

Eğitim Durumu	Mersin	Türkiye
Okur Yazar Olmayan	59	2.602
Okur Yazar	176	20.965
İlköğretim	4.831	318.636
Ortaöğretim (Lise ve Dengi)	3.173	159.761
Önlisans	745	32.547
Lisans	486	21.425
Yüksek Lisans	9	644
Doktora	0	7
Genel Toplam	9.476	556.587

Kaynak: İŞKUR

Çalışma ve İş Kurumu Mersin İl Müdürlüğü'nce 2012 yılında gerçekleştirilen işe yerleştirmelerde, kişilerin eğitim durumlarını değerlendirmeye aldığımızda, 4.831 kişi ile en çok ilköğretim eğitim seviyesinde işe yerleştirme olduğu ve bunu 3.173 kişi ile ortaöğretim (lise ve dengi) eğitim seviyesinde işe yerleştirme olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde veriler incelendiğinde de benzer bir sonuçla karşılaşılmaktadır. Türkiye genelinde yapılan işe yerleştirmelerde de 318.636 kişi ile ilköğretim eğitim seviyesinde işe yerleştirmeler ilk sırada yer almakta olup, ikinci sırada 159.761 kişi ile ortaöğretim (lise ve dengi) eğitim seviyesinde gerçekleştirilen işe yerleştirmeler bulunmaktadır.

Gerek Türkiye genelinde gerekse Mersin İli özelinde, Kuruma başvuru yapanların büyük bir çoğunluğunun ortaöğretim (lise ve dengi) eğitim seviyesi ve altında olduğu gerçeğinden yola çıkıldığında, işe yerleştirmelerde ortaya çıkan mevcut durumun doğal olduğu söylenebilir.

Grafik 18: Türüne Göre İşe Yerleştirmeler, Mersin, 2012

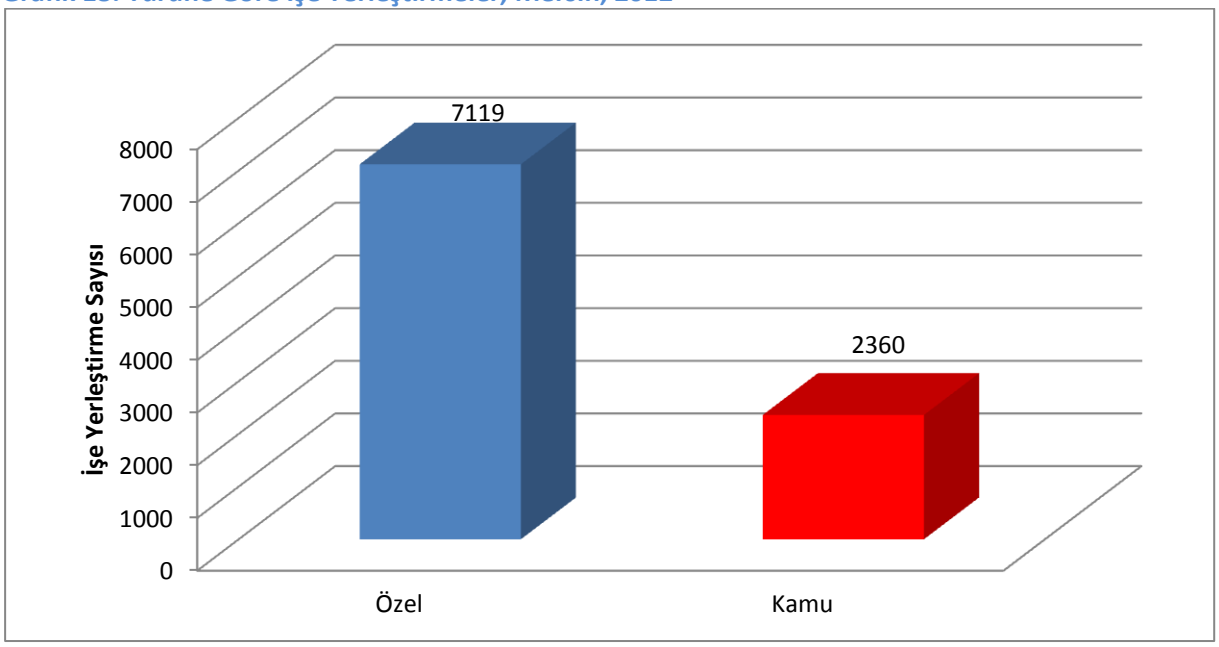

Kaynak: İŞKUR

Çalışma ve İş Kurumu Mersin İl Müdürlüğü'nce 2012 yılında gerçekleştirilen işe yerleştirmeler türü açısından değerlendirmeye tabi tutulduğunda; il bazında toplam işe yerleştirmelerin 7.119 kişi ile %75'lik bir kısmı özel sektör işyerlerinde olurken, 2.360 kişi ile %25'lik kısmı Kamu işyerlerine yapılan yerleştirmelerden oluşmaktadır.

Tablo 25: Meslek Gruplarına Göre İşe Yerleştirmeler, Mersin, 2012

Meslekler	İşe Yerleştirme			
	Kamu		Özel	
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	5	5	713	411
Hizmet ve satış elemanları	1	1	694	705
Nitelik gerektirmeyen meslekler	957	1283	578	1599
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	0	2	0	8
Profesyonel meslek mensupları	2	2	155	181
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	0	12	241	1088
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	1	14	117	292
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	0	75	41	280
Yöneticiler	0	0	6	10
Toplam	966	1394	2545	4574

Kaynak: İŞKUR

Meslek gruplarına göre işe yerleştirmelere bakıldığında; 2012 yılı içinde 4.417 kişinin ''nitelik gerektirmeyen meslekler'' grubunda işe yerleştirildiği görülmektedir. Bu rakamın %50,7'sini Kurumumuzca düzenlenen Toplum Yararına Çalışma Programı kapsamında geçici süreyle istihdam edilen kişiler oluşturmaktadır. Oransal açıdan değerlendirildiğinde bu meslek grubunda gerçekleştirilen işe yerleştirmeler, toplam işe yerleştirmelerin %46,6'sını oluşturmaktadır.

Tablo 26: Mesleklere Göre İşe Yerleştirmeler, Mersin, 2012

Meslek	Kişi Sayısı
Beden işçisi (genel)	3193
Beden işçisi (temizlik)	732
Satış elemanı (tanıtım)	246
Güvenlik görevlisi	240
Büro memuru (genel)	220
El ve makine dikişçisi (genel)	217
Aşçı	198
Kasiyer	192
Garson (servis elemanı)	177
Sekreter	174
Kalıpçı-pres	174
Temizlik görevlisi	166
Bilgisayar işletmeni	155
Elektrikçi (diğer)	127
Bilgisayarlı muhasebe elemanı	114

Kaynak: İŞKUR

İşe yerleştirmelere meslekler bazında bakıldığında; en fazla işe yerleştirmenin 3.193 kişi ile toplam işe yerleştirmelerin %33,7'lik kısmına denk gelen beden işçisi (genel) mesleğinde olduğu görülmektedir. İkinci sırada ise 732 kişi ile toplam işe yerleştirmelerin %7,7'lik kısmına denk gelen beden işçisi (temizlik) mesleği gelmektedir.

Gerek meslek grupları gerekse meslekler bazında tablolar incelendiğinde; vasıf gerektirmeyen mesleklerde işe yerleştirmelerin, vasıf gerektiren mesleklere oranla oldukça yüksek olduğu gözlenmektedir.

Tablo 27: Meslek Gruplarına Göre Kayıtlı İşsizler, Mersin, 2012

Meslekler	Kayıtlı İşsizler		
	Kadın	Erkek	Toplam
Bilinmeyen	56	37	93
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	7289	3225	10514
Hizmet ve satış elemanları	4309	3685	7994
Nitelik gerektirmeyen meslekler	10604	12063	22667
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	185	474	659
Profesyonel meslek mensupları	2656	2009	4665
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	704	3260	3964
Silahlı kuvvetlerle ilgili meslekler	0	3	3
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	1934	3140	5074
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	253	4479	4732
Yöneticiler	135	245	380
Toplam	28.125	32.620	60.745

Kaynak: İŞKUR

2012 yılı sonu itibariyle Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'ne kayıtlı aktif işsiz sayısı toplam 60.745'tir. Kayıtlı işsizlerin 28.125 kişi ile %46,3'ü kadın, 32.620 kişi ile %53,7'si erkektir.

Kayıtlı işsizlerin 22.667'si ''nitelik gerektirmeyen meslekler'' grubunda, 10.514'ü ''büro hizmetlerinde çalışan elemanlar'' meslek grubunda ve 7.994'ü ise ''hizmet ve satış elemanları'' meslek grubunda yer almaktadır.

Tablo 28: Eğitim Durumuna Göre Kayıtlı İşsizler, Mersin, 2012

	Kayıtlı İşsiz		
Öğrenim Durumu	Erkek	Kadın	Toplam
Okur Yazar Olmayan	475	613	1088
Okur Yazar	500	466	966
İlköğretim	16750	11638	28388
Ortaöğretim (Lise ve Dengi)	9659	9319	18978
Önlisans	2790	3487	6277
Lisans	2365	2525	4890
Yüksek Lisans	79	75	154
Doktora	2	2	4
Toplam	32620	28125	60745

Kaynak: İŞKUR

Mersin İl Müdürlüğümüze kayıtlı işsizlerin eğitim durumuna bakıldığında; 28.388 kişi ile %46,7'sinin ilköğretim eğitim seviyesinde, 18.978 kişi ile %31,2'lik kısmının da ortaöğretim (lise ve dengi) eğitim seviyesinde olduğu görülmektedir. Lisans seviyesinde eğitime sahip kayıtlı işsizler, 4.890 kişi ile Kuruma kayıtlı toplam kayıtlı işsizlerin sadece %8'lik kısmını oluşturmaktadır. Yüksek lisans ve doktora seviyesinde eğitime sahip, kayıtlı işsiz sayıları ise yok denebilecek kadar azdır.

Tablo 29: Yaş Gruplarına Göre Kayıtlı İşsizler, Mersin, 2012

	Kayıtlı İşsiz		
Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
15-19	1226	898	2124
20-24	6755	6085	12840
25-29	7182	6036	13218
30-34	5459	4881	10340
35-39	4301	4060	8361
40-44	3230	3165	6395
45-49	2529	1843	4372
50-54	1108	724	1832
55-59	546	236	782
60-64	178	139	317
65 +	106	58	164
Toplam	32620	28125	60745

Kaynak: İŞKUR

Mersin İl Müdürlüğümüze kayıtlı işsizlerin 13.218'i 25-29 yaş grubunda, 12.840'ı 20-24 yaş grubunda ve 10.340'ı ise 30-34 yaş grubundadır.

Grafik 19: Kayıtlı İşsizlerin Bekleme Sürelerine Göre Oranı, Mersin, Türkiye, 2012

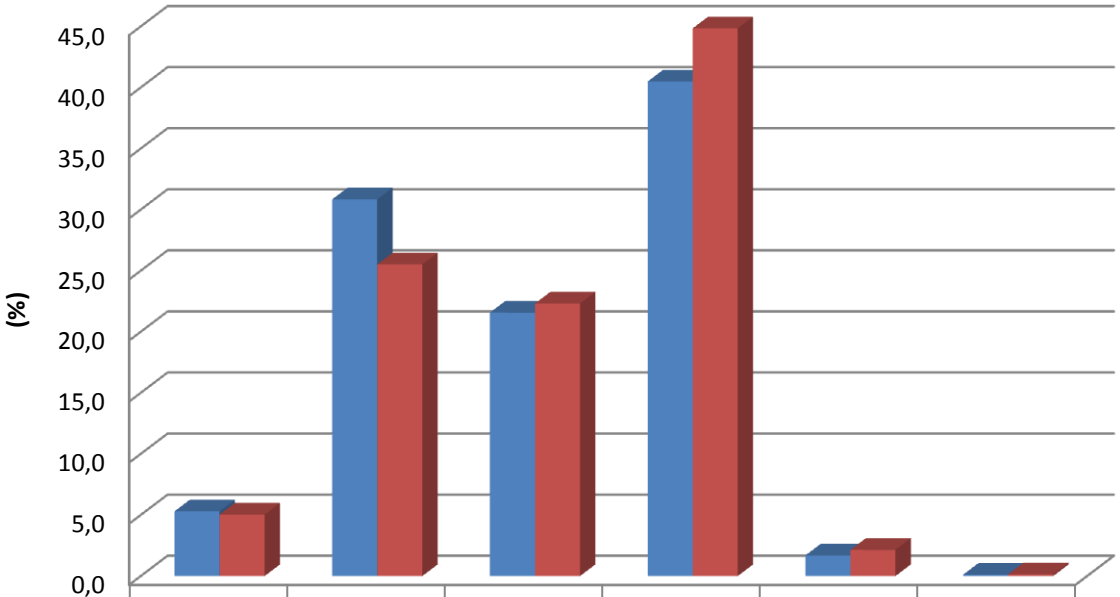

	30 GÜN VE AZ	1-6 AY	6-12 AY	1-5 YIL	5-10 YIL	10+ YIL
Mersin	5,3	30,8	21,6	40,5	1,7	0,1
Türkiye	5,0	25,5	22,3	44,8	2,1	0,1

Kaynak: İŞKUR

Kurumumuza kayıtlı işsizlerin bekleme süreleri incelendiğinde; Türkiye genelinde kayıtlı işsizlerin %44,8'inin 1-5 yıl arasında bekleme süresi olduğu, %25,5'inin 1-6 ay arasında bekleme süresi olduğu ve %22,3'ünün ise 6-12 ay arasında bekleme süresi olduğu görülmektedir. Mersin İli için kayıtlı işsizlerin bekleme süreleri Türkiye geneli ile paralellik göstermektedir. Gerek Türkiye genelinde gerekse Mersin İli özelinde en fazla bekleme süresinin 1-5 yıl arası kayıtlı işsizler olduğu görülmektedir.

Tablo 30: Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Ödeneğine Hak Kazananlar, Mersin, 2012

Eğitim Durumu	Kişi Sayısı
Okur Yazar Olmayan	38
Okur Yazar	58
İlköğretim	2904
Ortaöğretim (Lise ve Dengi)	2033
Önlisans	433
Lisans	457
Yüksek Lisans	10
Doktora	1
Toplam	5934

Kaynak: İŞKUR

İl Müdürlüğümüze işsizlik sigortası kapsamında 2012 yılı içinde toplam 7.948 kişi başvurmuş olup, 5.934 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneği almaya hak kazanan kişilerin, eğitim durumları incelendiğinde; 2.904 kişinin ilköğretim, 2.033 kişinin ortaöğretim (lise ve dengi), 457 kişinin lisans ve 433 kişinin de önlisans eğitim seviyesinde olduğu görülmektedir.

İstatistiklere göre, İşsizlik ödeneğine hak kazananların büyük bir kısmının ortaöğretim (lise ve dengi) ve daha alt düzeylerde eğitime sahip kişilerden oluştuğu, eğitim seviyesi yükseldikçe bu rakamların oldukça düşük seviyelerde gerçekleştiği görülmektedir. Bu verilerden hareketle eğitim seviyesi düştükçe işgücü sirkülasyonunun arttığı söylenebilir.

Tablo 31: Yaş Grubuna Göre İşsizlik Ödeneğine Hak Kazananlar, Mersin, 2012

Yaş Grubu	Kişi Sayısı
15-19	12
20-24	338
25-29	1.241
30-34	1.476
35-39	1.217
40-44	889
45-49	568
50-54	135
55-59	45
60-64	9
65+	4
Toplam	5.934

Kaynak: İŞKUR

2012 yılı sonu itibariyle Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'ne başvurarak işsizlik ödeneği almaya hak kazanan kişilerin 1.476'sı 30-34 yaş grubunda, 1.241'i 25-29 yaş grubunda, 1.217'si 35-39 yaş grubunda olup, başvuruların %66,3'lük kısmını bu üç yaş grubundaki başvurular oluşturmaktadır.

Tablo 32: İşgücü Yetiştirme Kurs ve Programlarının Dağılımı, Mersin, 2012

KURS TÜRÜ	KURS SAYISI	KURSİYER SAYISI		
		ERKEK	KADIN	TOPLAM
İşgücü Yetiştirme Kursları / İstihdam Garantili	220	1990	3099	5089
Özürlü Kursları	14	105	79	184
Hükümlülere Yönelik Kurslar	2	39	0	39
Eski Hükümlülere Yönelik Kurslar	1	15	0	15
İşgücü Yetiştirme Kursları / Genel	36	191	420	611
İşgücü Yetiştirme Kursları / TYÇP	41	1832	2084	3916
Girişimcilik	23	238	305	543
İşbaşı Eğitim Programı (İEP)	292	304	261	565
UMEM Projesi	98	902	493	1395
UMEM Projesi / İEP	368	552	283	835
Toplam	1095	6168	7024	13192

Kaynak: İŞKUR

Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğünce 2012 yılında 6.168'i erkek 7.024'ü kadın olmak üzere toplam 13.192 kişiye yönelik olarak 1.095 adet kurs ve program düzenlenmiştir.

İstihdam garantili kurs kapsamında 5.089 kursiyere yönelik 220 adet, özürlü kursları kapsamında 184 kişiye yönelik 14 adet, hükümlü ve eski hükümlülere yönelik 3 adet kursta 54 kişilik ve genel kapsamda kurslarda 611 kişiye yönelik 36 adet kurs açılmıştır.

Toplum Yararına Çalışma Programları (TYÇP), işsizliğin yoğun olduğu dönemlerde işsizlerin kısa süreli istihdam ve eğitimini amaçlayan, doğrudan veya yüklenici eli ile toplum yararına bir iş ya da hizmetin gerçekleştirilmesini sağlayan programlardır. Bu faaliyetler, genellikle ekonomik kriz, özelleştirme, ekonomik yapılanma, doğal afetler ve işsizliğin yoğun olduğu dönemlerde Kuruma kayıtlı işsizlerin, çalışma yaşamından uzun süre ayrı kalarak maddi sıkıntıya düşmelerini önlemek, çalışma alışkanlık ve disiplinlerini yitirmemelerini, kısa süreli istihdam ve eğitimlerini sağlamak için yürütülür. Toplum Yararına Çalışma Programları kapsamında 41 adet programda toplam 3.916 kişinin geçici süre ile istihdamı sağlanmıştır.

Girişimcilik Programları, Kuruma kayıtlı işsizlere yönelik olarak kendi işlerini kurmalarına yardımcı olmak amacıyla uygulanan programlardır. Girişimcilik programlarının uygulaması "Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) ile Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) arasındaki Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi (UGE) İşbirliği Protokolünde" belirlenen esaslar çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Girişimcilik Programları kapsamında 23 adet programda 543 kişiye Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi verilmiştir.

Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri (UMEM) Projesi kapsamında 1.395 kişiye yönelik olarak 98 adet kurs düzenlenmiştir. Bu kursları başarı ile tamamlayan 835 kişi 368 adet UMEM/İEP kapsamında işyerlerinde işbaşı eğitime alınmışlardır.

Grafik20: Yıllar İtibariyle Kurs ve Programlara Katılımcı Sayısı, Mersin

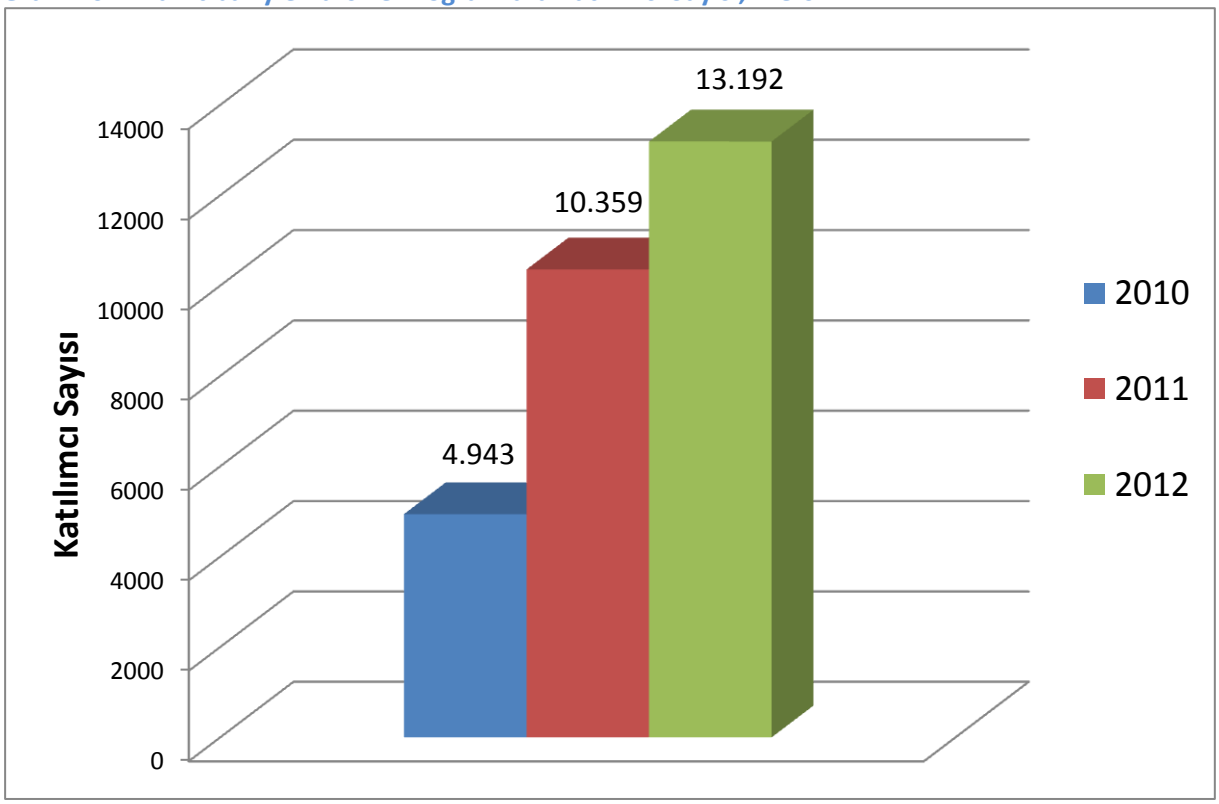

Kaynak: İŞKUR

Yıllar itibari ile Mersin İl Müdürlüğünce düzenlenen kurs ve programlardan faydalanan katılımcı sayılarına bakıldığında; 2010 yılında 4.943 olan katılımcı sayısının 2011 yılında 10.359'a, 2012 yılında ise 13.192'ye ulaştığı görülmektedir. Oransal açıdan değerlendirildiğinde 2010 yılından 2011 yılına %109,6'ılık ciddi bir yükseliş olduğu, 2011 yılından 2012 yılına ise %27,3'lük bir artış oranı olduğu gözlenmektedir.

Grafik21:Kurs ve Program Katılımcılarının Cinsiyete Göre Dağılımı, Mersin, 2012

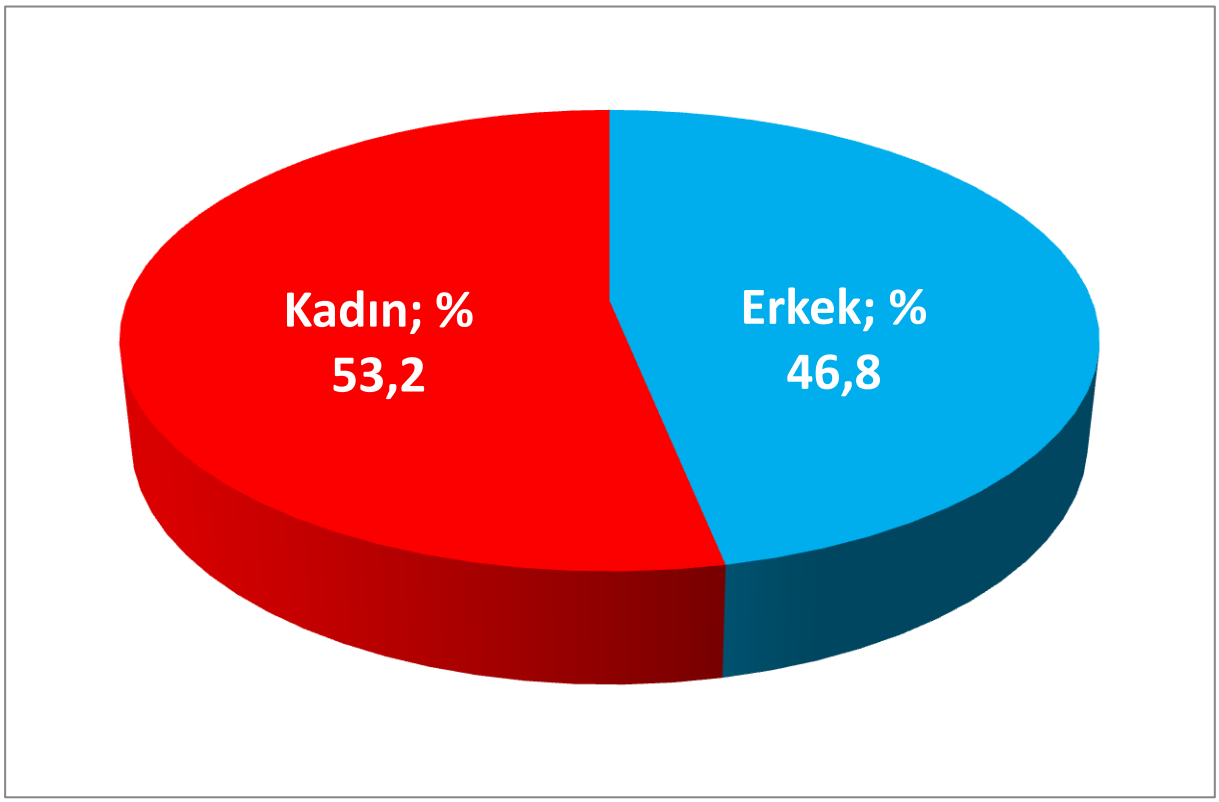

Kaynak: İŞKUR

Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğünce düzenlenen kurs ve programlardan 2012 yılında 6.168'i erkek 7.024'ü kadın olmak üzere toplam 13.192 kişi faydalanmıştır. Katılımcıların %53,2'sini kadınlar oluştururken %46,8'ini erkekler oluşturmaktadır.

Tablo 33: Genel Kapsamda Açılan İşgücü Yetiştirme Kursları, Mersin, 2012

SIRA NO	MESLEK	KURS SAYISI	KURSİYER		
			E	K	T
1	Aşçı Yardımcısı	8	24	114	138
2	Bilgisayar Bakım Ve Onarımcısı	1	6	10	16
3	Bilgisayarlı Muhasebe Elemanı	1	7	9	16
4	Budamacı	1	4	12	16
5	Çocuk Bakıcısı	1	0	17	17
6	Doğal Gaz Tesisatçısı	2	31	0	31
7	El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	2	0	37	37
8	Elektrik Tesisat Ve Pano Montörü	1	22	0	22
9	Engelli Bakım Elemanı	1	0	16	16
10	Evde Çocuk Bakım Elemanı	1	1	15	16
11	Garson (Servis Elemanı)	1	11	8	19
12	Hasta Ve Yaşlı Bakım Elemanı	1	16	0	16
13	Hasta Ve Yaşlı Refakatçisi	2	7	23	30
14	Kat Görevlisi-Temizlik	1	11	8	19
15	Kilim Dokuyucu (El Tezgahı)	3	0	44	44
16	Kuaför	3	1	48	49
17	Metal Şekillendirici (Elle)	1	15	0	15
21	Örtüaltı Sebze Yetiştiricisi	3	7	45	52
22	Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	1	3	14	17
23	Plastik Doğramacı /PVC Doğrama-İmalat Ve Montajcısı	1	25	0	25
TOPLAM		36	191	420	611

Kaynak: İŞKUR

Genel kapsamda açılan kurslar arasında sırasıyla en fazla; ''aşçı yardımcısı'', ''örtü altı sebze yetiştiriciliği'' ,''kuaför'' ve ''kilim dokuyucu'' mesleklerinde kurslar düzenlenmiştir. Aşçı yardımcılığı kursundan 138 kişi, örtü altı sebze yetiştiriciliği kursundan 52 kişi, kuaförlük kursundan 49 kişi ve kili dokuyucu kursundan 44 kişi faydalanmıştır.

Tablo 34: 5580 sk.Özel Eğitim Kurumları İşbirliğinde Açılan İstihdam Garantili Kurslar, Mersin, 2012

SIRA NO	MESLEK	KURS SAYISI	KURSİYER		
			E	K	T
1	Aşçı	22	102	344	446
2	Bilgisayar Ağ Sistemleri ve Yönlendirme Elemanı	5	84	59	143
3	Bilgisayar Bilgi Yönetim Elemanı	12	92	167	259
4	Bilgisayarlı Muhasebe Elemanı	21	75	325	400
5	Büro Memuru (Hukuk)	3	19	53	72
6	Cilt Bakım Ve Güzellik Meslek Elemanı	6	0	123	123
7	Çağrı Merkezi Görevlisi	5	23	120	143
8	Doğal Gaz Tesisatçısı	7	175	7	182
9	Doğalgaz Çelik Boru Kaynakçısı	7	178	0	178
10	Engelli Bakım Elemanı	5	22	107	129
11	Gemi Yağcısı	5	124	2	126
12	Grafik Tasarımcısı	17	155	197	352
13	Güverte Tayfası	8	180	4	184
14	Güzellik Uzmanı	4	0	84	84
15	Hasta Ve Yaşlı Bakım Elemanı	5	22	98	120
16	Kasiyer	13	90	249	339
17	Kat Görevlisi-Temizlik	6	95	107	202
18	Kuaför	8	25	153	178
19	Lojistik Elemanı	19	143	234	377
20	Lojistik Meslek Elemanı	10	67	135	202
21	Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	3	37	55	92
22	Servis Garsonu	6	97	91	188
23	Yat Kaptanı	6	166	10	176
24	Yönetici Sekreter / Asistan	17	19	375	394
TOPLAM		220	1990	3099	5089

Kaynak: İŞKUR

5580 sayılı Kanuna göre kurulan Özel Eğitim Kurumları işbirliği ile düzenlenen 220 adet İstihdam Garantili Kurstan 24 ayrı meslekte toplam 5.089 kursiyer faydalandırılmıştır. En fazla kursiyer 446 kişi ile ''Aşçılık'' mesleğinde eğitilmiş olup, bunu sırasıyla; 400 kursiyer ile ''Bilgisayarlı Muhasebe Elemanı'', 394 kursiyer ile ''Yönetici Sekreteri/Asistan'', 377 kursiyer ile ''Lojistik Elemanı'' ve 352 kursiyer ile ''Grafik Tasarımcısı'' meslekleri takip etmektedir.

Tablo 35: UMEM (Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri) Kursları, Mersin, 2012

SIRA NO	MESLEK	KURS SAYISI	KURSİYER		
			E	K	T
1	Alüminyum Doğramacı	4	45	6	51
2	Ambalajcı (El İle)	3	8	59	67
3	Asansör Bakım Ve Arıza Elemanı (Asansör Montörü)	4	50	1	51
4	Bilgisayar Bakım Ve Onarımcısı	7	53	36	89
5	Bilgisayar Destekli Tasarım Teknikeri	1	9	2	11
6	Bilgisayar Destekli Tasarım-İmalat Elemanı (Cad_cam)	4	47	3	50
7	Bilgisayar Operatörü (Çizim Proğramları)	1	2	11	13
8	CNC Torna Tezgahı Operatörü	2	21	1	22
9	Çelik Konstrüksiyon İşçisi	4	45	0	45
10	El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	15	43	240	283
11	Elektrik Ark Kaynakçısı (Makine İle)	2	24	0	24
12	Elektrik Tesisatçısı-Bina	13	164	13	177
13	Elektrikli Ev Aletleri Bakım-Onarımcısı	3	24	13	37
14	Ev Tipi Klima Sistemleri Teknik Elemanı	2	24	0	24
15	Fiberglasçı	1	10	0	10
16	Gaz Altı Kaynakçısı	4	55	0	55
17	Harita Kadastro Teknisyeni	2	17	6	23
18	Kompleci-Dokumacı (Dokuma Makineleri Operatörü)	1	6	13	19
19	Kozmetik Ürünleri Satış Elemanı	1	0	25	25
20	Mobilya Döşemecisi	2	16	12	28
21	Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı (Ahşap)	1	20	0	20
22	Mobilya Tasarımcısı	8	71	32	103
23	Oto Elektromekanikeri/Otomotiv Diagnostik (Arıza Tespit Ve Giderme)	2	21	0	21
24	Oto Kaportacı	1	11	0	11
25	Otomotiv Elektromekanik Teknisyeni	1	14	0	14
26	Plastik Doğramacı /PVC Doğrama-İmalat Ve Montajcısı	1	10	0	10
27	Plastik Ekstrüzyon Kalıpçısı	3	47	0	47
28	Sigortacılık Meslek Elemanı	1	5	12	17
29	Soğutma Isıtma Sistemleri Bakım-Onarımcısı	1	11	0	11
30	Ütücü	1	7	8	15
31	Yalıtım Teknikeri	2	22	0	22
TOPLAM		98	902	493	1395

Kaynak: İŞKUR

İstihdam sorunun altında yatan en önemli nedenlerden biri de ''mesleksizlik''tir. Türkiye'de vasıfsız işgücü fazlalığı olduğu görülmekte diğer yandan firmalar da kaliteli eleman bulma sıkıntısı çekmektedir. Bu kapsamda işgücü piyasasında arz talep uyuşmazlıklarından kaynaklanan işsizliğe çözüm getirmek amacıyla "Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri (UMEM) Beceri'10 Projesi" başlatılmıştır.

2012 yılında Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğünce, Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezileri (UMEM) Projesi kapsamında 31 ayrı meslekte düzenlenen 98 adet kursta 902'si erkek 493'ü kadın olmak üzere toplam 1.395 kursiyere eğitim verilmiştir.

UMEM Projesi kapsamındaki kurslardan faydalanan kursiyer sayısı toplam kursiyer ve katılımcı sayısının %10,6'sını oluşturmaktadır. UMEM Projesi kapsamındaki kurslarda en fazla kursiyer 283 kişi ile '' El Ve Makine Dikişçisi (Genel)'' mesleğinde eğitilmiş olup, bunu sırasıyla; 177 kişi ile '' Elektrik Tesisatçısı-Bina', 103 kişi ile '' Mobilya Tasarımcısı'' ve 89 kişi ile '' Bilgisayar Bakım Ve Onarımcısı'' meslekleri takip etmektedir.

Tablo 36: Engellilere Yönelik Kurslar, Mersin, 2012

SIRA NO	MESLEK	KURS SAYISI	KURSİYER		
			E	K	T
1	Ahşap Süslemecisi	1	10	5	15
2	Bilgisayar Bakım Ve Onarımcısı	2	14	9	23
3	Bilgisayar İşletmeni	1	6	11	17
4	Çini İşlemecisi	1	6	4	10
5	Çorap Örme Makinesi Operatörü	1	5	6	11
6	Folklorik Bebek Yapımcısı	2	18	9	27
7	Kuyumcu-Altın Ve Gümüş İşleme	1	4	6	10
8	Ön Muhasebeci	1	10	11	21
9	Örtü altı Sebze Yetiştiricisi	1	9	4	13
10	Takı Tasarımcısı	3	23	14	37
TOPLAM		14	105	79	184

Kaynak: İŞKUR

Engellilere yönelik olarak 10 farklı meslekte düzenlenen, 14 adet kursta 105'i erkek 79'u kadın olmak üzere toplam 184 kursiyere eğitim verilmiştir. ''Takı Tasarımcısı'', '' Folklorik Bebek Yapımcısı'', '' Bilgisayar Bakım Ve Onarımcısı'' ve '' Ahşap Süslemecisi'' kurs açılan mesleklerden bazılarıdır.

Tablo 37: Ceza İnfaz Kurumları İşbirliğinde Düzenlenen Hükümlülere Yönelik Kurslar, Mersin, 2012

MESLEK	KURSİYER		
	E	K	T
İşletmeci (Genel)	20	0	20
İç Giyim Konfeksiyon Makineci	19	0	19
TOPLAM	39	0	39

Kaynak: İŞKUR

Ceza İnfaz Kurumları İşbirliğinde Hükümlülere Yönelik olarak İşletmeci (genel) ve İç Giyim Konfeksiyon Makineci mesleklerinde kurslar düzenlenmiş olup, bu kurslardan 39 hükümlü faydalanmıştır. Eski hükümlülere yönelik olarak ise Yalıtım Teknikeri mesleğinde 15 kişilik kurs düzenlenmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamaya bilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hane halkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir. Örneğin EUROSTAT nezdinde hala ülkemiz için açık iş oranı açıklanamamaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasası araştırmalarını daha da geliştirerek yapmamız büyük önem arz etmektedir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar sayesinde Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunacak ve EUROSTAT'ın talep ettiği açık işler istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Tablo 38: İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2012)

İŞKUR'UN UYGULADIĞI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI YÖNTEM VERİLERİ						
Dönem	**Kapsamı**	**Period**	**Sınıflamalar**	**Yöntem**	**GÖRÜŞME YAPILAN İŞYERİ SAYISI[1]**	
2007	50+ TÜM İŞYERLERİ	15 EKİM - 30	İSCO 88- NACE	Yüz yüze	Toplam	**12.712**
2008	TÜM İŞYERLERİ	15 Ekim - 5 Aralık	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**71.001**
					10+ işyeri	26.409
					50+işyeri	7.224
2009/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	17 Nisan - 30 Mayıs	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**275.099**
					10+ işyeri	83.404
					50+işyeri	15.273
2009/II	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	4 Kasım-13 Aralık	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**255.938**
					10+ işyeri	80.638
					50+işyeri	15.985
2010/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**218.068**
					10+ işyeri	73.418
					50+işyeri	14.476
2010/II	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**198.479**
					10+ işyeri	69.442
					50+işyeri	14.688
2011/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**159.862**
					10+ işyeri	60.501
					50+işyeri	13.393
2011/II	10 + GİRİŞİMLER (TÜİK)	19 Aralık- 19 Ocak	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam	**5.941**
					10+ işyeri	3.283
					50+işyeri	1.606
2012/I	10 + GİRİŞİMLER (TÜİK)	2 Mayıs- 15 Haziran	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam Girişim	**5.225**
2012/II	10 + İŞYERLERİ (TÜİK)	10 Eylül-31 Ekim	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam İşyeri	**53.164**

Kaynak: İŞKUR

Türkiye İş Kurumu, 2012 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında 10 Eylül – 31 Ekim 2012 tarihleri arasında Türkiye genelinde 53.164 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev 2.0 sınıflandırmasına göre, tarım, kamu, hane halklarında işverenler ve uluslar arası kurum/kuruluşlar dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında il ve Türkiye tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 2" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş, (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük Nedeni)
- 2012 yılı içerisinde işe giriş-çıkışlar,
- 31 Aralık 2012 ve 30 Haziran 2013 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

[1] Genelleme yapılmamış işyeri sayısıdır.
[2] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

Talep araştırması için örnek hacmi, örnek seçimi, tahmin ve notasyon yöntemleri hakkında Ek 2'de ayrıntılı açıklama yapılmıştır.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Mersin İlinde gerçekleştirilen Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması çerçevesinde toplam 1.741 işyeri ile görüşülmüştür. Bu işyerlerinden 457 tanesi 1-9 arası kişi çalıştıran işyerleri, 1.047 tanesi 10-49 arası kişi çalıştıran işyerleri ve 237 tanesi ise 50+ kişi çalıştıran işyerlerinden oluşmaktadır. Her ne kadar 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak seçilmiş olsa da, 457 adet işyerinin 1-9 arası kişi çalıştıran işyerine dönüştüğü 10 Eylül – 31 Ekim 2012 tarihleri arasında gerçekleştirilen saha çalışması esnasında tespit edilmiş olup, bu işyerleri de araştırma kapsamına alınmıştır.

Grafik22:Çalışan Sayısına Göre Talep Araştırması Uygulanan İşyerleri Mersin,2012

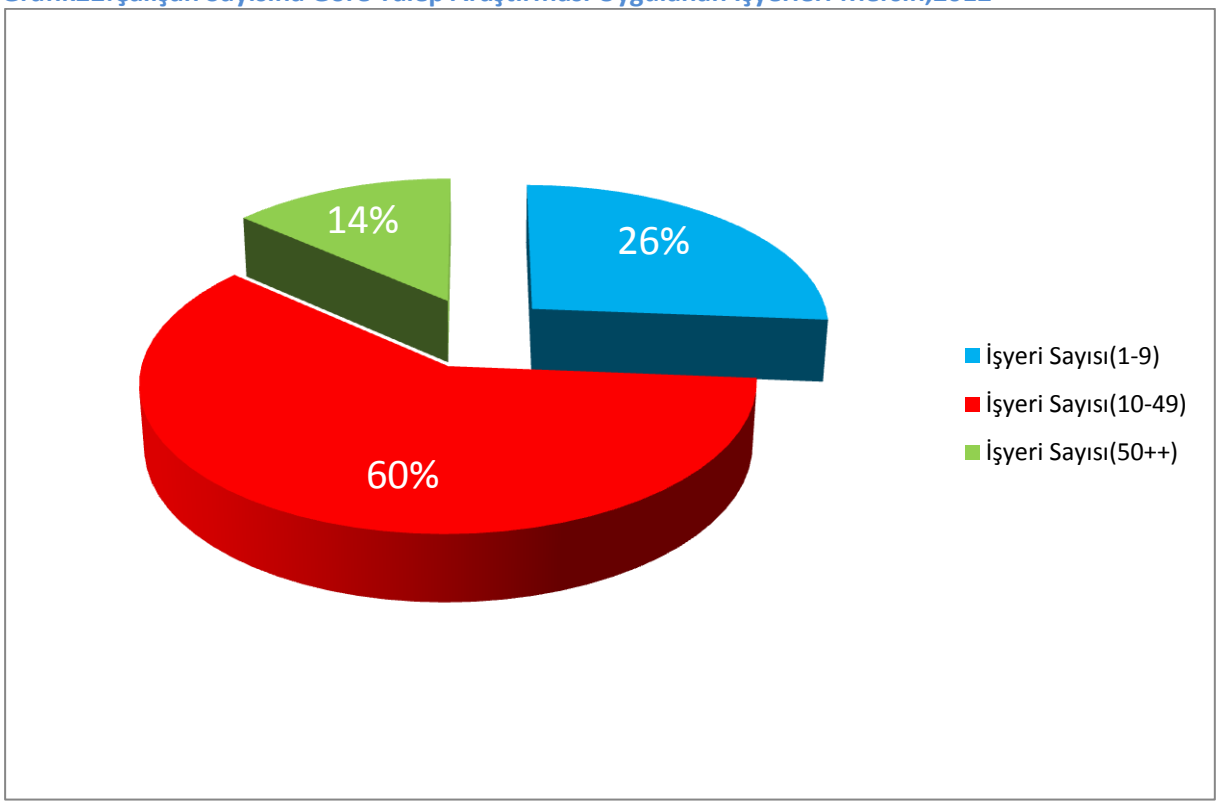

Kaynak: İŞKUR (İPA,2012)

Mersin İlinde gerçekleştirilen Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması uygulanan işyerlerinin %60'lık kısmı 10-49 arası kişi çalıştıran işyerlerinden, %26'sı 1-9 arası kişi çalıştıran işyerlerinden ve %14'ü de 50 ve üzeri kişi çalıştıran işyerlerinden oluşmaktadır.

Tablo 39: Sektörlere Göre Talep Araştırması Uygulanan İşyeri Sayıları, Mersin, 2012

Sektör	İşyeri Sayısı (1-9)	İşyeri Sayısı (10-49)	İşyeri Sayısı (50+)	Toplam
Bilgi ve iletişim	3	5	3	11
Diğer hizmet faaliyetleri	44	30	7	81
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0	0	0	0
Eğitim	10	80	19	109
Finans ve sigorta faaliyetleri	21	96	5	122
Gayrimenkul faaliyetleri	4	3	1	8
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	22	56	12	89
Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor	1	1	0	2
Madencilik ve taş ocakçılığı	5	11	8	24
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	12	30	6	48
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	3	2	5
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	114	264	32	411
Ulaştırma ve depolama	38	139	23	200
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	25	26	15	67
İmalat	45	137	66	247
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	10	51	18	79
İnşaat	103	115	19	237
Toplam	**457**	**1047**	**237**	**1741**

Kaynak: İŞKUR (İPA,2012)

İl düzeyinde gerçekleştirilen Talep Araştırması kapsamında, ''Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı'' sektöründe 411 adet, ''imalat'' sektöründe 247 adet, ''inşaat'' sektöründe 237 adet, ''ulaştırma ve depolama faaliyetleri'' sektöründe 200 adet, ''finans ve sigorta faaliyetleri' sektöründe 122 adet ve ''eğitim'' sektöründe ise 109 adet işyerine ulaşılmıştır. Diğer bir değişle ildeki 10+ istihdamlı işyeri sayısı olarak ilk sırada açık farkla toptan ve perakende ticaret gelmektedir. Bu sektörü imalat ve inşaat sektörleri izlemektedir.

Grafik23:Sektöre Göre Talep Araştırması Uygulanan İşyerleri Türkiye, Mersin,2012

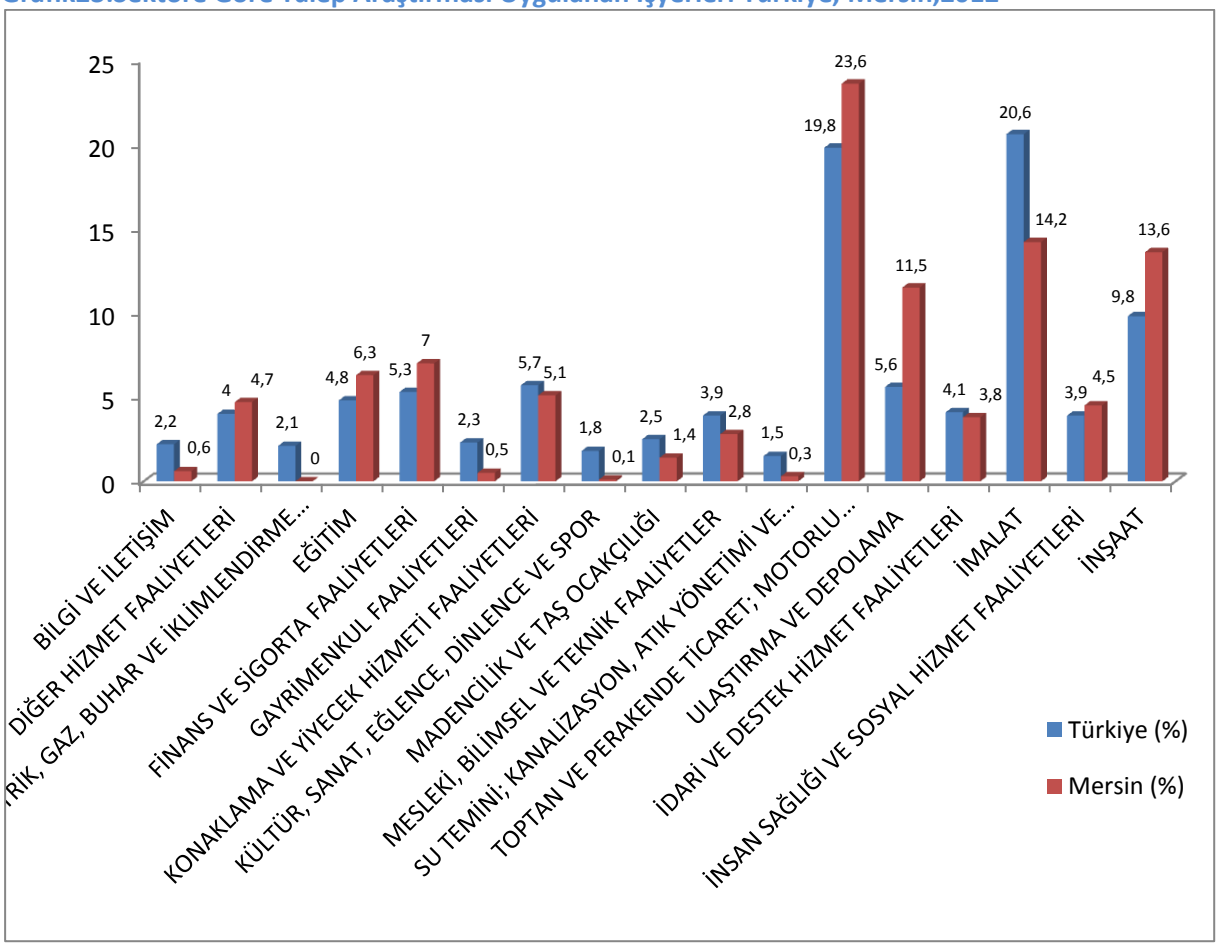

Kaynak: İŞKUR (İPA,2012)

Sektörlere göre Talep Araştırması uygulanan işyerlerinin dağılımı, Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında; Mersin İlinde ''toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı'' sektöründeki işyerleri, araştırmaya katılan işyerlerinin %23,6'sı iken Türkiye genelinde bu oran %19,8 seviyesindedir. İşyerlerinin araştırmaya katılan işyerleri içindeki oranı ''imalat'' sektöründe Mersin için %14,2 seviyesinde kalırken Türkiye genelinde bu oran %20,6 olarak gerçekleşmiştir. ''İnşaat'' sektörü için aynı oranlar sırasıyla Mersin İli için %13,6 ile Türkiye genelindeki %9,8'lik oranın üzerindedir. Benzer şekilde ''ulaştırma ve depolama'' sektöründe de Mersin ili için %11,5'lik oran Türkiye genelindeki %5,6'lık oranın oldukça üzerinde bir gerçekleşme göstermektedir.

Tablo 40: Sektörlere Göre Çalışan Oranları(%), Türkiye, Mersin, 2012

Sektör	Erkek Çalışan (%)		Kadın Çalışan (%)	
	Türkiye	Mersin	Türkiye	Mersin
Bilgi ve iletişim	63,6	77,9	36,4	22,1
Diğer hizmet faaliyetleri	68,6	70,6	31,4	29,4
Eğitim	45,0	56,6	55,0	43,4
Finans ve sigorta faaliyetleri	57,2	56,0	42,8	44,0
Gayrimenkul faaliyetleri	71,6	92,1	28,4	7,9
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	74,7	80,9	25,3	19,1
Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor	75,4	57,1	24,6	42,9
Madencilik ve taş ocakçılığı	94,1	95,9	5,9	4,1
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	70,1	79,8	29,9	20,2
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	94,4	84,8	5,6	15,2
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	76,5	75,7	23,5	24,3
Ulaştırma ve depolama	86,3	89,0	13,7	11,0
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	70,4	85,6	29,6	14,4
İmalat	79,5	85,0	20,5	15,0
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	39,0	36,1	61,0	63,9
İnşaat	90,0	91,1	10,0	8,9
Toplam	74,7	78,0	25,3	22,0

Kaynak: İŞKUR (İPA,2012)

Araştırma kapsamındaki işyerlerinde toplamda 51.868 kişi çalışmaktadır. Çalışanlar arasında erkeklerin oranı %78,0 iken kadınların oranı ise %22,0'dir. Bu oranlara göre işgücü piyasasında erkeklerin ağırlığının kadınlara göre oldukça fazla olduğu söylenebilir. Bu oranlar Türkiye geneli oranları ile de paralellik göstermektedir. Türkiye geneli için bakıldığında; erkek çalışanların toplam çalışanlar içindeki oranı %74,7 iken kadınların oranı %25,3 seviyesindedir.

Mersin İlinde erkek çalışanların yoğunluğunun çok yüksek olduğu sektörler sırasıyla; %95,9 ile '' madencilik ve taş ocakçılığı'', %92,1 ile '' gayrimenkul faaliyetleri'', %91,1 ile ''inşaat'' ve %89,0 ile ''ulaştırma ve depolama'' sektörleridir. Bu oranlar genel olarak Türkiye oranları ile paralellik göstermekle birlikte, ''gayrimenkul faaliyetleri'' alanında Türkiye için %71,6 olan oranın oldukça üzerindedir.

Mersin İlinde kadın çalışanların erkeklere oranla daha fazla olduğu tek sektör %63,9 oranı ile '' İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri'' sektörüdür. Bu oran Türkiye geneli için hesaplanan %61,0 oranının da üzerindedir. Bu sektör dışında erkeklere göre düşük olmakla birlikte kadınların en fazla çalıştığı diğer sektörler; %44,0 ile ''finans ve sigorta faaliyetleri'', %43,4 ile ''eğitim'' ve %42,9 ile '' kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor'' sektörüdür.

Tablo 41: Çalışanların Meslek Gruplarına Göre Dağılımı(%), Türkiye, Mersin, 2012

Meslek Grup	Erkek (%)		Kadın (%)		Toplam	
	Türkiye	Mersin	Türkiye	Mersin	Türkiye	Mersin
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	9,8	10,2	23,3	24,8	13,1	13,4
Hizmet Ve Satış Elemanları	11,3	11,0	9,4	12,5	10,9	11,4
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	27,1	18,7	25,7	15,8	26,7	18,0
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0,3	0,4	0,1	0,1	0,3	0,3
Profesyonel Meslek Mensupları	9,8	8,3	23,7	25,1	13,2	12,0
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	13,0	19,1	0,0	7,7	9,9	16,6
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	10,5	9,2	7,7	8,7	9,8	9,1
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	14,8	19,2	6,7	1,8	12,8	15,4
Yöneticiler	3,3	3,9	3,4	3,5	3,3	3,8
Toplam	74,8	78,0	25,2	22,0	100,0	100,0

Kaynak: İŞKUR (İPA,2012)

Çalışanların meslek gruplarına göre dağılımı tablosuna bakıldığında; Mersin İlinde en fazla çalışanın olduğu meslek grubu ''nitelik gerektirmeyen meslekler'' grubudur. ''Nitelik gerektirmeyen meslekler'' grubunda çalışanların il genelinde toplam çalışanlara oranının %18 ile Türkiye genelindeki %26,7'lik oranın oldukça altında olduğu görülmektedir. Mersin İli için bu meslek grubunun ardından toplam çalışanların %16,6'sını oluşturan "Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar" meslek grubu gelmekte olup, bu grup için Türkiye genelindeki oran %9,9 ile Mersin İlinin hayli altındadır.

Mersin İlinde erkeklerin en fazla çalıştığı meslek grupları %19,2 ile 'Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar'' grubu ve %19,1 ile '' Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar'' meslek grubudur. Türkiye geneli için ise; ilk sırada %27,1 ile '' Nitelik Gerektirmeyen Meslekler'' meslek grubu gelirken ikinci sırada %14,8 ile '' Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar'' meslek grubu gelmektedir.

Mersin İlinde Kadınların en fazla çalışmakta olduğu meslek grupları ise %25,1 ile '' Profesyonel Meslek Mensupları'' meslek grubu ve %24,8 ile '' Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar'' meslek grubudur. Türkiye geneli için ise; ilk sırada %25,7 ile '' Nitelik Gerektirmeyen Meslekler'' meslek grubu gelirken ikinci sırada %23,7 ile '' Profesyonel Meslek Mensupları'' meslek grubu gelmektedir.

Tablo 42: En Fazla Çalışanı Olan İlk On Mesleğin Toplam Çalışanlar İçindeki Oranı,(%), Mersin, 2012

İlk On Meslek (Toplam)	Oranı (%)	İlk On Meslek(Erkek)	Oranı (%)	İlk On Meslek(Kadın)	Oranı (%)
Beden İşçisi (Genel)	6,8	Beden İşçisi (Genel)	7,6	El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	6,8
Şoför-Yük Taşıma	3,4	Şoför-Yük Taşıma	4,4	Büro Memuru (Genel)	5,9
El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	3,2	Tır Şoförü	3,5	Sekreter	4,8
Tır Şoförü	2,8	Beden İşçisi (İnşaat)	3,1	Muhasebeci	4,7
Büro Memuru (Genel)	2,7	Güvenlik Görevlisi	2,4	Hemşire	3,7
Beden İşçisi (İnşaat)	2,4	El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	2,2	Beden İşçisi (Genel)	3,7
Beden İşçisi (Temizlik)	2,3	Beden İşçisi (Temizlik)	2,2	Temizlik Görevlisi	3,1
Muhasebeci	2,1	Büro Memuru (Genel)	1,8	Satış Elemanı (Tanıtım)	2,9
Güvenlik Görevlisi	2,0	Şoför (Yolcu Taşıma)	1,6	Beden İşçisi (Temizlik)	2,6
Satış Elemanı (Tanıtım)	1,6	Diğer İmalat Ve İlgili İşçiler (Makine İle)	1,4	Banka Gişe Yetkilisi	2,5

Kaynak: İŞKUR (İPA,2012)

Mersin'de toplam çalışanların %6,8'i beden işçisi (genel), %3,4'ü şoför-yük taşıma, %3,2'si el ve makine dikişçisi (genel), %2,8'i tır şoförü, %2,7'si büro memuru (genel), %2,4'ü beden işçisi (inşaat), %2,3'ü beden işçisi (temizlik), %2,1'i muhasebeci, %2,0'si güvenlik görevlisi ve %1,6'sı satış elemanı (tanıtım) mesleklerinde istihdam edilmektedir. Mersin'de en fazla çalışılan ilk on mesleğe bakıldığında çoğunlukla vasıf gerektirmeyen meslekler olduğu görülmektedir.

Kadın ve erkeklerin mesleklere göre dağılımı ve mesleki çeşitliliği cinsiyetler arasında farklıdır. Bu yüzden en fazla çalışılan meslekler cinsiyete göre değerlendirmeye tabi tutulduğunda erkekler ve kadınlar arasındaki sıralamada farklılık göstermektedir.

Kadın çalışanların görece olarak daha etken oldukları meslekler %6,8 ile el ve makine dikişçisi (genel), %5,9 ile büro memuru (genel), %4,8 ile sekreterlik, %4,7 ile muhasebeci, %3,7 ile hemşire, %3,7 ile beden işçisi (genel), %3,1 ile temizlik görevlisi, %2,9 ile satış elemanı (tanıtım), %2,6 ile beden işçisi (temizlik) ve %2,5 ile banka gişe yetkilisi meslekleridir. Bu mesleklerin büyük bir kısmı eğitimden çok belli bir beceri isteyen meslekler iken bir kısmı ise yüksek eğitim seviyesi gerektiren mesleklerdir.

Erkeklerin en fazla çalıştıkları meslekler incelendiğinde; %7,6'sının beden işçisi (genel), %4,4'ünün şoför-yük taşıma, %3,5'inin tır şoförü, %3,1'inin beden işçisi (inşaat), %2,4'ünün güvenlik görevlisi, %2,2'sinin el ve makine dikişçisi (genel), %2,2'sinin beden işçisi (temizlik), %1,8'inin büro memuru (genel), %1,6'sının şoför (yolcu taşıma) ve %1,4'ünün de diğer imalat ve ilgili işçiler (makine İle) mesleklerinde çalıştıkları görülmektedir.

AÇIK İŞLER

Mersin İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında açık iş; araştırmanın saha uygulaması sürecinde ziyaret edilen işyerlerinde işverenlerin "fiilen" ihtiyaç duydukları meslekleri ifade etmektedir. Açık iş yaratılmış, dolu olmayan veya yakında boşalacak olan pozisyonları tanımlar. İşverenler bu pozisyonları ya hemen ya da yakın bir gelecekte doldurmayı planlamaktadır. İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında işyerleri Kurumumuzca ziyaret edildiğinde mevcut açık işler derlenmiştir.

Bu kapsamda Mersin ilinde işyerlerine yapılan ziyaretler neticesinde, referans dönemi (10 Eylül-31 Ekim 2012) esas alınmak üzere, var olduğu öğrenilen açık iş sayısı 1.415'tir. Alınan açık işlerin %27'si imalat sektöründe, %20,9'u toptan ve perakende ticaret sektöründe ve %15,7'si ise idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründedir. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor ve su temini-kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerinde ise hiç açık iş bulunmamaktadır.

İşyeri büyüklüğü açısından bakıldığında ise; en fazla açık iş olan işyerlerinin 813 açık iş ile 10-49 arası çalışanı olan işyerleri olduğu görülmektedir. Bu rakam toplam açık işlerin %57,5 oranı ile yarısından fazla kısmına tekabül etmektedir.

Türkiye genelinde toplanan veriler göz önüne alındığında, ülke genelinde referans dönemi içerisinde toplam 215.337 açık iş talebi alınmıştır. Bu işlerin çoğunluğunu sırasıyla imalat, inşaat, toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörleri oluşturmaktadır. İşyeri büyüklüklerine göre incelendiğinde, en fazla açık iş talebi 50'den fazla çalışana sahip işletmelerden alınmıştır.

Grafik 24: Sektörler İtibarıyla Açık İş Oranları (%), Mersin, 2012

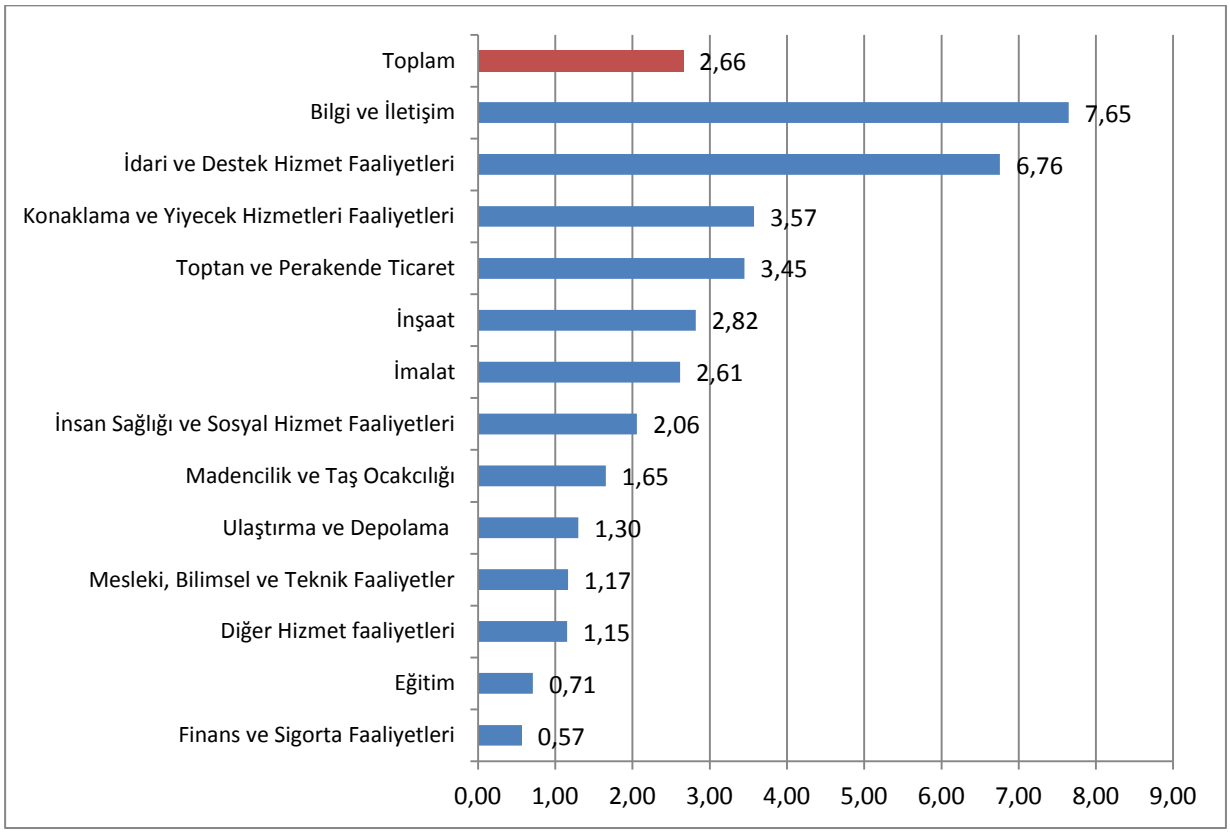

Kaynak: İŞKUR (İPA,2012)

Mersin İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırmasının saha çalışmasından elde edilen veriler doğrultusunda; Mersin genelinde açık iş oranı[3] %2,66 olarak hesaplanmış olup, Türkiye genelinde %3,34 olan açık iş oranının 0,68 puan altındadır. Sektörler itibariyle bakıldığında en yüksek açık iş oranının %7,65 ile Bilgi ve İletişim sektöründe olduğu görülmektedir. Bilgi ve iletişim sektörünü %6,76'lık açık iş oranı ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, %3,57'lik açık iş oranı ile Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri Faaliyetleri, %3,45'lik açık iş oranı ile toptan ve perakende ticaret, %2,82'lik açık iş oranı ile inşaat, %2,61'lik açık iş oranı ile imalat ve %2,06'lık açık iş oranı ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri izlemektedir.

Ancak bu oranlar değerlendirilirken ilgili sektörlerdeki işyeri ve çalışan sayılarının göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Çalışan sayısının en fazla olduğu imalat sektöründeki açık iş sayısı diğer sektörlere göre fazla olmasına rağmen bu sektörde Açık İş Oranı %2,61 olarak görülmektedir.

Türkiye genelinde oransal olarak en fazla açık iş bulunan sektörler; %6,1 ile inşaat, %5,67 ile gayrimenkul faaliyetleri ve %4,99 ile imalat sektörleridir.

Grafik 25: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranları (%), Türkiye, Mersin, 2012

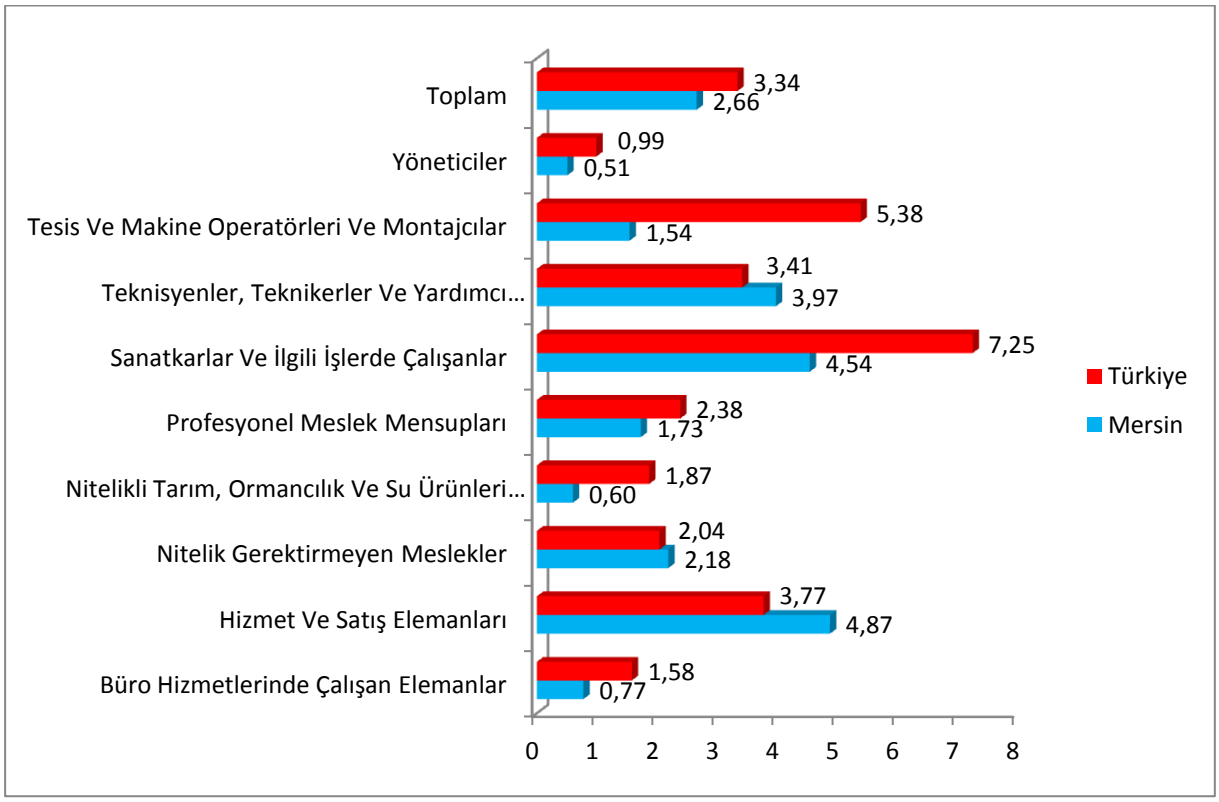

Kaynak: İŞKUR (İPA,2012)

[3] Açık İş Oranı (AİO) açık olan toplam pozisyonların oranını ölçer ve şu şekilde ifade edilir;
AİO = Açık İşlerin Sayısı / (Mevcut İstihdam + Açık İş Sayısı)*100

Meslek grupları açısından açık iş oranlarına göre Mersin'de açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grupları; %4,87 ile hizmet ve satış elemanları, %4,54 ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar, %3,97 ile teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları meslek gruplarıdır.

Türkiye genelinde açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grupları ise sırasıyla; %7,25 ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar, %5,38 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar ve %3,77 ile hizmet ve satış elemanları meslek gruplarıdır.

Tablo 43: Meslek Bazında Açık İş Sıralaması, Türkiye , Mersin, 2012

Sıra No	Türkiye	Mersin
1	Beden İşçisi (Genel)	El Ve Makine Dikişçisi (Genel)
2	Makineci (Dikiş)	Beden İşçisi (Genel)
3	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	Temizlik Görevlisi
4	Güvenlik Görevlisi	Güvenlik Görevlisi (Silahlı)
5	Soğuk Demirci	Satış Elemanı (Tanıtım)
6	Garson (Servis Elemanı)	Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)
7	Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	Güvenlik Görevlisi
8	Temizlik Görevlisi	Bilgisayar Teknolojisi Ve Programlama Teknikeri
9	Madenci (Genel)	Masör
10	Mermer İşçisi	Şoför-Yük Taşıma
11	Çağrı Merkezi Görevlisi	Alüminyum Doğramacı
12	Profesyonel Sporcu	Kasiyer
13	Satış Elemanı (Tanıtım)	Komi (Garson Yardımcısı)
14	Gaz Altı Kaynakçısı	Aşçı
15	Hemşire	Metal Mamuller Montaj İşçisi
16	Şoför-Yük Taşıma	Garson (Servis Elemanı)
17	Ütücü	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)
18	Muhasebeci	Diğer İnşaat Boyacıları
19	Servis Garsonu	Beden İşçisi (İnşaat)
20	Konfeksiyon İşçisi	Elektrik Teknisyeni

Kaynak: İŞKUR (İPA,2012)

Mersin İli için meslek bazında açık işlerin ilk sırasında el ve makine dikişçisi (genel) mesleği gelmektedir. Bu mesleği sırasıyla; beden işçisi (genel), temizlik görevlisi, güvenlik görevlisi (silahlı), satış elemanı (tanıtım), pazarlamacı (satış temsilcisi), güvenlik görevlisi, bilgisayar teknolojisi ve programlama teknikeri, masör ve şoför-yük taşıma meslekleri takip etmektedir.

Mersin İlinde en çok açık işin el ve makine dikişçisi (genel) mesleğinde olmasının nedenleri; çoğunluğu Mersin Serbest Bölgesinde bulunan firmalardaki çalışma ortam ve koşullarının çalışanlar tarafından beğenilmemesi, bu meslekteki ücretin düşük bulunması, yeterli sayıda gerekli beceri ve tecrübeye sahip eleman olmaması ve bu sebeplere bağlı olarak da çalışan sirkülâsyonunun fazla olması şeklinde sayılabilir.

Türkiye genelinde ise en çok açık iş olan meslekler; beden işçisi (genel), makineci (dikiş), inşaat elemanları kalıpçısı (elle), güvenlik görevlisi, soğuk demirci, garson (servis elemanı), pazarlamacı (satış temsilcisi), temizlik görevlisi, madenci (genel) ve mermer işçisi şeklinde sıralanmaktadır.

En çok açık iş olan meslekler sıralamasında, Türkiye genelinde ilk sırada Mersin İlinde ise ikinci sırada yer alan Beden işçisi (genel) mesleğinin büyük bir çoğunluğunun belirli bir meslek tanımına girmeyen, işverenin tanımlamakta sıkıntı çektiği, nitelik gerektirmeyen ve düşük ücretli istihdam edilen meslek olabileceği düşünülmektedir.

Grafik 26: Açık İşlerin Toplam İçindeki Payı (%), Mersin, 2012

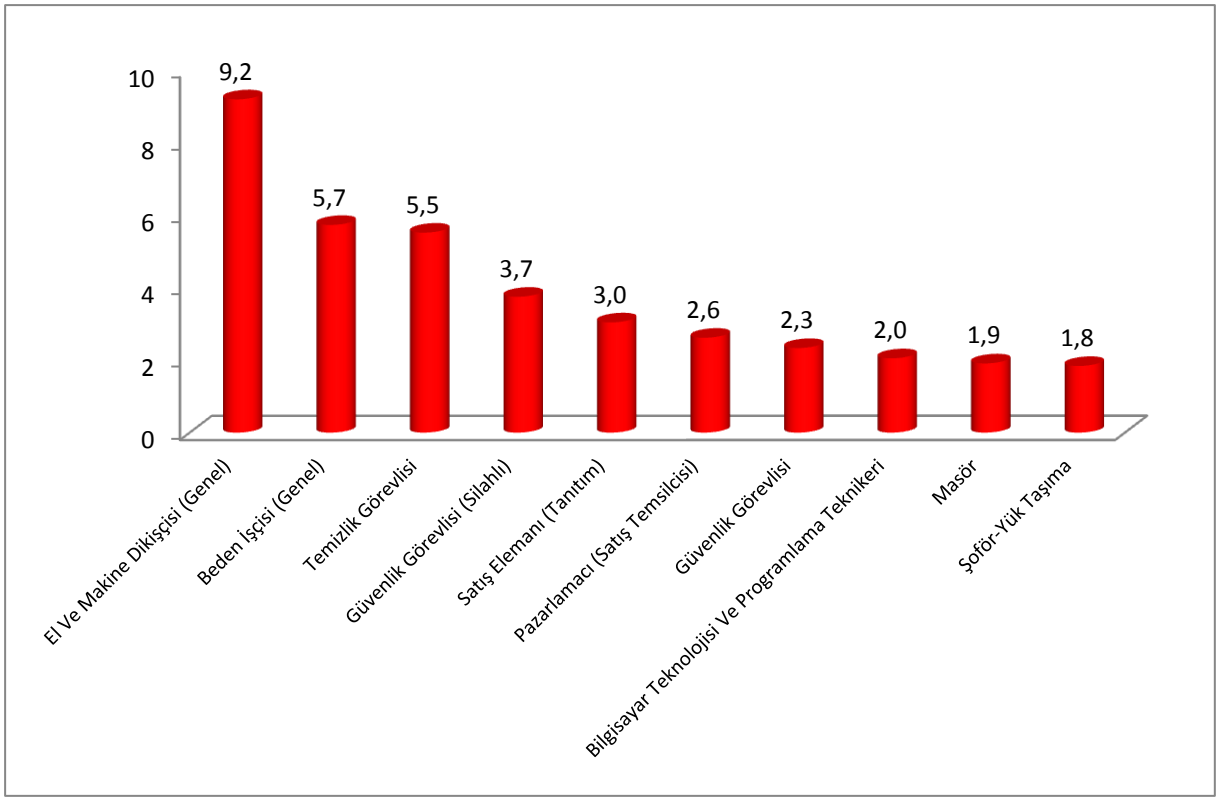

Kaynak: İŞKUR (İPA,2012)

Mersin İlindeki açık işlere oransal açıdan bakıldığında; el ve makine dikişçisi (genel) mesleğindeki açık işlerin toplam açık işlere oranının %9,2, beden işçisi (genel) mesleğinde %5,7, temizlik görevlisi mesleğinde %5,5, güvenlik görevlisi mesleğinde %3,7 ve satış elemanı (tanıtım) mesleğinde %3,0, pazarlamacı (satış temsilcisi) mesleğinde %2,6, güvenlik görevlisi mesleğinde %2,3, bilgisayar teknolojisi ve programlama teknikeri mesleğinde %2,0, masör mesleğinde %1,9 ve şoför-yük taşıma mesleğinde ise %1,8 olduğu görülmektedir. Açık işler sıralamasında ilk on meslek, toplam açık işlerin %37,7'sini oluşturmaktadır.

Grafik 27: Açık İşler için Talep Edilen Eğitim Düzeyleri (%), Mersin, 2012

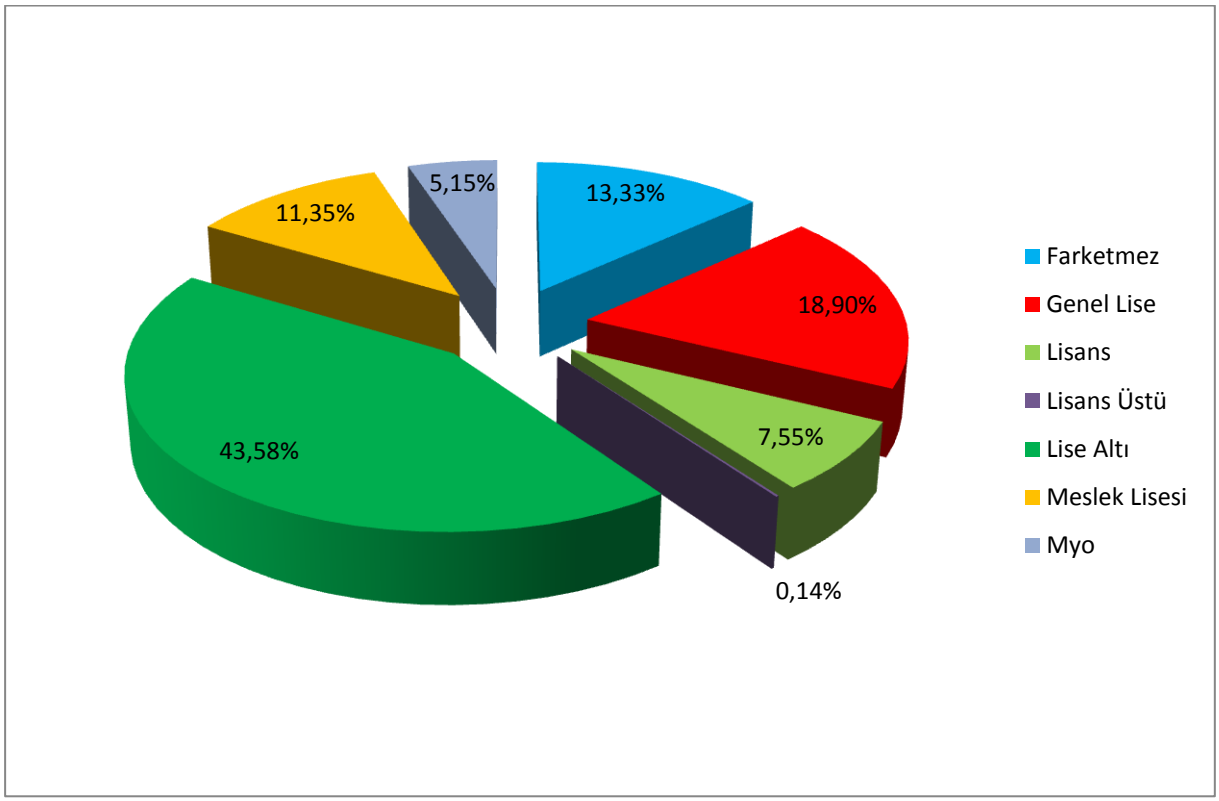

Kaynak: İŞKUR (İPA,2012)

Referans dönemi (10 Eylül 2012 – 31 Ekim 2012) içerisinde gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması ile işverenlerden, açık işlerle birlikte bu açık işler için talep edilen eğitim düzeylerine ait bilgiler de derlenmiştir.

Bu veriler ışığında yapılan değerlendirmeler neticesinde; Mersin İlindeki açık işlerin %43,58'lik kısmı için lise altı eğitim düzeyinin işverenler tarafından yeterli bulunduğu görülmüştür. Açık işlerin %18,90'lık kısmı için genel lise düzeyinde eğitim talep edilirken, %13,33'lük kısım için ise herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemektedir.

Açık işler için talep edilen Meslek Lisesi eğitim düzeyinin oranı %11,35 iken Meslek Yüksek Okulu oranı ise %5,15 düzeyinde kalmaktadır. Lisans düzeyinde eğitim talebi ise %7,55 olarak görülmektedir.

Türkiye genelinde açık işler için talep edilen eğitim düzeyleri ile Mersin İli karşılaştırıldığında oldukça büyük farklılıklar göze çarpmaktadır. Türkiye genelinde işverenlerin %36,0'sı talep edilen eğitim düzeyi sorusuna "fark etmez" cevabı vermiştir. %27,7'si lise altı, %11'i genel lise, %10'u lisans, %10'u meslek lisesi, %5'i meslek yüksek okulu düzeyinde eğitim talebinde bulunmuşlardır.

Grafik 28: Açık İşler için Talep Edilen Beceri Düzeyleri (%), Mersin, 2012

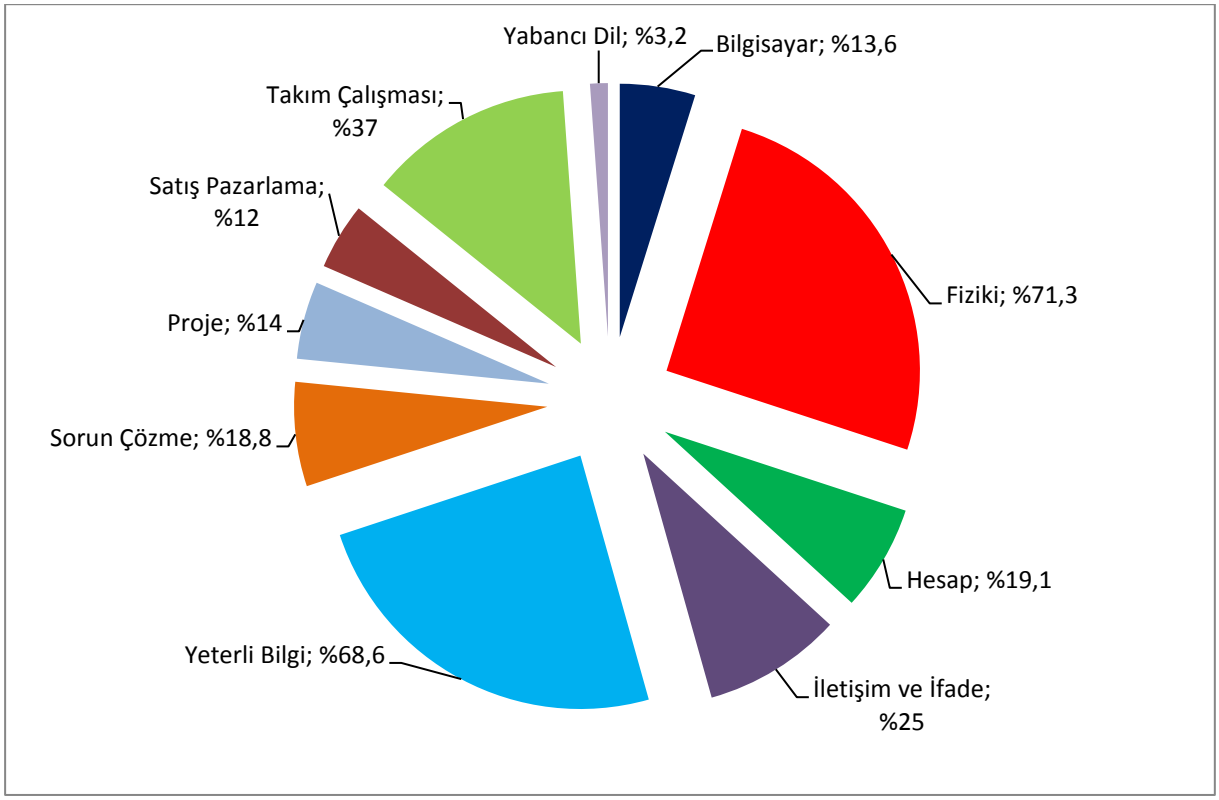

Kaynak: İŞKUR (İPA,2012)

İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırmasının amaçlarından biri, işgücü piyasasındaki mevcut açık işleri ve bu işler için aranan nitelikleri tespit etmektir. Bu itibarla işverenlerden açık işler için talep ettikleri beceri düzeylerine ilişkin bilgiler alınmıştır.

Bu kapsamda açık iş belirten işverenlerin en çok talep ettiği beceri ihtiyaçlarının; %71,3 ile ''fiziki ve bedensel yeterlilik'', %68,6 ile ''mesleğe ilişkin yeterli bilgi'', %37 ile ''takım çalışmasına uyma'', %25 ile ''iletişim ve ifade yeteneği'', %19,1 ile ''hesap yapabilme (analitik beceri)'', %18,8 ile ''sorun çözme ve bağımsız karar verme'', %14 ile ''proje tabanlı çalışma'', %13,6 ile ''bilgisayar kullanımı'' ve %12 ile ''satış ve pazarlama'' becerisi olduğu görülmektedir.[4]

Açık işler için talep edilen eğitim düzeyleri ile talep edilen beceri ihtiyaçlarının örtüştüğü görülmektedir. En çok talep edilen eğitim düzeyleri sıralamasının ilk üç sırasında yer alan lise altı, genel lise ve fark etmez cevaplarına uygun olarak, talep edilen beceri ihtiyaçları arasında ''fiziki ve bedensel yeterlilik'' ihtiyacının ilk sırada çıkması tutarlı bir sonuç olarak değerlendirilmektedir.

[4] Beceri ihtiyacı için işverenler birden fazla neden belirtebilmektedir.

Grafik 29: Açık İşlerin Karşılanma Yolları (%), Türkiye, Mersin, 2012

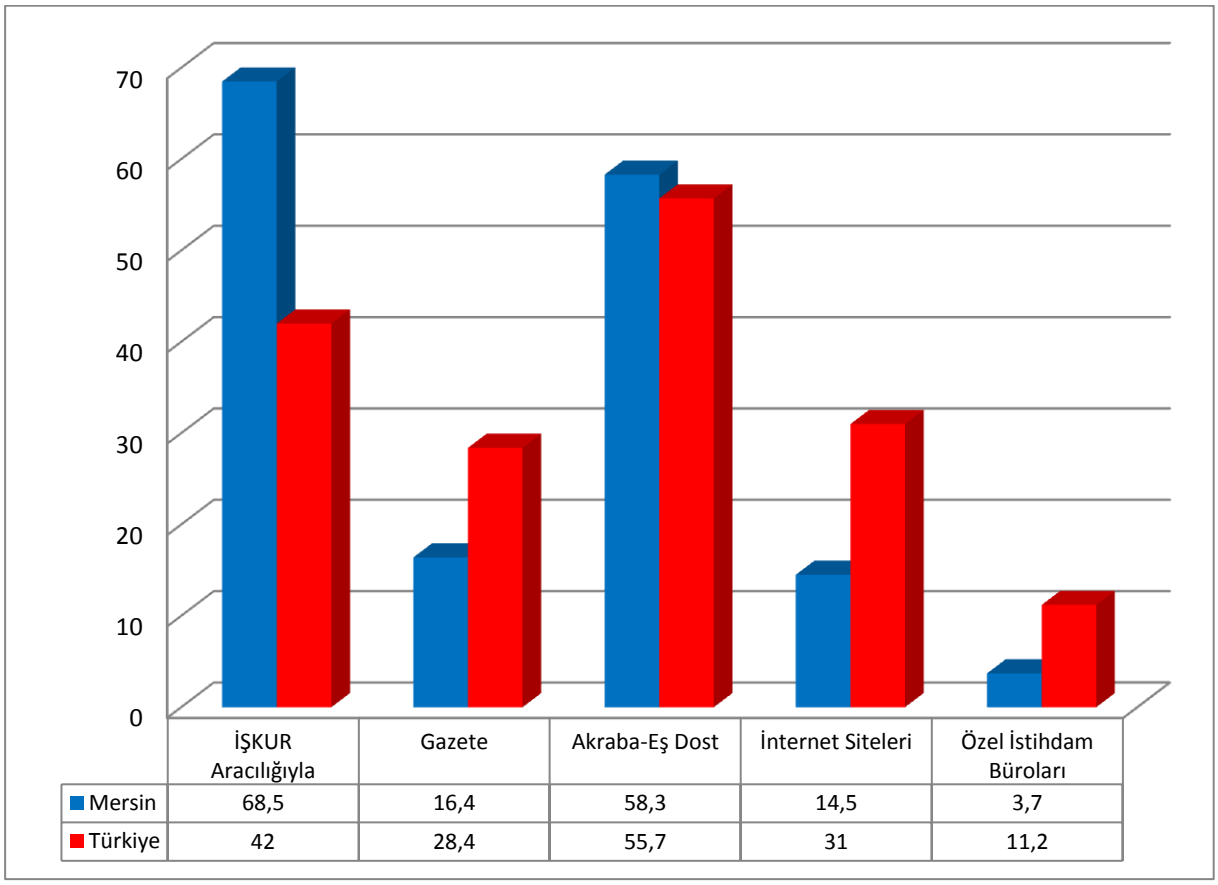

	İŞKUR Aracılığıyla	Gazete	Akraba-Eş Dost	İnternet Siteleri	Özel İstihdam Büroları
Mersin	68,5	16,4	58,3	14,5	3,7
Türkiye	42	28,4	55,7	31	11,2

Kaynak: İŞKUR (İPA,2012)

İşverenler açık işlerine uygun eleman bulabilmek için birbirinden farklı ve birden fazla yöntem kullanabilmektedir. Araştırma kapsamında yer alan ve açık iş belirten işverenler %68,5 oranında İŞKUR aracılığı ile açık işler için eleman arama yolunu tercih etmektedirler. Bu oran Türkiye genelindeki %42'lik oran ile karşılaştırıldığında arada 26,5 puanlık çok ciddi bir fark olduğu dikkat çekmektedir. Bu veriler ışığında; Mersin İlinde açık işlerin karşılanma yolları arasında İŞKUR'un, bilinen ve alışılagelmiş yöntemlerin yanında, işverenler tarafından önemli bir seçenek olarak değerlendirildiği görülmektedir.

''Akraba-Eş Dost'' aracılığı ile eleman temin etme yoluna gitme yöntemi, işverenler tarafından hâlâ en çok kullanılan yöntemler arasındadır. Bu yolla açık işlerin karşılanma oranı Mersin İli için %58,3 ve Türkiye geneli için %55,7 olup, paralel bir seyir izlemektedir.

Türkiye genelinde açık işlerin karşılanmasında internet siteleri ve gazete ilanları aktif olarak kullanılırken, Mersin İli için bu yöntemlerin kullanımı ortalamanın oldukça altında kalmaktadır. Gerek Mersin İli gerekse Türkiye geneli için, özel istihdam bürolarının, açık işlerin karşılanmasında pek tercih edilen bir yöntem olmadığı görülmektedir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Anket kapsamındaki işletmelere 2012 yılı içerisinde hangi mesleklerde eleman temin ederken güçlük çektikleri sorulmuştur. Bu bilgi gerçekten de önemli bilgidir. İşyerlerinin işgücü piyasasında bulmada güçlük çektikleri meslekler bize işgücü piyasasının talep yapısı ile ilgili değerli bilgiler sunmaktadır.

Temininde güçlük çekilen meslekler işverenlerin açık işlerini istedikleri meslek ve/veya becerilere sahip çalışanlarla dolduramamaları veya zorluk çekerek doldurmaları durumunu ifade eder. Talep araştırması kapsamında işverenlere 2012 yılı içerisinde bu durumda oldukları meslekler sorulmuştur.

Araştırma kapsamında işyeri ziyaretleri sırasında görüşülen işverenlere hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri ve hangi nedenlerden dolayı eleman temininde güçlük çektikleri sorulmuştur. Eleman temininde en fazla güçlük çekilen ilk beş meslek ise sırasıyla; El ve Makine Dikişçisi (Genel), Şoför (Yük Taşıma), Hemşire, Beden İşçisi (İnşaat) ve Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)'dır.

Diğer taraftan bu kapsamda görüşülen işverenlerin %55'inin eleman olmamasından, %65'inin gerekli beceriye ve niteliğe sahip eleman olmamasından, %64'ünün iş tecrübesine sahip eleman olmamasından, %20'sinin çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesinden ve %12'si önerilen ücretin az bulunmamasından dolayı eleman temininde güçlük çektiklerini belirtmişlerdir.[5]

[5] Eleman temininde güçlük çeken işverenler birden fazla neden belirtebilmektedir.

Tablo 44: Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı, Türkiye , Mersin, 2012

SEKTÖR	MERSİN		TÜRKİYE	
	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Toplam İçindeki Payı (%)	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Toplam İçindeki Payı (%)
Bilgi ve iletişim	31	1,5	2.767	1,0
Diğer hizmet faaliyetleri	51	2,5	7.846	2,9
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0	0,0	1.193	0,4
Eğitim	96	4,7	5.624	2,1
Finans ve sigorta faaliyetleri	23	1,1	6.677	2,5
Gayrimenkul faaliyetleri	5	0,2	4.787	1,8
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	111	5,5	27.378	10,1
Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor	1	0,1	4.773	1,8
Madencilik ve taş ocakçılığı	38	1,9	6.293	2,3
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	39	1,9	8.249	3,0
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	3	0,2	1.427	0,5
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	456	22,5	36.587	13,5
Ulaştırma ve depolama	125	6,2	14.729	5,4
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	86	4,2	16.822	6,2
İmalat	485	23,9	92.606	34,2
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	165	8,1	12.732	4,7
İnşaat	313	15,4	20.093	7,4
Toplam	2029	100	270583	100

Kaynak: İŞKUR (İPA,2012)

Temininde güçlük çekilen mesleklerin sektörel dağılımı incelendiğinde; Mersin ilinde toplam 2.029, Türkiye toplamında ise 270.583 kişinin temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Oransal olarak bakıldığında Mersin İlinde %23,9 ile en fazla "imalat" sektöründe eleman temininde güçlük çekilmekte olup, bunu %22,5 ile "toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı", %15,4 ile "inşaat" sektörü ve %8,1 ile" insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri" takip etmektedir.

Türkiye geneline oransal olarak bakılacak olursa; Mersin ilinde olduğu gibi Türkiye geneli için de temininde en fazla güçlük çekilen sektörün %34,2 ile "imalat" sektörü olduğu görülmektedir. Bu sektörü %13,5 ile "toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı", %10,1 ile "Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetler" ve %7,4 ile "inşaat" sektörleri takip etmektedir.

"Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı" sektöründe, Türkiye genelinde oransal olarak az da olsa eleman temininde güçlük çekilmesine karşın, Mersin ilinde temininde güçlük çekilen sektörler içinde yer almadığı göze çarpmaktadır.

Grafik 30: Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı (%), Mersin, 2012

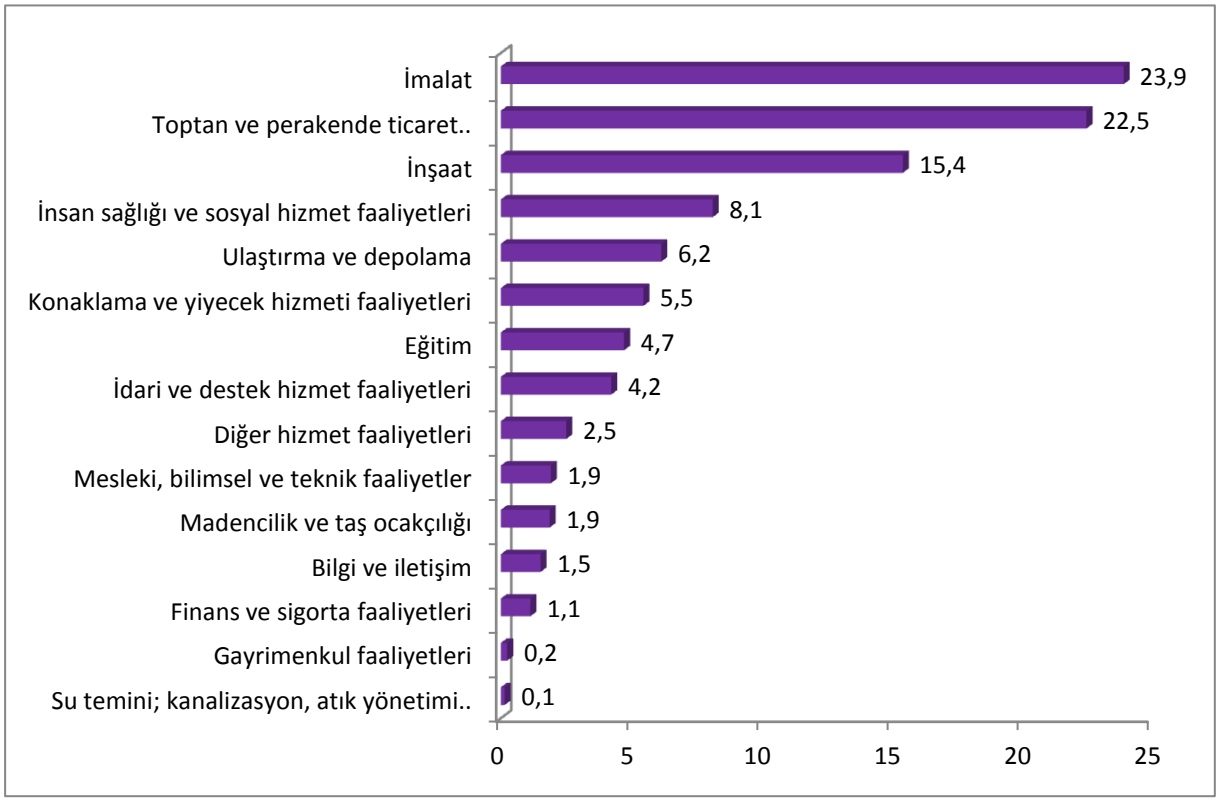

Kaynak: İŞKUR (İPA,2012)

Mersin ili İşgücü Piyasası Analizi Talep araştırması kapsamına giren işverenlerin, eleman temininde güçlük çektikleri meslekler, sektörel bazda irdelenmiştir. Oransal olarak %23,9'luk en yüksek payla imalat sektörü birinci sırada yer alırken, bu sektörü sırasıyla; %22,5'lik payla toptan ve perakende ticaret, %15,4 ile inşaat, %8,1 ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, %6,2'lik payla ulaştırma ve depolama, %5,5'lik payla konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, %4,7'lik payla eğitim, %4,2'lik payla idari ve destek hizmet faaliyetleri ve %2,5'lik payla diğer hizmet faaliyetleri sektörleri takip etmektedir.

Grafik 31:Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin İşyeri Büyüklüğüne Göre Dağılımı (%), Mersin,2012

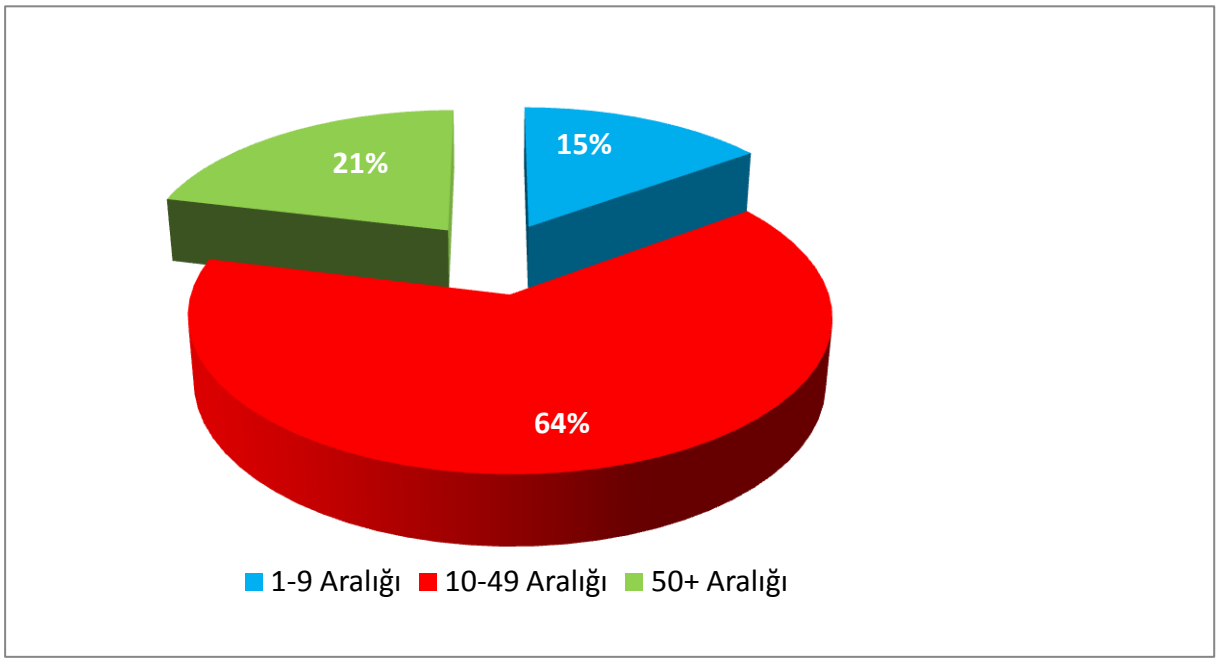

Kaynak: İŞKUR (İPA,2012)

Mersin'de eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin işyeri büyüklüğüne göre dağılımı grafiği incelendiğinde; eleman temininde en fazla güçlük çeken işyerlerinin %64,0'lük payla 10-49 arası kişi çalıştıran işyerleri olduğu gözlenmiştir. Eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin %21,0'i 50+ kişi çalıştıran işyerleri ve %15,0'i de 1-9 arası kişi çalıştıran işyerleridir.

Tablo 45: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Meslekler, Türkiye, Mersin, 2012

Meslek Grup	Mersin	Türkiye
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	115	11.595
Hizmet Ve Satış Elemanları	302	48.288
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	147	36.616
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	1	547
Profesyonel Meslek Mensupları	310	29.339
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	643	53.384
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	0	0
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	212	33.048
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	287	56.393
Yöneticiler	13	1.375
Toplam	2029	270583

Kaynak: İŞKUR (İPA,2012)

Araştırmadan elde edilen veriler doğrultusunda oluşturulan "Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Meslekler" tablosuna bakıldığında; Mersin ve Türkiye genelinde farklılıklar olduğu göze çarpmaktadır. Mersin'de sayısal olarak temininde en fazla güçlük çekilen meslek grubu, "sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar" iken, Türkiye genelinde "tesis ve makine operatörleri" meslek grubudur.

Mersin'de sayısal olarak temininde en fazla güçlük çekilen meslek grubu olan "sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar" meslek grubu ile birlikte, 310 kişi ile "profesyonel meslek mensupları", 302 kişi ile "hizmet ve satış elemanları" 287 kişi ile "Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar" ve 147 kişi ile de "Nitelik Gerektirmeyen Meslekler" gruplarında da eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir.

Grafik 32:Temininde Güçlük Çekilen Meslekler (%), Mersin,2012

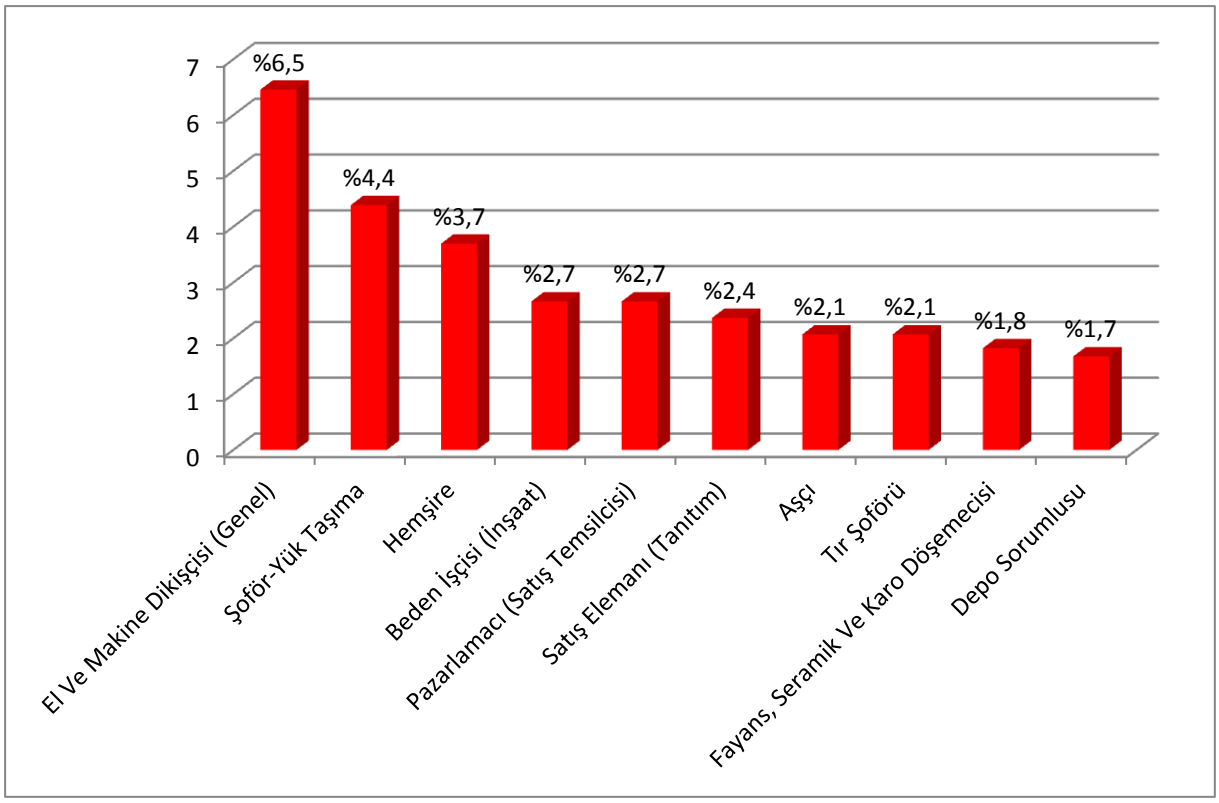

Kaynak: İŞKUR (İPA,2012)

Mersin İlinde temininde güçlük çekilen mesleklerin başında el ve makine dikişçisi (genel) mesleği gelmektedir. Bu mesleğin dışında; şoför-yük taşıma, hemşire, beden işçisi (inşaat), pazarlamacı (satış temsilcisi), satış elemanı (tanıtım), aşçı, tır şoförü, fayans-seramik ve karo döşemecisi ve depo sorumlusu da temininde güçlük çekilen meslekler arasındadır. Oransal açıdan bakıldığında; temininde güçlük çekilen ilk on mesleğin toplam içindeki payı %30,1'dir.

Grafik 33:Mesleklerin Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri (%), Mersin,2012

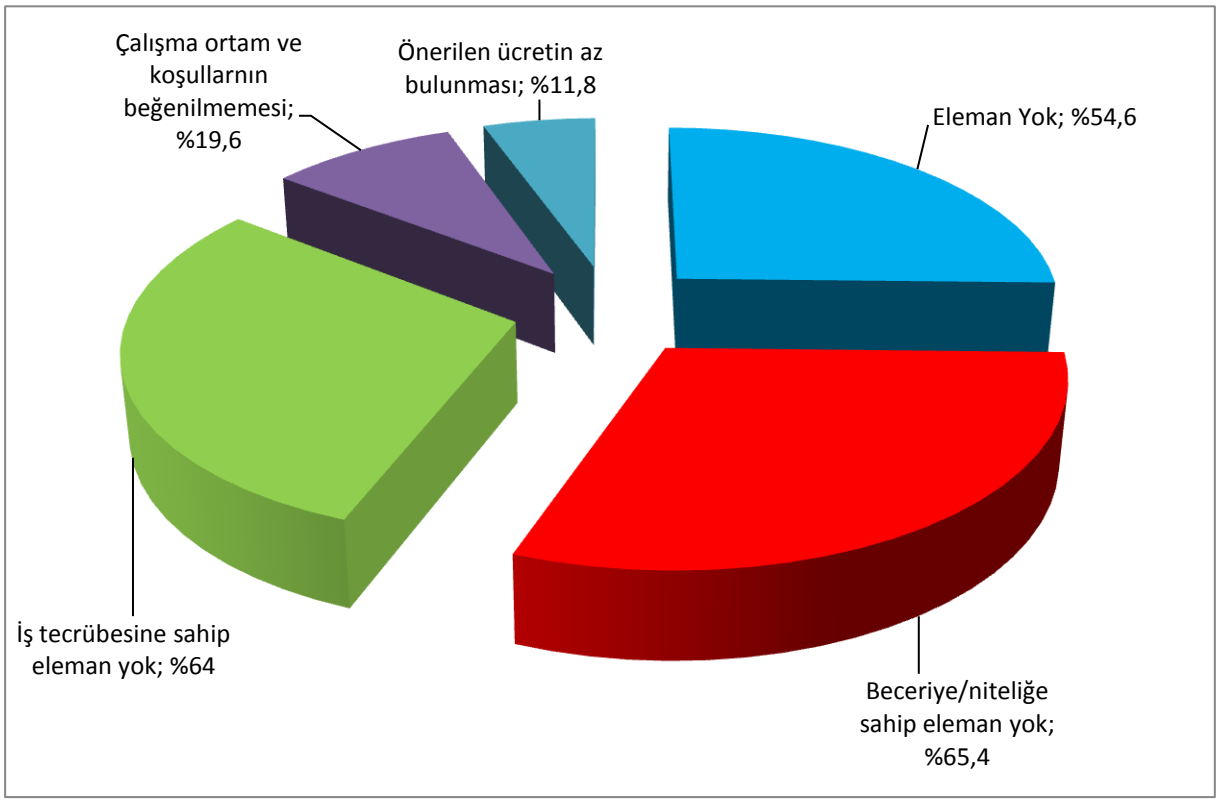

Kaynak: İŞKUR (İPA,2012)

İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında işletmelere 2012 yılı içerisinde hangi mesleklerde eleman temin ederken güçlük çektikleri ve eleman temininde güçlük çekilme nedenleri sorulmuştur. İşverenlerden elde edilen bilgiler ışığında eleman temininde güçlük çekilme nedenleri değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Mersin İlinde işverenlerin %65,4'ü eleman temininde güçlük çekme nedeni olarak gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip eleman bulunamaması şeklinde belirtmişlerdir. Temininde güçlük çekilme nedenleri arasında yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması %64,0, bu meslekte eleman bulunamaması %54,6, çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi %19,6 ve önerilen ücretin az bulunması ise %11,8'lik bir orana tekabül etmektedir.[6]

[6] Eleman temininde güçlük çeken işverenler birden fazla neden belirtebilmektedir.

Grafik 34:Mesleklerin Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri (%), Türkiye,2012

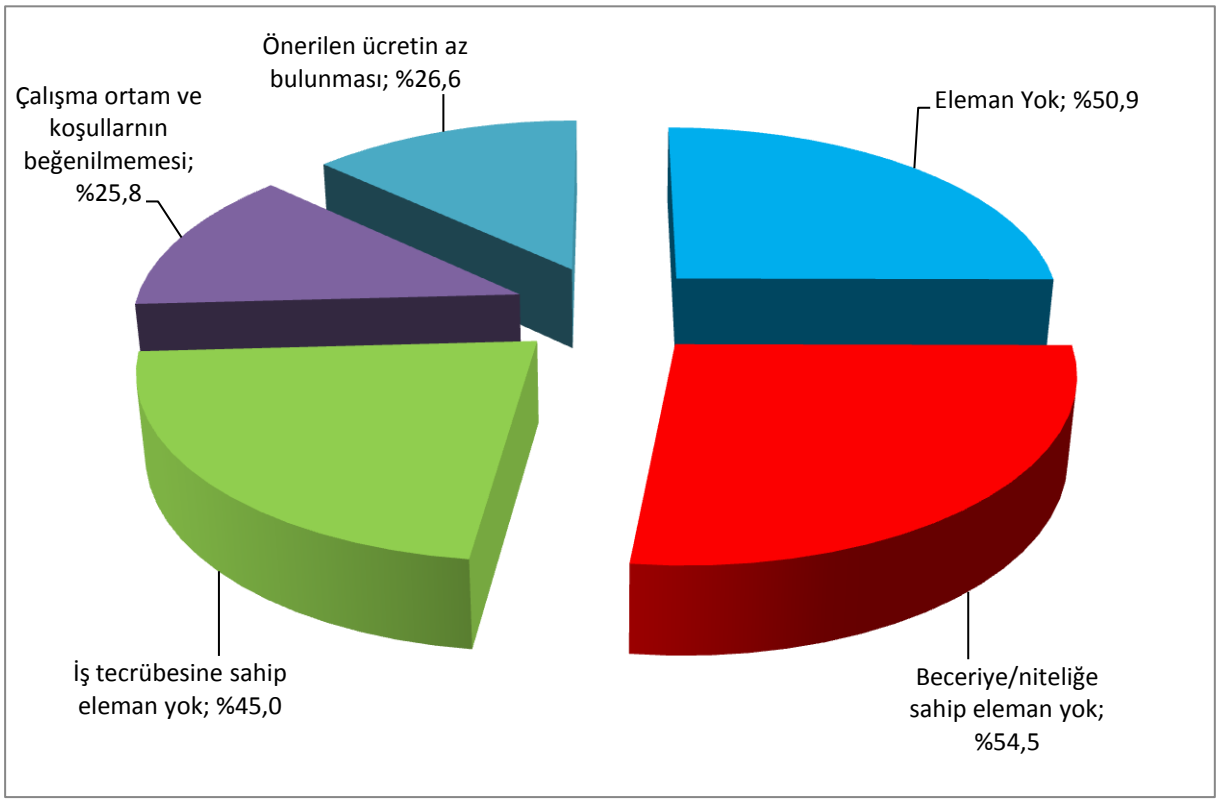

Kaynak: İŞKUR (İPA,2012)

Türkiye geneli için eleman temininde güçlük çekilme nedenleri hem sıralama açısından hem de oransal anlamda Mersin İli için elde edilen sonuçlardan farklılıklar göstermektedir.

Türkiye genelinde eleman temininde güçlük çekilme nedenleri arasında ilk sırada Mersin İlindeki sonuca paralel bir şekilde gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip eleman bulunamaması gelirken ikinci sırada ise Mersin'den farklı olarak bu meslekte eleman bulunamaması gelmektedir.

Oransal açıdan bakıldığında ise gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip eleman bulunamaması %54,5, bu meslekte eleman bulunamaması ise %50,9'luk bir orana sahiptir. Daha sonra sırasıyla, %45,0'lik oranla yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması, %26,6 ile önerilen ücretin az bulunması ve %25,8 ile çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi gelmektedir.

Tablo 46: Temininde Güçlük Çekilme Nedenlerine Göre İlk Beş Meslek (%), Mersin, 2012

Meslek	Eleman Yok	Beceriye/niteliğe sahip eleman yok	İş tecrübesine sahip eleman yok	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması
El ve Makine Dikişçisi	%81,7	%71	%29	%55,7	%18,3
Şoför-Yük Taşıma	%50,5	%41,5	%55	%43,8	0
Hemşire	%90,6	%29,3	%34,7	%4	0
Beden İşçisi (İnşaat)	%57,4	%100	%100	%37	%37
Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	%11	%92,6	%88,9	%3,7	0

Kaynak: İŞKUR (İPA,2012)

Mersin İlinde temininde en fazla güçlük çekilen el ve makine dikişçisi (genel) mesleğinde, eleman temininde güçlük çekilmesinin en önemli nedeni %81,7'lik oranla bu meslekte eleman bulunamamasıdır. %71'lik oranıyla gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip eleman bulunamaması da önemli bir neden olarak karşımıza çıkmaktadır. El ve makine dikişçisi (genel) mesleğinde, eleman temininde güçlük çekilmesinin nedenleri arasında üçüncü olarak %55,7 ile çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi gelmektedir.

Temininde güçlük çekilen hemşirelik mesleğinde eleman olmaması en büyük neden olarak gösterilirken diğer nedenler oldukça düşük orandadır. Buna karşılık beden işçisi (inşaat) mesleğinde işverenlerin tamamı, pazarlamacı (satış temsilcisi) mesleğinde ise işverenlerin tamamına yakını gerekli beceriye ve niteliğe sahip eleman olmaması ve iş tecrübesinin olmamasını teminde güçlük nedeni olarak belirtmişlerdir.

Ayrıca teminde güçlük nedenlerine bakıldığında işverenler büyük çoğunlukla işgücünden kaynaklı nedenleri sorun olarak gösterirken önerilen ücretin düşüklüğü ile çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi gibi işyerinden kaynaklı nedenleri sorun olarak görmemişlerdir.

2012 YILINDA İŞE GİRİŞ-ÇIKIŞLAR

Tablo 47: Sektörlere ve İşyeri Büyüklüğüne Göre İşe Alınanlar, Mersin, 2012

Sektör	1-9 Aralığı	10-49 Aralığı	50+ Aralığı	Toplam	Dağılım (%)
Bilgi ve iletişim	2	14	38	53	0,4
Diğer hizmet faaliyetleri	46	209	87	342	2,3
Eğitim	29	304	307	640	4,3
Finans ve sigorta faaliyetleri	12	167	13	192	1,3
Gayrimenkul faaliyetleri	13	10	41	63	0,4
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	85	375	120	579	3,9
Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor	5	1	0	6	0,1
Madencilik ve taş ocakçılığı	0	165	301	466	3,1
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	18	117	142	278	1,9
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	2	3	19	24	0,2
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	177	1362	382	1921	12,9
Ulaştırma ve depolama	18	855	726	1599	10,8
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	164	204	1196	1563	10,5
İmalat	57	1004	1631	2692	18,1
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	34	215	429	678	4,6
İnşaat	599	1573	1603	3775	25,4
Toplam	1261	6577	7034	14872	100

Kaynak: İŞKUR (İPA,2012)

2012 yılında işyerlerinde sektörlere ve işyeri büyüklüklerine göre eleman alım durumu değerlendirildiğinde; 1-9 arası kişi çalıştıran işyerlerinde 1.261 kişi, 10-49 arası kişi çalıştıran işyerlerinde 6.577 kişi ve 50+ kişi çalıştıran işyerlerinde 7.034 kişi olmak üzere toplam 14.872 kişinin işe alındığı görülmektedir.

İşe alımın en fazla olduğu sektör 3.775 kişi ile inşaat sektörü olup, bu sektörü 2.692 kişi ile imalat, 1.921 kişi ile toptan ve perakende ticaret, 1.599 kişi ile ulaştırma ve depolama sektörü ve 1.563 kişi ile idari ve destek hizmet faaliyetleri izlemektedir. Oransal olarak bakıldığında ise işe alımların %25,4'ü inşaat, %18,1'i imalat ve %12,9'u toptan ve perakende ticaret sektöründe gerçekleşmiştir.

Tablo 48: Sektörlere ve İşyeri Büyüklüğüne Göre İşten Çıkarılanlar, Mersin, 2012

Sektör	1-9 Aralığı	10-49 Aralığı	50+ Aralığı	Toplam	Dağılım (%)
Bilgi ve iletişim	3	18	38	58	0,5
Diğer hizmet faaliyetleri	39	117	70	226	1,8
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0	0	0	0	0
Eğitim	23	229	289	542	4,3
Finans ve sigorta faaliyetleri	10	94	26	131	1,1
Gayrimenkul faaliyetleri	9	11	24	44	0,4
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	75	299	62	436	3,5
Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor	5	1	0	6	0,1
Madencilik ve taş ocakçılığı	0	108	253	362	2,9
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	32	71	102	205	1,6
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	2	3	2	7	0,1
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	189	1350	376	1915	15,4
Ulaştırma ve depolama	64	731	188	982	7,9
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	179	202	319	700	5,6
İmalat	150	931	1393	2475	19,8
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	55	192	476	724	5,8
İnşaat	650	1457	1557	3664	29,4
Toplam	1485	5814	5176	12475	100

Kaynak: İŞKUR (İPA,2012)

2012 yılında Mersin İlinde, 1-9 arası kişi çalıştıran işyerlerinde 1.485 kişi, 10-49 arası kişi çalıştıran işyerlerinde 5.814 kişi ve 50+ kişi çalıştıran işyerlerinde ise 5.176 kişi olmak üzere toplam 12.475 kişi işten çıkmış veya çıkarılmıştır.

İşten çıkma veya çıkarılmanın en fazla olduğu sektör -işe alımlarda olduğu gibi- 3.664 kişi ile inşaat sektörü olup, bu sektörü sırasıyla; 2.475 kişi ile imalat, 1.915 kişi ile toptan ve perakende ticaret, 982 kişi ile ulaştırma ve depolama sektörü ve 724 kişi ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri takip etmektedir. Oransal olarak bakıldığında ise işten çıkan/çıkarılanların %29,4'ü inşaat, %19,8'i imalat ve %15,4'ü toptan ve perakende ticaret sektöründe gerçekleşmiştir.

2012 yılında işyerlerinde sektörlere ve işyeri büyüklüklerine göre eleman alımı ve eleman çıkma veya çıkarılma durumu birlikte değerlendirildiğinde; inşaat ve imalat sektörlerinde sirkülâsyonun çok yüksek olduğu görülmektedir.

Mersin'de işten çıkan/çıkarılan toplam 12.475 kişiye karşılık toplam 14.872 kişinin işe alındığı görülmekte iken Türkiye için bu rakamlar 1.409.278 kişinin işten çıkarılmasına karşılık 1.766.399 kişinin işe alındığını göstermektedir. Bu veriler doğrultusunda; Mersin için net istihdam artışının 2.397 kişi, Türkiye için ise 357.121 kişi olduğu görülmektedir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

2012 YILI SONU İTİBARİYLE İŞGÜCÜ PİYASASINDA BEKLENEN DEĞİŞİM

Tablo 49: Mesleklere göre 31 Aralık 2012 İtibariyle Beklenen İstihdam Artışı, Türkiye, Mersin

MERSİN		TÜRKİYE	
Meslek	Sayı	Meslek	Sayı
Güvenlik Görevlisi	606	Temizlik Görevlisi	25.092
Beden İşçisi (Genel)	186	Beden İşçisi (Genel)	17.914
Beden İşçisi (İnşaat)	144	Güvenlik Görevlisi	11.924
Bilgisayar Operatörü	143	Beden İşçisi (İnşaat)	6.548
Beden İşçisi (Temizlik)	88	Makineci (Dikiş)	6.518
Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	63	Satış Elemanı (Tanıtım)	4.891
Komi (Garson Yardımcısı)	60	Çöp Kamyonu Sürücüsü	4.258
El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	57	Evde Çocuk Bakım Elemanı	4.215
Temizlik Görevlisi	54	Garson (Servis Elemanı)	3.412
Tır Şoförü	54	Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	3.185
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	42	Profesyonel Sporcu	2.555
Muhasebeci	36	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	2.409
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	34	Gaz Altı Kaynakçısı	2.343
Fayans, Seramik Ve Karo Döşemecisi	34	Komi (Garson Yardımcısı)	2.141
Satış Elemanı (Tanıtım)	33	Madenci (Genel)	2.094

Kaynak: İŞKUR (İPA,2012)

31 Aralık 2012 itibariyle Mersin İlinde en fazla istihdam artışı beklenen meslek 606 kişi ile güvenlik görevlisi olurken, bu mesleği 186 kişi ile beden işçisi(genel), 144 kişi ile beden işçisi(inşaat), 143 kişi ile bilgisayar operatörü, 88 kişi ile beden işçisi(temizlik) meslekleri takip etmektedir. Türkiye geneline bakılacak olursa; en fazla istihdam artışı beklenen mesleklerin sırasıyla; temizlik görevlisi, beden işçisi(genel), güvenlik görevlisi, beden işçisi (inşaat), makineci(dikiş) mesleklerinin olduğu görülmektedir.

Gerek Mersin'de gerekse Türkiye genelinde en fazla istihdam artışı beklenen mesleklerin; beden işçisi(genel), beden işçisi(inşaat) gibi herhangi bir vasıf gerektirmeyen meslekler olduğu göze çarpmaktadır.

Tablo 50: Mesleklere göre 31 Aralık 2012 İtibariyle Beklenen İstihdam Azalışı, Türkiye, Mersin

MERSİN		TÜRKİYE	
Meslek	Sayı	Meslek	Sayı
Beden İşçisi (Genel)	140	Beden İşçisi (Genel)	10.059
Beden İşçisi (İnşaat)	91	Çöpçü	8.516
Beton Ve Betonarme Kalıpçısı	80	Beden İşçisi (İnşaat)	7.983
Şoför-Yük Taşıma	76	Servis Garsonu	4.667
Komi (Garson Yardımcısı)	71	Garson (Servis Elemanı)	4.599
Paketleme İşçisi (Cam)	59	Temizlik Görevlisi (Hastane)	4.539
Çapakçı	50	Temizlik Görevlisi	4.152
Seri Üretim tezgah Operatörü	45	Güvenlik Görevlisi	4.114
Diğer Elektrik Tesisatçıları	41	Beden İşçisi (Temizlik)	3.081
Dökümcü (Metal)	40	Aşçı	2.663
Savurma Döküm Makinesi İşçisi	40	Tur Operatörü	2.472
Boyacı-Bina	40	Kat Görevlisi-Temizlik	2.234
Duvarcı	39	Tuğla İmal İşçisi	2.214
Fayans, Seramik Ve Karo Döşemecisi	32	Şoför-Yük Taşıma	1.723
Tır Şoförü	32	Komi (Garson Yardımcısı)	1.696

Kaynak: İŞKUR (İPA,2012)

31 Aralık 2012 itibariyle Mersin İlinde en fazla istihdam azalışı beklenen meslekler sırası ile; 140 kişi ile beden işçisi(genel), 91 kişi ile beden işçisi(inşaat), 80 kişi ile beton ve betonarme kalıpçısı, 76 kişi ile şoför-yük taşıma, 71 kişi ile komi, 59 kişi ile paketleme işçisi(cam) ve 50 kişi ile çapakçı meslekleridir. Türkiye genelinde en fazla istihdam azalışı beklenen meslekler ise; beden işçisi(genel), çöpçü, beden işçisi(inşaat), servis garsonu, garson(servis elemanı), temizlik görevlisi(hastane) meslekleridir.

Gerek Mersin ili için gerekse Türkiye geneli için en fazla istihdam artışı beklenen mesleklerde olduğu gibi, istihdam azalışı beklenen mesleklerin başında da vasıf gerektirmeyen mesleklerin olduğu göze çarpmaktadır.

2012 Yılı Aralık ayı sonu itibariyle net istihdam artış beklentisi en fazla olan ilk beş meslek şu şekilde sıralanmaktadır: Güvenlik Görevlisi, Bilgisayar Operatörü, Beden İşçisi (Temizlik), El ve Makine Dikişçisi (Genel) ve Pazarlamacı (Satış Temsilcisi). Aynı dönem

itibariyle net istihdam azalışı beklenen meslekler ise Beton ve Betonarme Kalıpçısı, Şoför (Yük Taşıma), Paketleme İşçisi (Cam), Çapakçı, ve Seri Üretim Tezgah Operatörü şeklinde sıralanmaktadır.

2013 YILI SONU İTİBARİYLE İŞGÜCÜ PİYASASINDA BEKLENEN DEĞİŞİM

Tablo 51: Mesleklere göre 30 Haziran 2013 İtibariyle Beklenen İstihdam Artışı, Türkiye, Mersin

MERSİN		TÜRKİYE	
Meslek	Sayı	Meslek	Sayı
Güvenlik Görevlisi	507	Beden İşçisi (Genel)	36.433
Beden İşçisi (Genel)	247	Temizlik Görevlisi	23.299
Beden İşçisi (İnşaat)	150	Beden İşçisi (İnşaat)	13.794
Bilgisayar Operatörü	143	Garson (Servis Elemanı)	8.993
Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	98	Güvenlik Görevlisi	8.457
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	79	Servis Garsonu	6.600
Tır Şoförü	78	Aşçı	5.116
El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	75	Satış Elemanı (Tanıtım)	5.079
Garson (Servis Elemanı)	63	Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	5.069
Paketleme İşçisi (Cam)	60	Beden İşçisi (Temizlik)	4.814
Boyacı-Bina	60	Komi (Garson Yardımcısı)	4.784
Şoför-Yük Taşıma	60	Makineci (Dikiş)	4.277
Elektrikçi (Diğer)	58	Çöp Kamyonu Sürücüsü	4.258
Temizlik Görevlisi	57	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	3.587
Sıvacı	56	Madenci (Genel)	3.318

Kaynak: İŞKUR (İPA,2012)

30 Haziran 2013 itibariyle Mersin İlinde en fazla istihdam artışı beklenen meslek 507 kişi ile güvenlik görevlisi mesleği olup, bu mesleği 247 kişi ile beden işçisi(genel), 150 kişi ile beden işçisi(inşaat), 143 kişi ile bilgisayar operatörü, 98 kişi ile pazarlamacı, 79 kişi ile kaynakçı, 78 kişi ile tır şoförü meslekleri takip etmektedir.

Türkiye geneline bakılacak olursa; en fazla istihdam artışı beklenen meslekler sırasıyla; beden işçisi(genel), temizlik görevlisi, beden işçisi (inşaat), garson(servis elemanı) ve güvenlik görevlisi meslekleridir.

Tablo 52: Mesleklere göre 30 Haziran 2013 İtibariyle Beklenen İstihdam Azalışı, Türkiye, Mersin

MERSİN		TÜRKİYE	
Meslek	Sayı	Meslek	Sayı
Tır Şoförü	50	Beden İşçisi (Genel)	6.034
Beden İşçisi (Genel)	42	Kasiyer	3.818
Beden İşçisi (İnşaat)	34	Temizlik Görevlisi	3.051
Temizlik Görevlisi	31	Beden İşçisi (İnşaat)	2.953
Orman İşçisi	31	Güvenlik Görevlisi	1.948
El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	26	Sevkiyat Görevlisi	1.466
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	22	İplikçi (Ring/vater/vargel)	985
Ambalajcı (El İle)	20	Diğer Orta Öğretim Öğretmenleri	957
Basketbolcu	11	Aşçı	863
Diğer Elektrik Teknisyenleri	11	Garson (Servis Elemanı)	818
Beden İşçisi-Bina İnşaatı	11	Büro Memuru (İdari İşler)	666
Elektrik-Elektronik Teknisyeni	10	Satış Elemanı (Tanıtım)	663
Güvenlik Görevlisi	10	Beden İşçisi (Temizlik)	660
Kalıpçı-Pres	9	Güzellik Uzmanı	639
Diğer Mobilya İşçileri	9	Şoför-Yük Taşıma	582

Kaynak: İŞKUR (İPA,2012)

30 Haziran 2013 itibariyle Mersin İlinde en fazla istihdam azalışı beklenen meslekler sırasıyla; 50 kişi ile tır şoförü, 42 kişi ile beden işçisi(genel), 34 kişi ile beden işçisi(inşaat), 31 kişi ile temizlik görevlisi 31 kişi ile orman işçisi, 26 kişi ile el ve makine dikişçisi meslekleridir. Türkiye genelinde en fazla istihdam azalışı beklenen meslekler ise; beden işçisi(genel), kasiyer, temizlik görevlisi, beden işçisi(inşaat), güvenlik görevlisi meslekleridir.

2013 Yılı Haziran ayı sonu itibariyle net istihdam artış beklentisi en fazla olan ilk beş meslek şu şekilde sıralanmaktadır: Güvenlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel), Bilgisayar Operatörü, Beden İşçisi (İnşaat) ve Pazarlamacı (Satış Temsilcisi). Aynı dönem itibariyle net istihdam azalışı beklenen meslekler ise Orman İşçisi, Ambalajcı (Elle), İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle), Diğer Elektrik Teknisyenleri ve Elektrik-Elektronik Teknisyeni şeklinde sıralanmaktadır.

Tablo 53: 2012 yılı Aralık ayı ve 2013 yılı Haziran ayı itibariyle Net İstihdam Değişim Oranı (%)

	Aralık 2012 Beklentisi	Haziran 2013 Beklentisi
Bilgi ve İletişim	25,64	25,16
Diğer Hizmet faaliyetleri	0,69	-0,07
Eğitim	2,12	1,98
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	1,76	0,62
Gayrimenkul Faaliyetleri	-2,63	0,00
Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri Faaliyetleri	-0,76	6,74
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor	14,29	14,29
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0,00	2,16
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	3,97	2,25
Toptan ve Perakende Ticaret	3,23	4,91
Ulaştırma ve Depolama	2,44	3,18
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	18,35	11,72
İmalat	0,30	3,05
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	2,07	1,73
İnşaat	1,45	12,21
Toplam	2,81	4,83

Kaynak: İŞKUR (İPA,2012)

Mersin İli İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçlarına göre 2012 yılının Aralık ayı sonu itibarıyla beklenen Net İstihdam Artışı %2,81 iken bu oran 2013 yılı Haziran ayı sonunda 2,02 puan artış göstererek %4,83'e yükselmiştir.

Tabloya bakıldığında Aralık 2012 itibari ile Net İstihdam Artış beklentisinin en fazla olduğu üç sektörün sırasıyla; %25,64 ile Bilgi ve İletişim Sektörü, %18,35 ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ve %14,29 ile Kültür Sanat Eğlence Dinlence ve Spor Sektörü olduğu görülmektedir. Aynı dönem itibariyle Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründe %2,63 oranında Net İstihdam Azalışı Beklentisi olduğu göze çarpmaktadır.

Haziran 2013 itibari ile Net İstihdam Artış beklentisinin en fazla olduğu üç sektör ise sırasıyla ; %25,16 ile Bilgi ve İletişim Sektörü, %14,29 ile Kültür Sanat Eğlence Dinlence ve Spor Sektörü ve %12,21 ile İnşaat Sektörü olduğu görülmektedir. Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri Faaliyetleri sektöründe ise Aralık 2012 sonu itibari ile %0,76 Net İstihdam Azalışı görülürken, turizm sezonunun açılmasının da etkisiyle Haziran 2013 sonu itibari ile %6,74 oranında Net İstihdam Artışı beklenmektedir.

SONUÇ

Mersin İli İşgücü Piyasası Araştırması Raporunun temel amacı; arz göstergeleri ve veri setleri ile talep göstergeleri ve veri setleri arasındaki ilişki ve bağlantıları tespit edip analize tabi tutarak il düzeyinde aktif istihdam politikalarının oluşturulmasına katkı sağlamaktır. Aktif istihdam politikaları yoluyla işsizliğin azaltılıp istihdamın arttırılması, işgücü piyasasında arz ve talep arasında mevcut dengesizliklerin ortadan kaldırılması ile yakından ilişkilidir. İşgücü Piyasası Araştırması Raporu ile özellikle işgücü talebine ilişkin elde edilen bulgular ve işgücü arzının yapısına ilişkin veriler ışığında işgücü piyasasındaki dengesizliklerin giderilmesine yönelik öneri ve değerlendirmelere ulaşılırken, il düzeyinde aktif işgücü politikaları için en temel veriler de sağlanmış olmaktadır.

Ancak İşgücü Piyasası Araştırması Raporu çerçevesinde gerek arz bileşenlerine ilişkin gerekse talep bileşenlerine ilişkin temin edilen, kullanılan ve derlenen verilerle ilgili bazı kısıtlar bulunmaktadır. İlin işgücü piyasası analizi yapılırken arz yapısı ve arzı etkileyen değişkenler konusunda eldeki mevcut verilerin kullanımı yoluna gidilmiştir. Bu noktadaki sıkıntı özellikle işgücü piyasasına arz yönünden bakarken kullanılabilecek verilerin çoğunluğunun Mersin ili özelinde değil, Adana ve Mersin illerini kapsayan TR62 bölgesi genelinde mevcut olmasından kaynaklanmaktadır. TR62 bölgesi içinde, Adana ve Mersin İlleri sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyesi, demografik yapısı ve coğrafi konumu bakımından birbirine benzer özellikler taşımakla birlikte, derlenen verilerin bölge bazında olması, ilin gerçek durumunun değerlendirilmesine tam olarak imkân sağlamamaktadır.

İşgücü arz analizlerinde kullanılan veri setlerinden nüfus ve eğitim göstergelerini iller itibariyle ve yıllık bazda bulmak mümkün iken ekonomik yapı ve işgücü piyasası veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Arka plan veri setlerinin diğer bir problemi de verilerin güncel olmaması ve daha önce üretilen bazı veri setlerinin de artık üretilmemesidir. Arz tarafına yönelik verilerin önemli bölümü 2011 yılına ait olup, bir kısmı ise 2011 yılı öncesi tarihlere dayanmaktadır.

İşgücü piyasasının talep tarafında, verilerin derlenmesi amacıyla referans dönem içerisinde, tamamen bu amaca yönelik bir talep araştırması düzenlenmiş olmasına karşılık, bu araştırmada verilerin temin edilmesinde ve temin edilen verilerin değerlendirilmesinde bazı kısıtlarla karşılaşılmıştır. Her ne kadar talep araştırması öngörülen zaman dilimi içerisinde tamamlanmış olsa da, en önemli kısıt, saha çalışması yoluyla verilerin toplanması aşamasında, araştırmanın temelini oluşturan ve Türkiye İstatistik Kurumu'ndan (TÜİK) çekilen firma listelerinden kaynaklanmıştır. Söz konusu listelerde yer alan firma unvan ve adreslerinin güncel olmaması, bir yandan örneklemlere ulaşma konusunda ek çalışmalar yapılmasına ve zaman kaybına yol açarken, bir yandan da hiçbir şekilde ulaşılamayan örneklemler sebebiyle, talep araştırmasında kullanılan formların yaklaşık olarak %15'lik kısmının veri tabanına ''cevapsızlık formu'' olarak yansımasına sebep olmuş ve söz konusu firmalardan temin edilmesi planlanan verilere ulaşmak mümkün olamamıştır.

Gerçekleştirilen talep araştırması neticesinde elde edilen verilerin sağlıklı olma düzeyi, bu aşamadan sonra gerçekleştirilen değerlendirme ve analiz çalışmalarına direkt olarak etkide bulunmaktadır. Talep veri setlerinin oluşturulması konusunda karşılaşılan kısıtlardan biri de; yapılan saha çalışmaları esnasında, bir kısmı çalışmaya katılan kurum personelinden kaynaklı, bir kısmı da işverenden kaynaklı sebeplerle, sorulan sorulara tam olarak sağlıklı yanıtlar alınamamış olmasıdır. Bu sonuca, firmalar için düzenlenen formlarda yer alan bilgiler ile verilen cevapların karşılaştırılarak değerlendirmeye tabi tutulması neticesinde ulaşılmış olmasına karşılık, bu değerlendirmeyi veri setlerine yansıtacak bir ölçek bulunmamaktadır.

Talep araştırmasının veri setlerine ilişkin bir diğer kısıt ise işyeri büyüklükleri ile ilgili olarak karşımıza çıkmaktadır. Araştırma 10 ve daha fazla kişi çalıştıran işyerlerini kapsayacak şekilde düzenlenmiştir. Ancak süreç içerisinde çeşitli gerekçelerle bir kısım işyerinin 1-9 kişi arasında kişi çalıştıran işyerlerine dönüştüğü görülmüştür. Bu durumdaki işyerleri araştırma kapsamındaki toplam işyerlerinin %26'sına tekabül etmektedir. Bu noktada iki farklı değerlendirme yapılabilir. Birinci olarak; 1-9 kişi aralığına düşen işyeri sayısının oldukça yüksek olmasıyla ilgilidir. Bu açıdan bakıldığında, verilerin derlenmesi ve bunun sonucunda yapılan analizlerde, toplam istihdam içindeki paylarının yüksekliğine karşılık, 1-9 arası kişi çalıştıran işyerlerinin sadece bir kısmı çalışma kapsamında yer alabilmiştir. İkinci olarak ise; bir kısım işyerinin 10 ve daha fazla kişi çalıştıran işyeri konumundan 1-9 kişi arasında kişi çalıştıran işyerine dönüşmesi gibi, 1-9 kişi arasında kişi çalıştıran işyerlerinin de gelişim göstererek 10 ve daha fazla kişi çalıştıran işyeri konumuna geçmesi ihtimali karşımıza çıkmaktadır. Ancak talep araştırması kapsamında elde edilen verilerle bu ihtimalin gerçekleşme düzeyini ölçme imkânı bulunmamaktadır.

Bir diğer kısıt ise işgücü piyasasının genel sorunlarından biri olan kayıt dışı çalışma ile ilgilidir. Kayıt dışı çalışma Türkiye genelinde bir sorun olarak karşımıza çıkmakta olup, TR62 Bölgesi için kayıt dışılık oranları Türkiye ortalamasının da üstünde seyretmektedir. Kayıt dışı çalışma ve çalıştırma olgusu toplumun tüm kesimleri tarafından bilinen bir olgu olmakla beraber, işverenler kamu kurum/kuruluşları ile yaptıkları ortak çalışmalarda kayıt dışı çalıştırdıkları personellere ilişkin bilgileri paylaşmama yönünde bir yaklaşım sergiledikleri söylenebilir. Bu değerlendirme ışığında, işgücü piyasası talep araştırması kapsamında yapılan saha çalışması esnasında ulaşılan işverenlerin de sadece kayıtlı çalışanlarına ilişkin veri ve bilgileri paylaştığı düşünülmektedir.

Gerek 1-9 arası kişi çalıştıran işyerleri ve bu işyerlerinde çalışanların büyük bir kısmının kapsam dışında kalması, gerekse kayıt dışı çalışma sebebiyle araştırma kapsamında ulaşılan işverenlerden alınan bilgilerin belirli sınırlılıklar dahilinde edinilmiş olması nedeniyle, araştırmanın kapsamı oldukça daralmıştır. Buna bağlı olarak da elde edilen verilerle yapılan analizlerin kısıtlı sayıda işyeri ve çalışan açısından geçerli olduğu düşünülebilir. Tüm bu kısıtlara rağmen yapılan çalışma neticesinde Türkiye genelinde ve iller düzeyinde standart ve geniş bir veri tabanı oluşturma yolunda önemli bir adım atılmıştır. İşgücü Piyasası Analiz

Raporunun önümüzdeki yıllar itibariyle periyodik bir şekilde hazırlanacağı düşünüldüğünde, oluşturulan veri setlerinin ve yapılan analizlerin, yapılacak karşılaştırmalar açısından da fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Kalkınma Bakanlığı, en son 2003 yılında yayımlanan ''İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması'nı (SEGE) 2011 yılında güncel verilere göre yeniden düzenlemiştir. SEGE-2003'e göre 17. sırada bulunan Mersin İli SEGE-2011'e göre 7 sıra gerileyerek 24. sıraya inmiştir. Mersin İlinin içinde yer aldığı TR62 bölgesinin 2008 yılı Gayri Safi Katma Değerinin ana sektörler bazında dağılımına bakıldığında; Hizmetler Sektörü %61,0 pay ile ilk sırada yer alırken, bu sektörü sırasıyla %23,6 payla Sanayi Sektörünün ve %15,4 payla Tarım Sektörünün takip ettiği görülmektedir. Bu durum Türkiye geneli sıralama ile aynı olup oranlar da aşağı yukarı bir paralellik göstermektedir.

2011 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçlarına göre Mersin İlinde çalışma yaşı (15-64) nüfus 1.131.124 kişidir. Bu grubun toplam nüfus içindeki oranı %67,8'dir. Mersin İli (15+) nüfusun eğitim düzeyi grafiğine bakıldığında; İşgücü Piyasasına dâhil olma açısından avantajlı sayılabilen, lise ve dengi okul mezunu ile yüksek okul veya fakülte mezunlarının niceliksel olarak, ilkokul, ilköğretim ve ortaöğretim mezunlarının sayısına göre bir hayli düşük olduğu görülmektedir. İstihdam ile istihdam edilen nüfusun eğitim düzeyi arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır. Çalışabilir yaştaki nüfusun eğitim düzeyinin düşük olması bir yandan işgücü piyasasına dâhil olmayı zorlaştırdığı gibi, diğer yandan da işgücü piyasasına girenlerin oldukça düşük ücretlere razı olması ve kayıt dışı istihdam gibi sıkıntıları beraberinde getirmektedir.

TR62 Adana-Mersin Bölgesinde gerek erkek gerekse kadınlarda istihdam oranının en yüksek olduğu eğitim düzeyi yükseköğretim düzeyidir. Lise altı ile Lise ve dengi meslek okulu eğitim düzeylerinde erkeklerin istihdam oranları, kadınlara oranla iki kat yüksektir. Yükseköğretim eğitim düzeyinde ise, kadınların erkeklere oransal olarak biraz daha yaklaştığı göze çarpmaktadır. Bu durumda, eğitim seviyesi yükseldikçe, kadınların işgücü piyasasına dâhil olmalarının daha kolay gerçekleşebildiğini söyleyebiliriz. Yine aynı bölge için işgücüne katılma oranları değerlendirildiğinde 20-24 yaş grubunda işgücüne katılma oranının 35-54 yaş grubunun bile altındadır. Bu veriler ışığında, kadınların ve gençlerin işgücüne katılımlarının ve istihdam olanaklarının artması, işsizlik oranlarının ise azalması amacıyla, bu kesimler için özel önlemler alınması gerekmektedir. Bu önlemler il düzeyinde belirlenecek istihdam politikalarının yanında Kurumumuzca düzenlenecek eğitim ve programları da kapsamalıdır. Sonuç itibariyle; düzenlenecek olan işgücü yetiştirme faaliyetlerinin öncelikli hedef kitlesi kadınlar ve genç nüfus olmalıdır.

2012 yılında İŞKUR'a yapılan başvurular yaş gruplarına göre incelemeye tabii tutulduğunda Mersin ili için en çok başvurunun 20-24 arası genç işsizler tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir. Başvurular açısından durum Türkiye geneli için ortaya çıkan rakamlarla paralellik göstermektedir. Bu yaş gurubunu sırasıyla 25-29 ve 30-34 yaş grubu izlemekte olup, bu üç yaş grubu toplam başvuruların %60'dan fazla kısmını oluşturmaktadır.

Toplam başvuranların yaklaşık olarak %82,7'lik kısmı ortaöğretim (lise ve dengi) eğitim düzeyi ve daha alt eğitim düzeylerindedir. Bu veriler ışığında bir değerlendirme yapıldığında; İŞKUR'a başvuru yapanların profili genç ve eğitim düzeyi düşük bir görüntü ortaya koymaktadır. Dolayısıyla Kurum tarafından düzenlenecek eğitim ve programların planlanmasında özellikle 20-34 yaş grubu hedef kitle olarak belirlenmelidir.

Yapılan araştırma sonucunda, işgücü talebi açısından, imalat sektörü ile toptan ve perakende ticaret sektörünün önde geldiği ve en fazla açık iş ile temininde güçlük çekilen mesleklerin bu sektörlerde olduğu görülmektedir. Mersin İli için meslek bazında açık iş sıralamasının ilk sırasında el ve makine dikişçisi (genel) mesleği gelmektedir. Bu mesleği sırasıyla; beden işçisi (genel), temizlik görevlisi, güvenlik görevlisi (silahlı), satış elemanı (tanıtım), pazarlamacı (satış temsilcisi), güvenlik görevlisi, bilgisayar teknolojisi ve programlama teknikeri, masör ve şoför-yük taşıma meslekleri takip etmektedir. Bu sonuçlara bağlı olarak, düzenlenmesi planlanan işgücü yetiştirme faaliyetlerinin, bahsi geçen sektörlerdeki ve mesleklerdeki eleman ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak düzenlenmesi fayda sağlayacaktır. Buna karşılık olarak; elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor ve su temini- kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerinde ise açık işler ve temininde güçlük çekilen meslekler açısından bir hareketlilik görülmemektedir. Dolayısıyla işgücü yetiştirme faaliyetleri planlanırken bu sektörlerdeki durağanlığın da göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

İşgücü Piyasası Analizinin en temel göstergesi açık iş oranıdır. İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında açık iş; araştırmanın saha uygulaması sürecinde ziyaret edilen işyerlerinde işverenlerin "fiilen" ihtiyaç duydukları meslekleri ifade etmektedir. Açık iş yaratılmış, dolu olmayan veya yakında boşalacak olan pozisyonları tanımlar. İşverenler bu pozisyonları ya hemen ya da yakın bir gelecekte doldurmayı planlamaktadır. Açık iş oranı; toplam açık iş sayısı ile mevcut istihdamın birlikte değerlendirilmesi sonucunda ulaşılan bir orandır. Bu noktadan hareketle en fazla açık iş bulunan sektör ile açık iş oranı en yüksek sektör farklı olabilmektedir.

Mersin ili için açık iş oranı en yüksek sektör bilgi ve iletişim sektörü olup bu sektörü İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ve Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri Faaliyetleri izlemektedir. Bu sektörler en fazla istihdama sahip sektörler olmamasına karşılık, açık iş oranlarının yüksekliği bu sektörlerdeki gelişimin bir göstergesi olarak değerlendirilebileceği gibi çeşitli gerekçelerle personel sirkülasyonunun bu sektörlerde fazla olmasının da bir sonucu olabilir. Açık iş oranına ilişkin bu değerlendirmeler şu aşamada varsayımdan öteye geçememektedir. Standart veri setleri ışığında oluşturulan rapor çalışmasının ilk olması sebebi ile karşılaştırma yapmak mümkün olamadığından, açık iş oranlarının yüksek olma sebepleri daha sonra yapılacak analiz çalışmaları neticesinde tespit edilebilecektir.

Mersin İlindeki açık işlerin %43,58'lik kısmı için lise altı eğitim düzeyinin işverenler tarafından yeterli bulunduğu görülmüştür. Açık işlerin %18,90'lık kısmı için genel lise düzeyinde eğitim talep edilirken, %13,33'lük kısım için ise herhangi bir eğitim düzeyi talep

edilmemektedir. İşverenlerin bu yaklaşımlarında, talep ettikleri elemanlarda eğitim düzeyinden ziyade fiziki ve bedensel yeterlilik ile mesleğe ilişkin yeterli bilgi gibi özellikleri aramaları etken olmaktadır. Bu durum kendini mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenlerinde de kendini göstermektedir. Mersin İlinde işverenler eleman temininde güçlük çekme nedeni olarak ilk sırada gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip eleman bulunamamasını belirtirken ikinci sırada yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması gelmektedir.

Mersin İlinde temininde güçlük çekilen mesleklerin başında el ve makine dikişçisi (genel) mesleği gelmektedir. Bu mesleğin dışında; şoför-yük taşıma, hemşire, beden işçisi (inşaat), pazarlamacı (satış temsilcisi), satış elemanı (tanıtım), aşçı, tır şoförü, fayans-seramik ve karo döşemecisi ve depo sorumlusu da temininde güçlük çekilen meslekler arasındadır. İşgücü yetiştirme faaliyetleri planlanırken çalışma sonucunda temininde güçlük çekilen mesleklere ilişkin elde edilen verilerin değerlendirilmesi ve rapor sonuçlarının göz önünde bulundurulması işgücü arzları ile işgücü taleplerinin eşleştirmeleri açısından olumlu sonuçlar doğuracaktır.

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında işverenlerden dönemler itibariyle edinilen istihdam artış ve azalış beklentilerinin analize tabi tutulması, işgücü piyasasının geleceğine yönelik bir fikir sahibi olmamızı mümkün kılmaktadır. Mersin için araştırma sonucunda elde elden Net İstihdam Değişim Oranları (NİDO) pozitif olarak gerçekleşmiştir. Bu sonuçtan yola çıkıldığında, gerek 2012 yılı sonu itibariyle gerekse Haziran 2013 sonu itibariyle işverenlerin geleceğe yönelik beklentilerinin olumlu olduğu söylenebilir.

İşverenlerin geleceğe yönelik beklentilerinin olumlu olması, işgücü piyasasında talep yaratmaları sonucunu doğuracaktır. Bu aşamada dikkatle üzerinde durulması gereken konu, ortaya çıkan veya çıkacak olan talebin işgücü arzıyla en doğru şekilde eşleştirilmesidir. İşgücü Piyasası Analiz Raporu, tüm kısıtlara rağmen, işgücü piyasasındaki ihtiyaçlar, arz ve talep eşleşmesinde yaşanan sorunlar ve ulaşılması gereken hedef kitleler açısından birçok veri seti, değerlendirme ve öneriyi içermektedir. İşgücü arz ve talebinin eşleştirilmesi konusunda olumlu sonuçlar alınabilmesi; hazırlanmış olan rapor, yapılan analizler ve değerlendirmeler ışığında il düzeyinde oluşturulacak istihdam politikaları ve kurum düzeyinde gerçekleştirilecek işgücü yetiştirme faaliyetleri ile mümkün olabilecektir.

KAYNAKÇA

Ekonomi Bakanlığı, Yatırım Teşvik İstatistikleri (2012)

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları (2000-2012)

Kalkınma Bakanlığı, Kamu Yatırımları (2012)

MEB, MEB İstatistikleri (2010-2011/2011-2012)

MTSO, Ekonomik Rapor (2010)

TOBB, Kurulan-Kapanan Şirket İstatistikleri (2011-2012)

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri (2000-2012)

EKLER

Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

….. İLİ İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI
(İŞYERİ BİLGİ FORMU)
Sayın İşyeri Yetkilisi,
Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçları belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.
Bilgi verme ve gizlilik
Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz. 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunun Madde 21-Gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanununun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.”
Kapsam
Bu araştırma, İlinizdeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden tüm İşyerlerini kapsamaktadır. İlgi formunun, İşyeri sahibi veya ortakları, müdür bulunan İşyerlerinde İnsan Kaynakları, Personel, İşletme veya Muhasebe Müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir.
Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.
Örnek No:
İşyerinin Yasal Ünvanı :
İşyerinin Tabela Ünvanı:
…..
ADRES BİLGİLERİ
…..
Formu Cevaplayan İşyeri Yetkilisinin Bilgileri
…..
BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI
…..

Bölüm I - İŞYERİ FAALİYETİ

1: İşyerinin ana iktisadi faaliyetini aşağıdaki listeden işaretleyiniz(*)

01		Madencilik ve Taş ocakçılığı
02		İmalat
03		Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
04		Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
05		İnşaat
06		Toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motorsikletlerin onarımı
07		Ulaştırma ve depolama
08		Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
09		Bilgi ve iletişim
10		Finans ve sigorta faaliyetleri
11		Gayrimenkul faaliyetleri
12		Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
13		İdari ve destek hizmet faaliyetleri
14		Eğitim
15		İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
16		Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
17		Diğer hizmet faaliyetleri

(*) Sadece bir faaliyet kolu işaretlenecektir.

2: İşyerinin iktisadi faaliyet kodu işyeri listesindeki ile	Aynı		
	Değişmiş		
3: İşyeri mevsimlik çalışıyor mu?	Evet		→ Soru 4'e geçiniz.
	Hayır		→ Soru 4'e geçiniz.

Sayfa 1

Bölüm II - MEVCUT İSTİHDAM

S4: İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

01	02	03	04
Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü,	Erkek	Kadın	Toplam

Bölüm III -AÇIK İŞLER

S5: İşyerinizde şu an eleman ihtiyacı duyduğunuz meslekleri ve her meslekte ihtiyaç duyulan eleman sayısını belirtiniz?

S5.1: Eleman ihtiyacı duymuyoruz ☐ → Soru 6.1'e geçiniz.

01	02	03	04										05	06				
Eleman İhtiyacı Duyulan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Lise altı 2. Genel lise 3. Meslek lisesi 4. Meslek yüksekokulu 5.Lisans 6. Lisans üstü 7. Farketmez	Beceri İhtiyacı (*) 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve Bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (analitik beceri) 4. Mesleğe ilişkin yeterli bilgi 5. Proje tabanlı çalışma 6.Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri 8. Takım çalışması 9-Yabancı dil 10. İletişim ve ifade yeteneği										İhtiyaç duyduğunuz elemanı şu anda hemangi bir yolla arıyor musunuz? 1-EVET 2- HAYIR	Açık işlerinizi hangi yolla arıyorsunuz (*) 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete 3. Akraba-Eş Dost 4. İnternet Siteleri 5. Özel İstihdam Büroları				
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		1	2	3	4	5
	☐☐	☐											☐					

BÖLÜM IV. İŞE GİRİŞ-ÇIKIŞLAR

S6.1: 2012 yılı içerisinde işyerinizde eleman alımı yapıldıysa mesleklere göre belirtiniz?

S6.2: 2012 yılı içerisinde işyerinde eleman alımı yapılmadı. ☐ → Soru 7'e geçiniz.

01	02
Eleman Alınan Meslekler	Alınan Eleman Sayısı
	|_|_|

BÖLÜM IV. İŞE GİRİŞ-ÇIKIŞLAR

S7.1: İşyerinizde, 2012 yılı içerisinde eleman çıkma/çıkarılma durumunu mesleklere göre belirtiniz?

S7.2: 2012 yılı içerisinde işyerinde eleman çıkma/çıkarılma durumu olmadı. ☐ → Soru 8'e geçiniz.

01	02
Eleman Çıkan / Çıkarılan Meslekler	Çıkan / Çıkarılan Eleman Sayısı
	|_|_|

BÖLÜM V. 31 ARALIK 2012 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
S.8: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte istihdam artışı bekliyor musunuz?	**Evet** →	**8.3'e geçiniz**
S.8.1: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte artış olacağını düşünmüyorum. ☐	→	9.soruya geçiniz
S.8.2: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte artış olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐	→	9.soruya geçiniz
S8.3: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında artış olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
31 Aralık 2012 tarihi itibariyle ARTIŞ olacağını düşündüğünüz meslekler	31 Aralık 2012 tarihi itibariyle beklediğiniz sayısal **artışı** belirtiniz.	
	|_|_|	

01	02	03
S.9: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte istihdam azalışı bekliyor musunuz?	**Evet** →	**9.3'e geçiniz**
S.9.1: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte azalış olacağını düşünmüyorum. ☐	→	10.soruya geçiniz
S.9.2: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte azalış olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐	→	10.soruya geçiniz
S.9.3: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında azalış olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
31 Aralık 2012 tarihi itibariyle AZALIŞ olacağını düşündüğünüz meslekler	31 Aralık 2012 tarihi itibariyle beklediğiniz sayısal **azalışı** belirtiniz.	
	|_|_|	

BÖLÜM VI. 30 HAZİRAN 2013 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
S.10: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet →	10.3'e geçiniz
S.10.1: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte artış olacağını düşünmüyorum. ☐	→	11.soruya geçiniz
S.10.2: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte artış olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐	→	11.soruya geçiniz
S10.3: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında artış olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
30 Haziran 2013 tarihi itibariyle **ARTIŞ** olacağını düşündüğünüz meslekler	30 Haziran 2013 tarihi itibariyle beklediğiniz sayısal **artışı** belirtiniz.	
	___	

BÖLÜM VI. 30 HAZİRAN 2013 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
S.11: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet →	11.3'e geçiniz
S.11.1: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte azalış olacağını düşünmüyorum. ☐	→	12.soruya geçiniz
S.11.2: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte azalış olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐	→	12.soruya geçiniz
S11.3: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında azalış olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
30 Haziran 2013 tarihi itibariyle **AZALIŞ** olacağını düşündüğünüz meslekler	30 Haziran 2013 tarihi itibariyle beklediğiniz sayısal **azalışı** belirtiniz.	
	___	

BÖLÜM VII. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

S12.1: 2012 yılı içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

S12.2: Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ → **Anket Bitmiştir**. TEŞEKKÜRLER.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temimininde güçlük çekilen eleman sayısı	Temininde Güçlük çektiğiniz mesleği şu an karşıladınız mı? **1-EVET** **2- HAYIR** **3-KISMEN**	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni (*) 1. Bu meslekte eleman bulunamaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması				
			1	2	3	4	5
01	02	03	04				
	___	_					

Ek 2- Ek 2a: Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi

İl İşgücü Piyasası Talep Araştırmasında tam sayım yapılan iller dışında tabakalı rassal örnekleme yöntemi kullanılmıştır. İşgücü Piyasası Araştırmasında amaç, kapsam dâhilindeki sektör bazında İl ve Türkiye tahmini vermektir. Örnek hacmi istenilen düzeyde tahmin üretilmesini sağlayacak kriterler dikkate alınarak ve % 25 cevapsızlık oranı ilave edilerek 64 ilde tamsayım 15 ilde örnekleme şeklinde belirlenmiştir.

Örnek hacminin dağıtımı, sektör düzeyinde uzlaşık dağıtım yöntemi ile yapılmıştır.

nh = ñ [K2 + (1- K2) Mh 2] ½

ñ = Göze düşen ortalama örnek hacmi

Mh =Nh / (N / h) = h.Wh

K = Göreceli önem

h = Tabaka sayısı

nmin = K.ñ en küçük göze düşen örnek hacmi

Bu yöntem birim sayısı çok küçük dahi olsa her tabakada belirli sayıda örnek hacmini garanti etmektir. Dolayısıyla girişim sayısının çok az sayıda olduğu tabakalar yapısal olarak sistem içerisinde belirlenerek tamsayımla ele alınmıştır. Tüm sektörlerde maliyet ve işgücü dikkate alınarak nmin=125 olacak şekilde tabakalara düşen örnek hacmi belirlenmiştir.

Örneklerin seçimi ardışık basit rassal örneklem (ABRÖ) yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemde, birimlere (0,1] aralığında uniform dağılan sürekli rassal sayılar (permanent random number-PRN) atanır. Atanan bu rassal sayılara göre birimler küçükten büyüğe doğru dizilir, tabaka bazında belirlenen $d_h \in [0,1]$ şeklindeki sabit bir başlangıç noktasından sonraki ilk birimden başlamak üzere, tabaka bazında belirlenen örnek hacmi kadar birim örneğe seçilir.

Ek 2b: Tahmin ve Notasyonlar

Her sektörde girişimler bulundukları tabaka esas olmak üzere ABRÖ yöntemi ile örneğe seçilmişlerdir. Her tabakadan örneğe seçilen toplam n_h tane birimin π_h olarak tanımlanan bir seçim olasılığı vardır. Herhangi bir tabakadaki örnek birimin seçim olasılığı aşağıdaki gibi yazılır:

$$\pi_h = \frac{n_h}{N_h}$$

h = ele alınan ekonomik faaliyet ve büyüklük grubundaki tabaka indisi

n_h = h. tabakadaki örnek birim sayısı

N_h = h. tabakadaki toplam birim sayısı

Herhangi bir karakteristiğin (y) toplam tahmini ($\hat{Y}$), seçilen birimlerin seçim olasılıklarının tersi ile çarpımının toplamından elde edilir.

$$\hat{Y}_h = \sum_i \left(y_i / \pi_h \right) = \sum_i \frac{N_h}{n_h} y_i$$

($\hat{Y}$) toplam tahminine ilişkin h. tabakadaki varyans formulu aşağıda verilmiştir:

$$v\left(\hat{Y}_h\right) = N_h{}^2 v\left(\bar{y}_h\right) = N_h{}^2 \left[\sum \left(y_i - \bar{y}_h\right)^2 / \left(n_h - 1\right)\right]$$ dır.

Tabaka bazında gerçekleştirilen bu tahminlerden Türkiye toplamına tabakalı örneklemin genel kuralları kullanılarak ulaşılır. Herhangi bir karakteristiğin genel toplam tahmini

$$\hat{Y} = \sum_h \hat{Y}_h$$ şeklinde bulunur.

Toplam tahmine ilişkin varyans ise

$$v\left(\hat{Y}\right) = \sum_h v\left(\hat{Y}_h\right)$$ olarak elde edilir.

Alan uygulaması sırasında alanda kapanan, faaliyeti kapsam dışına çıkan, mükerrer olan ve referans yılında faaliyette bulunmayan birimler kapsam dışında değerlendirilmiş, birimin cevap vermeyi reddetmesi, alanda bulunamaması, el değiştirmesi gibi cevapsızlık durumunun oluşması halinde cevapsızlık düzeltmesi yapılmıştır. Bu yolla değişkenler bazında elde edilen sonuçların cevapsızlık nedeniyle ortaya çıkacak yanlılık etkileri giderilmiştir. Cevapsızlık düzeltmesi aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

R®= cevapsızlık düzeltmesi
R®=seçilmiş uygun birim sayısı (kapsam dışı birimler hariç) / cevaplı birim sayısıdır.

Ek 2c: Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İllerin Adı	10+ İşyeri Sayısı	Örnekleme Yapılan İllerin Adı	10+ Örneklem İşyeri Sayısı
Balıkesir	1.585	Adana	1.677
Manisa	1.582	Ankara	1.982
Tekirdağ	1.545	Antalya	1.745
Hatay	1.416	Bursa	1.838
Aydın	1.370	Denizli	1.507
Şanlıurfa	1.342	Diyarbakır	1.422
Kahramanmaraş	1.327	Gaziantep	1.472
Eskişehir	1.282	İstanbul	2.132
Sakarya	1.250	İzmir	1.881
Malatya	1.070	Kayseri	1.440
Afyonkarahisar	995	Kocaeli	1.737
Elazığ	974	Konya	1.658
Ordu	962	Mersin	1.572
Kütahya	890	Muğla	1.478
Erzurum	856	Trabzon	1.393
Van	850	**Örneklem Toplam**	**24.934**
Zonguldak	832		
Sivas	804	Tokat (Pilot İl)	704
Çorum	802	Samsun (Pilot İl)	1387
Çanakkale	753		
Düzce	736	**Araştırmada Seçilen Toplam İşyeri**	**65.723**
Uşak	691		
Giresun	687		
Mardin	677		
Osmaniye	671		
Adıyaman	644		
Batman	641		
Rize	607		
Aksaray	602		
Nevşehir	559		
Edirne	517		
Isparta	505		
Kırklareli	485		
Kastamonu	481		
Yozgat	475		
Amasya	445		
Niğde	423		
Bolu	406		
Karaman	393		
Yalova	386		
Burdur	364		
Şırnak	345		
Bartın	303		
Karabük	299		
Bilecik	291		
Bingöl	281		
Sinop	280		
Erzincan	278		
Kırşehir	260		
Artvin	244		
Kırıkkale	240		
Siirt	233		
Bitlis	216		
Ağrı	213		
Çankırı	212		
Muş	192		
Kars	177		
Iğdır	162		
Gümüşhane	127		
Kilis	119		
Hakkari	117		
Tunceli	93		
Bayburt	77		
Ardahan	57		
Tamsayım toplamı	**38.698**		

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

***İşgücü Piyasası Analizi*: Belirli** bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır**.**

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 10-Eylül-31 Ekim tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

***İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi*:** Maliye Bakanlığı kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan **"**Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2011 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için **"**işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Okul, yurt, otel, çocuk yuvası, huzurevi, hastahane, hapishane, kışla ya da orduevinde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\textbf{İKO} = \frac{\text{İşgücü Arzı (İstihdam+İşsiz)}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı = $\frac{Toplam\ istihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus}$ x 100

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve parekende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motordikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) İSCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. İSCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = $\frac{Kayıtdışı\ istihdam}{Toplam\ istihdam}$ x 100

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer

işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine

ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son üç ay içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, üç ay içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine ençok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = $\frac{İşsiz}{İşgücü\ arzı\ (istihdam+işiz)}$ x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı : Genç işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

- 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.
- içinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı
- Yetişkin işsizlik oranı içinde genç işsizlik oranının yüzdesi
- Genç işsizlik indeksi olarak tanımlan toplam işsizlik içinde gençlerin oranı
- Genç nüfus içinde genç işsizlerin oranı

Uzun süreli işsizlik: Kısa süreli işsizlik; işsizlik ödenekleri, daha önce yapılan tasarruflar veya aile üyelerinin desteği ile yönetilebilir. İşsizliği süresi uzadıkça ekonomik yıkıma yol açar. Bir yıldan fazla süreli işsizlik olarak tanımlanan uzun süreli işsizliğin değerlendirilmesinde iki ölçüt önemlidir.

- Toplam işgücü içinde uzun süreli işsizlerin oranı
- Uzun dönemli işsizlik indeksi olarak tanımlanan bir yıldan fazla süredir işsiz olanların toplam işsizlik içindeki oranı

İşgücüne dahil olmayan (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma,öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu

belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. *Eğitim/Öğretime devam ediyor:* Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı = $\frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus-(İstihdam+İşsiz)}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus}$ x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı

işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 2 yıl sure ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. *Beceri*, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = $\frac{(0-14 \text{ yaş nüfus} + 65 \text{ yaş nüfus})}{15-64 \text{ yaş nüfus}}$ x 100

Bölgesel Gayri Safi Katma Değer (GSKD): Bir bölgede yerleşik ekonomik birimlerin belli bir dönemde bu bölgedeki ekonomik faaliyetleri sonucunda ürettikleri mal ve hizmetlerin (çıktı) değerinden, bu üretimde bulunabilmek için kullandıkları mal ve hizmetler (ara tüketim) değerinin çıkarılması sonucu elde edilen değerdir.

Kişi Başı Bölgesel Gayri Safi Katma Değer: Cari fiyatlarla bölgesel gayri safi katma değerin yıl ortası bölge nüfus tahminine bölünmesi ile TL cinsinden kişi başı bölgesel gayri safi katma değer elde edilir. Hesaplanan bu değerin ithalat ağırlıklı ortalama dolar kuruna bölünmesi ile, dolar değeriyle kişi başı bölgesel gayri safi katma değere ulaşılmaktadır.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için

belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı

pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Ek 4- Ek Tablolar

İLLERİN SOSYO-EKONOMİK GELİŞMİŞLİK SIRALAMASI (SEGE-2011)					
İL KODU	*İLLER*	*SEGE 2011 Sırası*	*İL KODU*	*İLLER*	*SEGE 2011 Sırası*
TR100	İstanbul	1	TRB11	Malatya	42
TR510	Ankara	2	TR332	Afyon	43
TR310	İzmir	3	TR905	Artvin	44
TR421	Kocaeli	4	TRA12	Erzincan	45
TR611	Antalya	5	TR631	Hatay	46
TR411	Bursa	6	TR821	Kastamonu	47
TR412	Eskişehir	7	TR813	Bartın	48
TR323	Muğla	8	TR722	Sivas	49
TR211	Tekirdağ	9	TR833	Çorum	50
TR322	Denizli	10	TR823	Sinop	51
TR424	Bolu	11	TR903	Giresun	52
TR212	Edirne	12	TR633	Osmaniye	53
TR425	Yalova	13	TR822	Çankırı	54
TR222	Çanakkale	14	TR712	Aksaray	55
TR213	Kırklareli	15	TR713	Niğde	56
TR621	Adana	16	TR832	Tokat	57
TR721	Kayseri	17	TRB14	Tunceli	58
TR422	Sakarya	18	TRA11	Erzurum	59
TR321	Aydın	19	TR632	Kahramanmaraş	60
TR521	Konya	20	TR902	Ordu	61
TR612	Isparta	21	TR906	Gümüşhane	62
TR221	Balıkesir	22	TRC13	Kilis	63
TR331	Manisa	23	TRA13	Bayburt	64
TR622	Mersin	24	TR723	Yozgat	65
TR334	Uşak	25	TRC12	Adıyaman	66
TR613	Burdur	26	TRC22	Diyarbakır	67
TR413	Bilecik	27	TRA22	Kars	68
TR812	Karabük	28	TRA23	Iğdır	69
TR811	Zonguldak	29	TRC32	Batman	70
TRC11	Gaziantep	30	TRA24	Ardahan	71
TR901	Trabzon	31	TRB13	Bingöl	72
TR522	Karaman	32	TRC21	Şanlıurfa	73
TR831	Samsun	33	TRC31	Mardin	74
TR904	Rize	34	TRB21	Van	75
TR423	Düzce	35	TRB23	Bitlis	76
TR714	Nevşehir	36	TRC34	Siirt	77
TR834	Amasya	37	TRC33	Şırnak	78
TR333	Kütahya	38	TRA21	Ağrı	79
TRB12	Elazığ	39	TRB24	Hakkari	80
TR715	Kırşehir	40	TRB22	Muş	81
TR711	Kırıkkale	41			

Tablo1:Nüfus ve Konut Araştırması Kapsamında İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri*

İl	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücünde olmayan nüfus	İşgücüne katılım oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşsizlik oranı (%)
Toplam	**55 639**	**26 420**	**24 320**	**2 100**	**29 219**	**47,5**	**43,7**	**7,9**
Adana	1 536	671	595	77	864	43,7	38,7	11,4
Adıyaman	408	211	187	23	197	51,7	46,0	11,1
Afyonkarahisar	530	250	237	13	281	47,1	44,7	5,1
Ağrı	333	163	151	12	170	49,0	45,5	7,2
Amasya	255	124	116	7	131	48,5	45,6	6,0
Ankara	3 794	1 691	1 570	121	2 103	44,6	41,4	7,1
Antalya	1 559	835	790	45	723	53,6	50,7	5,4
Artvin	134	78	73	5	56	58,3	54,7	6,0
Aydın	794	391	359	33	403	49,2	45,1	8,3
Balıkesir	942	459	426	33	483	48,7	45,2	7,2
Bilecik	163	76	72	4	87	46,7	44,2	5,3
Bingöl	182	86	78	8	95	47,5	43,1	9,3
Bitlis	208	103	91	11	106	49,2	43,7	11,1
Bolu	223	105	99	6	118	47,1	44,4	5,7
Burdur	201	103	97	6	98	51,3	48,2	5,9
Bursa	2 045	985	916	69	1 060	48,2	44,8	7,0
Çanakkale	408	204	195	8	204	49,9	47,8	4,2
Çankırı	140	69	65	3	71	49,0	46,6	5,0
Çorum	415	193	183	10	221	46,6	44,1	5,3
Denizli	733	384	360	23	350	52,3	49,1	6,1
Diyarbakır	995	402	347	55	592	40,4	34,9	13,8
Edirne	335	188	177	11	147	56,2	52,9	5,9
Elazığ	418	178	159	19	241	42,5	38,0	10,6
Erzincan	167	79	74	5	88	47,4	44,4	6,4
Erzurum	549	259	242	17	290	47,2	44,1	6,6
Eskişehir	634	265	247	18	369	41,8	39,0	6,6
Gaziantep	1 134	497	460	38	637	43,9	40,5	7,6
Giresun	336	166	153	14	169	49,6	45,4	8,3
Gümüşhane	100	45	41	4	55	45,0	41,2	8,5
Hakkari	174	72	62	9	102	41,2	35,8	13,0
Hatay	1 035	474	423	51	560	45,8	40,9	10,8
Isparta	327	163	152	12	164	50,0	46,4	7,1
Mersin	1 241	570	517	54	671	46,0	41,6	9,4
İstanbul	10 368	4 983	4 565	418	5 384	48,1	44,0	8,4
İzmir	3 173	1 477	1 330	147	1 696	46,6	41,9	9,9
Kars	211	108	102	6	102	51,4	48,3	6,0
Kastamonu	292	161	156	6	131	55,2	53,3	3,5
Kayseri	917	396	368	28	522	43,1	40,1	7,0
Kırklareli	284	153	140	13	131	54,0	49,4	8,4

İl	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücünde olmayan nüfus	İşgücüne katılım oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşsizlik oranı (%)
Kırşehir	173	80	75	6	93	46,5	43,1	7,3
Kocaeli	1 208	555	502	53	653	45,9	41,5	9,5
Konya	1 493	683	649	33	811	45,7	43,5	4,9
Kütahya	453	207	195	12	246	45,6	43,0	5,9
Malatya	556	251	230	21	305	45,2	41,4	8,4
Manisa	1 048	546	520	26	502	52,1	49,6	4,8
Kahramanmaraş	726	335	307	28	391	46,1	42,2	8,4
Mardin	471	198	177	20	274	41,9	37,6	10,3
Muğla	669	365	343	22	303	54,6	51,3	6,1
Muş	248	125	115	10	123	50,3	46,3	8,1
Nevşehir	215	115	110	5	100	53,4	51,1	4,3
Niğde	244	129	122	7	115	52,9	49,8	5,8
Ordu	551	299	282	16	252	54,2	51,3	5,4
Rize	253	120	108	13	132	47,6	42,6	10,5
Sakarya	678	309	281	27	370	45,5	41,5	8,8
Samsun	960	472	434	38	488	49,2	45,2	8,0
Siirt	185	79	73	7	106	42,9	39,2	8,6
Sinop	164	81	77	4	83	49,6	47,1	4,9
Sivas	474	209	194	15	265	44,1	40,9	7,4
Tekirdağ	647	341	317	24	306	52,7	49,0	6,9
Tokat	453	218	207	11	235	48,1	45,6	5,2
Trabzon	592	305	281	24	288	51,4	47,4	7,8
Tunceli	72	40	35	5	32	55,1	48,2	12,5
Şanlıurfa	988	447	400	46	542	45,2	40,5	10,4
Uşak	269	144	132	12	125	53,6	49,1	8,4
Van	638	276	249	27	362	43,2	39,0	9,8
Yozgat	347	171	159	12	176	49,4	45,9	7,0
Zonguldak	488	238	220	17	251	48,7	45,1	7,3
Aksaray	273	147	139	8	126	53,8	51,0	5,3
Bayburt	58	33	32	2	25	57,4	54,5	4,9
Karaman	176	88	81	6	88	49,9	46,4	7,1
Kırıkkale	216	84	75	9	132	38,8	34,8	10,3
Batman	314	128	112	16	186	40,8	35,7	12,6
Şırnak	260	109	93	17	150	42,1	35,7	15,3
Bartın	150	74	69	5	77	49,0	45,7	6,9
Ardahan	80	50	47	3	31	61,7	58,2	5,7
Iğdır	125	71	66	5	54	56,8	52,6	7,3
Yalova	163	76	69	8	87	46,8	42,0	10,2
Karabük	178	73	67	6	105	40,9	37,4	8,6
Kilis	85	43	41	2	42	50,7	47,9	5,5
Osmaniye	343	148	132	16	194	43,3	38,6	10,9
Düzce	262	141	130	11	121	53,6	49,4	7,8

Kaynak:TÜİK *(2 Ekim 2011 itibariyle)

Ayrıntılı bilgi için iletişim:

Emrah ÇAKAR

Şef V.

Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü,

İşgücü Piyasası İzleme ve Değerlendirme Servisi

tel: 0 324 231 15 09 faks: 0 324 231 66 92

e-posta: emrah.cakar@iskur.gov.tr

Ferize ESKİOCAK

İstatistikçi

Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü,

İşgücü Piyasası İzleme ve Değerlendirme Servisi

tel: 0 324 231 15 09 faks: 0 324 231 66 92

e-posta: ferize.eskiocak@iskur.gov.tr